LEIDYKLOS DOVANA
Perduota Liet
Bibliogr Tarnybos

1165

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 18 (797) GEGUŽĖS—MAY 6 • 1965 metai • 15 centų • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 3, ONT. CANADA • TEL. 368-6813

Didybė ir kasdienybė

Pavasariškai gyvybei skleidžiantis gamtoje, daugelyje kraštų švenčiama Motinos Diena, kuria siekiama išreikšti pagarbą moteriai — motinai bei iškelti nekasdieniškąjį jos veidą. Juk mes labai greitai apsiprantame net su didingiausiais reiškiniais, jeigu dažnai juos sutinkame. Ir kas galėtų būti labiau paprasta, kasdieniška kaip moteris ir motina? O visdėlto joje slypi didybė, kurios nevienas Viešpaties kūrinys galėtų pavydėti. Deja, nevisi ir nevisada pajėgia tai įžvelgti, suprasti. Kas yra ta moteris, kuriai išreiškiame pagarbą Motinos Dienos proga? Ji yra meilė, kuri pajėgia aukotis kitiems; atsižadėjimas, kuris ugdo kitus; grožis, kuris savo dvelkimu gaivina prislėgtus ir nuliūdusius... Dievas, sukurdamas moterį, davė jai ypatingas dvasines galias. Juk kas be jos pajėgtų naktų naktimis išbudėti prie kūdikio ar ligonio? Kas įdėtų tiek darbo ir vargo į mažus dalykėlius, kad kitiems būtų gera, malonu? Kas valandų valandas praleistų kantriai klausydamas besiliejančios širdgėlos, kad tik nuliūdusią dvasią paguostų, sustiprintų? Kas niekad nepavargtų tesėti negirdėdamas nė ačiū? Kas iš tiesų gali tiek atjausti, suprasti, pasiaukoti? — Visa tai mes patiriame iš motinos.

★ ★ ★

Kiekvienas pagerbimas verčia mesti žvilgsnį į klausimą, ar atitinkama tam pagarbos vertam idealui? Juk ir geri dalykai gali išsilieti iš vagos, moteriška didybė gali mesti tamsius šešėlius. Moters didelis pajėgumas mylėti, rūpintis kitais, gali virsti jos perdėtu smalsumu ir nuolatiniu kišimusi į kitų reikalus. Reikia didelio apsivaldymo, kad mylint nebūtų jieškoma tik savęs, savo jausminio pasitenkinimo. Ugdant bei globojant kitus tenka budėti, kad globojamieji nebūtų paglemžti savo užgaidoms, savo planams. Neužtenka mylėti, reikia mokėti pasitraukti į šalį, kai kito gėris to reikalauja. Noras atsiduoti, pasišvęsti, jeigu nesutinka tinkamo priėmimo, gali pasireikšti kaprizais, šokdinančiais tuos, kurie reikalingi pagalbos. Tokiais atvejais, užuot klausius bei supratus, išliejami bereikalingi, kartais net skaudūs žodžiai kitiems...

★ ★ ★

Šiais laikais, kai moteris savo veikla išeina toli už šeimos ratelio, turėtų pozityviąsias motiniškas galias panaudoti visai visuomenei, įnešti jon savo gaivinančią dalį iš Dievo šeimą — žmoniją. Moteris gali susikoncentruoti į tikrovę, esančią čia pat, šalia jos, kai tuo tarpu vyrai sudarinėja pasaulio valdymo planus. Moteris, gaivindama, ugdydama ir mylėdama visus, savo meile, supratimu, šiluma paliesdama atskirą asmenį, savo darbo įstaigą, organizaciją, tautą, — gali prisidėti prie sukūrimo gražesnio, malonesnio, jaukesnio pasaulio. Teneužsimoja moteris pakeisti viso pasaulio — visos žmonijos. Jos veikla tebūnie konkreti, apimanti savo gyvenamąją aplinką — šeimą, organizaciją, parapiją, bendruomenę. Tik tokiu būdu ji gales turėti pozityvios įtakos visuomenei. Jos veikla iš mažojo pasaulio galės sklisti vis didėjančiu ratu į platųjį pasaulį — visuomenę. Deklamacinio pobūdžio šūkiai nėra sėkmingi. Reikia konkrečios veiklos, prasidedančios motiniškoje sieloje ir spinduliuojančios gyvenamoje aplinkoje. Kai pagerės mažasis pasaulis, pagerės ir didysis.

Motinos Dienos proga norėtųsi palinkėti, kad kiekviena moteris suprastų ir mokėtų geram panaudoti savo tikrąjį grožį ir didybę. Žmonija, ta Dievo šeima, ilgisi šilumos, grožio, meilės, supratimo; ilgisi paguodžiančios motinos moteryje, kurios pavyzdį paliko Kristaus Motina — Visatos karalienė, kuriai lietuviai skiria pirmuosius gegužės žiedus. **S. M. P.**

Dail. Alfonsas Docius — Pirmieji žingsniai

Viešoji nuomonė -- stiprus ginklas

J. GRIKIS
Mūsų korespondentas Švedijoj

Viešoji nuomonė yra didelė jėga demokratijų gyvenime, tačiau iki šiol šią jėgą vertino ir savo tikslams naudojo daugiau totalistiniai režimai. Net teigti galima, jog kiek totalistai pervertina propagandą, tiek demokratai jos neįvertina, nors propaganda — sau palankios nuomonės sudarinėjimas — iš tikrųjų yra tas laukas, kuriame kovojama dėl viešosios nuomonės.

Malonu užregistruoti ženklus, kurie rodo, jog ir demokratinės jėgos pagaliau ima suprasti viešosios nuomonės reikšmę ir pradeda nukreipti prieš totalistus pastarųjų pamėgtą kovos ginklą. Labai aiškiai tatai buvo galima pastebėti šiomis dienomis Stockholme, kur beveik tuo pačiu metu įvyko du skirtingi parengimai pasaulio viešajai nuomonei paveikti — vienas prosovietinis, kitas antisovietinis. Pastarasis ne tik nustelbė ir neutralizavo pirmąjį, bet drauge parodė, kad demokratinės jėgos nesunkiai gali įveikti totalistinės propagandos aparatą, jeigu tik turi noro.

Sovietinis frontas

Stockholme posėdžiavusi vadinama Pasaulio Taikos Taryba pademonstravo sovietinės propagandos bankrotą ir bejėgiškumą. Toji taryba, kaip visi žino, sudaro komunistų kontroliuojamo "taikos šalininkų" sąjūdžio viršūnę, dangstosi kilniu taikos šūkiu ir formaliai kompartijai nepriklausančių asmenų vardu, bet tikrovėje buvo ir yra klusnus Maskvos įrankis, jos garsiakalbis, kiek tai liečia pasaulinės nuomonės sudarinėjimą. Savo metu propagandinis sovietinės taikos šalininkų balsas buvo gana skardus. Pastaraisiais metais jis gerokai prikimo ryšium su pasireiškusia pačių komunistų vienybės krize, kurią sukėlė dviejų nepasiduodančių "vyresniųjų brolių" — rusų ir raudonųjų kiniečių — kivirčas.

Paskesnieji Pasaulio Taikos Tarybos posėdžiai jau ne tiek švaistėsi žodžiais prieš išorinius "karo kurstytojus", kiek jų jieškojo savo tarpe. Ypač skandalingas buvo pernykštis posėdis, kuriame labai piktai apsišaudė rusų ir kiniečių delegatai. Šį kartą jokios atrūgos iš posėdžio neiškilo viešumon, nors niekas neabejoja, jog viskas sklandžiai nevyko. Chruščiovo įpėdiniai dar kartą parodė, kad jiems labai rūpi, bent tuo tarpu, sustabdyti perdaug garsią polemiką, kuri kompromituoja komunistinio bloko vidaus vienybę.

Blanki rezoliucija

Įdomu pastebėti, kad, iš paviršiaus žiūrint, sklandžiau praėjęs posėdis vistiek nepajėgė pasiekti didesnio efekto. Buvo laukiama, jog bus labiau išnaudota dabartinė Vietnamo krizė, tačiau tarybos prezidiumas pasitenkino rezoliucija, kuria sovietinės taikos šalininkai pasaulyje raginami gegužės 23-30 pravesti protestų bangą prieš Amerikos karo veiksmus P. Vietname. Spaudos žmonės atkreipė dėmesį, jog svarbiausias sovietų delegatas, rašytojas Ilja Erenburgas, paliko posėdį, net nelaukdamas spaudos konferencijos, kurioje buvo perskaityta priimtoji rezoliucija. Iš anksto nusiėmė ir amerikiečių delegacijos vadovas, kuris prieš tai dar išsiderėjo, kad rezoliucijos tekstas angliškai būtų gerokai sušvelnintas... Pastarojo elgesį kaikas teisino baime, kad sugrįžus nebūtų traukiamas atsakomybėn už savojo krašto išdavimą.

Kanadietis misijonierius, karštas "taikos" šalininkas, J. G. Endicott paaiškino, kad taryba nutarė Ameriką kaltinti agresija P. Vietname ir reikalauti jos karinių pajėgų atitraukimo. Po to, jo žodžiais, savaime ten atsiras ir demokratija, ir nepriklausomybė, ir neutralumas, na, ir paskutinėje vietoje — taika, aiš-

(Nukelta į 7 psl.)

Kanadoje:

bilijoninė bendrovė

Kanadiečiai yra raginami investuoti savo santaupas į kanadiškas įmones. Finansų min. W. Gordon, skelbdamas biudžetą, paminėjo, kad steigiama valstybės kontroliuojama bendrovė "Canada Development Corporation". Bus parduodami šėrai po $5, iš kurių norima sudaryti $1 bil. fondą grynai kanadiškų įmonių finansavimui ir pirkimui. Tikslas yra apsaugoti Kanados pramonę nuo patekimo į užsieniečių rankas, nors šiuo metu daugiau kaip 50% pramonės yra kontroliuojama amerikiečių kapitalo.

Kvebekas reikalauja teisių, kad galėtų nepriklausomai nuo Otavos sudaryti sutartis su užsienio valstybėmis. Tokį reikalavimą paskelbė Kvebeko švietimo min. Paul Gerin - Lajoie, kuris kartu yra ir vicepremjeras. Pagal Kanados konstituciją tai yra nelegalu ir užs. r. min. P. Martin pareiškė, kad tik federer. vyriausybė turi teisę sudarinėti įvairias sutartis su užsienio valstybėmis. Kvebeko premjeras J. Lesage, lyg ir teisindamasis, išsitarė, kad Kvebeko provincija gali pasirašyti su užsienio valstybėmis ne sutartis, o tik susitarimus.

Kalbos apie rinkimus vėl suaktualėjo, paskelbus biudžetą. Daugelis politikų mano, kad biudžetas buvo rinkiminis, ir reikėtų laukti naujų rinkimų spalio, o gal net ir liepos mėn.

Eskimų problema Kanadai yra nemažesnė kaip indėnų, nors eskimų yra žymiai mažiau — tik apie 12.000. Beveik visi jie gyvena Kanados šiaurėje ir, neturėdami darbų, yra vyriausybės šelpiami. Pagrindinis jų maistas — yra banginių ir ruonių mėsa, kurios eskimams neužtenka. Retas iš jų moka anglų ar prancūzų kalbas, todėl negali gauti jokio darbo. Nežiūrint didelio naujagimių mirtingumo, jų skaičius kas metai didėja.

Pajamų mokesčiai Kanadoje yra žymiai mažesni, negu daugumoje kitų pasaulio valstybių. Uždirbąs $4.000 ir išlaikąs žmoną ir 2 vaikus Kanadoje privalo mokėti $144, JAV — $164, o Anglijoje — net $450.

Prancūzų kalba bus reikalinga ateities karjerai — pareiškė prekybos min. M. Sharp. Moką abi kalbas galėsią užimti geriausias pozicijas ateityje. Kvebeko švietimo sistemai modernėjant prancūzų kilmės kanadiečiai turės daugiau galimybių augštoms pozicijom, negu anglosaksai, moką tik vieną kalbą.

Daugiausia negrų Kanadoje yra Nova Scotia provincijoje — apie 14.000. Halifaxe yra atskira jų kolonija, vadinama Africville, kur skurdas ir vargas pralenkia bet kurią negrų koloniją JAV. Savo lūšnose negrai neturi net vandens, nes miesto savivaldybė nėra pravedusi vandentiekio tik dėl to, kad negrai negali sumokėti mokesčių.

Klasių skirtumas egzistuoja ir Kanadoje. Viena iš viršūnės grupių yra anglosaksai arba WASP's — White Anglosaxon Protestant. Tai yra lyg statuso pažymys. Jie pasireiškia didžiųjų įmonių viršūnėse ir direktorių eilėse. Kiekvienas, kuris nėra WASP, jiems yra juoda avis, nors dažnai ir patenka į jų tarpą. WASP's stengiasi būti angliškesni už pačius anglų lordus, pamėgdžioja Oxfordo akcentą, laikosi puritoniškų įstatymų. WASP's egzistuoja ir JAV, kur jų yra daug finansų bendrovių viršūnėse ir Ku Klux Klan eilėse.

Naujos krašto tarybos rinkimai

Kanadoje gegužės 2 d. visose lietuvių kolonijose vyko KLB krašto tarybos rinkimai. Čia skelbiame iki šiol gautus duomenis.

Torontiečiai už kandidatus į KLB krašto tarybą balsavo: Prisikėlimo parapijos būstinėje 350, skautoramos metu 21, Šv. Jono Kr. par. būstinėje 165, Ev, liuteronų "Vilties" par. būstinėje 47, Liet. Namuose 33; iš viso 616.

Balsų gavo:

1.	J. Yčas	431	
2.	G. Rinkūnaitė	341	
3.	A. Rinkūnas	340	
4.	Kun. P. Ažubalis	327	
5.	A. Pacevičius	311	
6.	J. R. Simanavičius	311	
7.	J. Matulionis	308	
8.	St. Kairys	304	
9.	E. Čuplinskas	301	
10.	V. Aušrotas	291	
11.	J. Staškevičius	276	
12.	J. Sungaila	276	
13.	A. Kuolas	258	
14.	G. Balčiūnas	253	
15.	H. Nagys	247	
16.	P. Lelis	241	
17.	Silv. Čepas	237	
18.	J. Gustainis	221	
19.	G. Beresnevičius	220	
20.	H. Stepaitis	206	
21.	J. Kardelis	201	
22.	V. Bireta	200	
23.	A. Šileika	200	
24.	P. Lukoševičius	198	
25.	V. Judzentavičiūtė	189	
26.	R. Staškevičius	189	
27.	S. Masionis	186	
28.	B. Sakalas	186	
29.	A. Bumbulis	184	
30.	A. Lukoševičiūtė	178	
31.	P. Balčiūnas	166	
32.	K. Kaknevičius	161	
33.	Alg. Simanavičius	156	
34.	J. Strazdas	154	
35.	St. Dargis	153	
36.	P. Bražukas	147	
37.	M. Paplauskienė-Ram.	135	
38.	Br. Saplys	135	
39.	Pr. Bastys	124	
40.	M. Abromaitis	117	
41.	A. Liūdžius	112	
42.	E. Jurkevičienė	112	
43.	J. Jasinevičius	111	
44.	A. Jurkus	110	
45.	P. Augaitis	109	
46.	V. Vaidotas	107	
47.	B. Povilaitis	107	
48.	St. Bakšys	104	
49.	V. Šipelis	101	
50.	L. Tamošauskas	101	

(Nukelta į 8 psl.)

Savaitės įvykiai

"MES TURIME PANAUDOTI VISAS TURIMAS JĖGAS, KAD IŠVENGTUME ANTROS KUBOS ŠIOJE HEMISFEROJE" — pareiškė JAV prez. Johnsonas savo kalboje. Kai jis sakė šią kalbą, amerikiečių kariai jau buvo užėmę pozicijas Domininkonų respublikos sostinės vad. tarptautinėje zonoje. Sukilimo pradžioje jie ten išsikėlė saugoti JAV piliečių bei jų išgabenti, bet kai paaiškėjo, kad sukilime vyrauja komunistai ar prokomunistai, prez. Johnsonas pasiuntė daugiau karių, kad išgelbėtų kraštą nuo komunizmo. Šiuo metu Domininkonų respublikoje jau yra 14.000 JAV karių; penki jų žuvo nuo pasislėpusių sukilėlių kulkų. Sukilėliai skelbia turį 18.000 ginkluotų vyrų. Lojalistų pusėje yra kariuomenės dalis ir policija su bendru vadu gen. E. Wessin y Wessin. Buvo bandyta sudaryti paliaubas ir jieškoti susitarimo. Amerikos Valstybių Organizacija — AVO jau buvo radusi paliaubų formulę, bet kol kas nepavyko ją pritaikyti. Tarpininkauja ir popiežiaus nuncijus E. Calricio. JAV vyriausybei rūpi, kad prie žygio Domininkonų respublikai išgelbėti prisidėtų ir kitos P. Amerikos valstybės. Komunistinis blokas šaukte šaukia, kad tai nauja JAV agresija ir agituoja kitus kraštus prisidėti prie JAV pasmerkimo. Sov. Sąjunga kreipėsi į JT Saugumo Tarybą.

P. Vietname amerikiečiai tęsia bombardavimus Š. Vietnamo teritorijoj esančių karinių įrengimų ir stiprina pietiečių pajėgas, kovojančias su vidaus komunistiniais partizanais ir įslinkusiais kariniais daliniais. Kambodija, Vietnamo kaimynė, nutraukė dipl. santykius su J. A. V-bėmis, nes esą jo lėktuvai bombardavę jos teritoriją.

Jugoslavijos prof. Mihail Mihailov buvo nuteistas 9 mėn. kalėjimo už straipsnius, paskelbtus Italijos spaudoje. Autorius parašė visą tiesą apie gyvenimą Sov. Sąjungoje, kur jis praleido vieną vasarą ir savo straipsnius pavadino "Maskvos vasara". Prokuroras apkaltino jį įžeidimu Sov. Sąjungos. O įžeidimą jis įžiūrėjo aprašyme konc. stovyklų, kuriose mirė daugybė žmonių. Tai buvęs sovietų išradimas. Be to, profesorius rašė, kad "baudžiava tame krašte (Sov. Sąjungoje) dar nepasibaigė." Maršalas Tito viešu raštu spaudoje prof. Mihailovą pavadino "reakcionieriumi" ir palygino su kalėjime sėdinčiu kitu intelektualu Džilu. Teismo bylos klausėsi 100 Zagrebo un-to profesorių, studentų ir užsienio korespondentų. Iš tos bylos daroma išvada, kad Tito stengiasi vėl pataikauti Maskvai.

Gegužės 1-ji labai iškilmingai atšvęsta visose komunistų valdomose teritorijose. Ta proga buvo vienodai puolama Amerika kaip "imperializmo" kraštas. Lenkijos Gomulka pavadino ją "kolonizmo policininku".

Tyrinės pavergtųjų būklę?

Vašingtone apsilankiusi PET delegacija patyrė, kad kongreso ats. rūmų užsienio reikalų komisijos pakomisė š.m. gegužės mėn. pabaigoje ar birželio pradžioje numato atnaujinti apklausinėjimus apie padėtį sovietų pavergtuose kraštuose. Apklausinėjimai vyks ryšium su atstovų rūmuose įvestomis rezoliucijomis dėl antisemitizmo Sovietų Sąjungoje, **Pabaltijo kraštų padėties,** jaunimo pavergtuose kraštuose ir kt. klausimais. Būsiąs kreipiamas dėmesys į sovietų rusifikacijos užmojus ir pabaltiečių perkeldinimus į Sovietų Rusiją. E.

Programos trumpomis bangomis

Vokietijoje, Koelne, veikiąs vokiečių trumpųjų bangų radijo siųstuvas Deutsche Welle nuo kovo 7 d. girdimas ir kituose Europos kraštuose. 6.15-9.15 v.v. transliuojama programa vokiečių kalba 49 m banga. Siųstuvas transliuoja 53 programas 26 kalbomis. Pastaruoju metu žymiai praplėstos pietų Europai skiriamos programos: po 50 min. kasdien skiriama italų, graikų ir portugalų klausytojams. Perduodama rumunų, Indonezijos salų, hindi ir urdų kalbomis, o neseniai kasdien įvesta programa kiniečių ir Afrikos haussa kalbomis. E.

Indonezijos diktatorius Sukarno atsisakė kalbėtis ir tartis su Malezijos atstovais dėl jo pradėto vesti karo pačioje Malezijoj. Derybos buvo numatytos vesti Japonijoj tarp abiejų valstybių galvų.

Bulgarijoj jau ir viešai vyriausybė paskelbė apie buvusį komunistų — Kinijos šalininkų ruošta perversmą. Virš 10 žmonių suimta, kaikurie nusižudė. Vyriausybė pasirodė Maskvos paklusni tarnaitė, nes kaip Živkovas pareiškė: "Nėra jėgų, kurios atskirtų mus nuo Sovietų Sąjungos".

Kongo rinkimų metu paaiškėjo, kad ten tik vienoj sostinėj Leopoldville yra 67 partijos su 300 kandidatų. Rinkimai truko virš 6 savaičių ir rezultatai dar nepaskelbti.

Australija jau pasiuntė vieną batalijoną karių — 800 vyrų į P. Vietnamą. Australija mato didelį pavojų ir sau, jei pietryčių Azijoj įsigalėtų komunistai.

Britanijos premjeras Wilson buvo nuvykęs į Italiją ir matėsi su min. pirm. Moro, su kuriuo aptarė bendras problemas. Abu pritaria JAV prezidento politikai Vietname. Wilson taip pat aplankė popiežių Paulių VI.

Indija ir Pakistanas kariauja vis dėl to Kašmiro. Jie abu nesigaili kitiems patarimų taikai saugoti, bet patys nesugeba be karo išspręsti teritorinio ginčo.

Vokietija kaimynų replėse

Politikai mato, kad su Vokietijos likimu glaudžiai siejasi ne tik Rytų Europos, bet ir visos Europos ateitis. Užtat dabartinės Paryžiaus — Maskvos derybos yra visų įdėmiai sekamos. Jos buvo viešai pradėtos Paryžiuje, kur. sovietų užs. r. min. A. Gromyko viešėjo ištisas 5 dienas. Derybomis yra ypač susirūpinusi Vokietija, kuri visomis jėgomis siekia susijungimo. Ligšiolinės jos pastangos ta linkme nebuvo sėkmingos, nes nei sovietai, nei vakariečiai sąjungininkai tam nerodė entuziazmo. Prez. De Gaulle, pabrėždamas savo nepriklausomumą nuo JAV, pasuko Maskvos link su mintimi, kad Vokietijos klausimą gali išspręsti jos kaimynai. Esą jie gali sutarti jos sujungimą ar nesujungimą, būsimąsias sienas ir apsiginklavimą. Vakariečiai sąjungininkai gal būtų ir pajūdėję šia linkme, bet prez. De Gaulle nesutiko drauge su jais daryti žygių Maskvoje. Vokietija Paryžiaus — Maskvos derybomis labai nepasitiki ir mano, kad naujoji ašis gali ją suimti į reples. Berlyno burmistras W.Brandt, lankydamasis Vašingtone, išdėstė Vokietijos pastangas susijungimo linkme ir išgavo tik pažadą, kad JAV vyriausybė paskelbs pareiškimą, pabrėžianti savo nusistatymą remti vakariečių taikaus apsisprendimo teisę į susijungimą. Tas pažadas, aišku, Vokietijos sujungimo nepriartins.

Prez. De Gaulle iniciatyva nėra maloni nei Amerikai, nei kitiems sąjungininkams, nei Vokietijai. Buvęs kancleris K. Adenaueris pasiuntė specialų laišką prez. De Gaulle, kuriame išreiškė savo susirūpinimą naujuoju posūkiu. Dabartinis kancleris L. Erchardas jaučiasi nemalonioje būklėje, nes artėja rinkimai. Jo viltis, kad vakariečiai sąjungininkai imsis bendros iniciatyvos Maskvoje Vokietijos naudai, iki šiol neišsipildė ir, atrodo, dar ilgai neišsipildys. Susidariusia būkle naudojasi socialdemokratų partija su savo vadu W. Brandt ir skelbia, kad L. Erhardo užsienio politika esanti nesėkminga, nes klaidinga. Prancūzijoj taip pat bus prezidento rinkimai, bet neatrodo, kad jie nuvainikuotų dabartinį prez. De Gaulle. Taigi, viltys į Vokietijos sujungimą gali būti dar labai tolimos.

Tėviškės Žiburiai — lietuvių savaitraštis

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Redaktorius: K. dr. Pr. Gaidamavičius; pavaduotojas: A. Rinkūnas
Metinė prenumerata $5, pusmetinė — $3. Rėmėjo metinė prenumerata $10
Adreso pakeitimas — 25 ct.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian R. Catholic Cultural Society of Canada
Subscription rates: $5 per year, $3 per 6 months.
Deadline for advertisements — Thursday
Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

941 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario, Canada
Tel. 368-6813

Pajudinkim aktualiąsias problemas

Nė vienos organizacijos suvažiavimas, nors jis būtų ir labai plataus masto, nepajėgia išnagrinėti visų klausimų, susitelkusių laiko būvyje. Dėlto didieji suvažiavimai, kongresai ir pan. įgauna veikiau kulminacinį pobūdį, o ne studijinį. Tik labai ilgai užsitęsusiame atstovų telkinyje įmanoma ne tik paliesti, bet ir išnagrinėti daugelį problemų ir suteikti gyvenimui atitinkamą toną.

Taigi ir ateitininkų kongresas, įvykstantis š.m. liepos mėn. 3-4 d., galės atskleisti nemaža individualių minčių, bet svarbu, kad jos taptų vox populi — visuotiniu balsu.

Kai du stos...

Kongresas yra didelis, svarbus įvykis, bet jį galima padaryti dar didesniu ir dar sėkmingesniu, perkeliant jo funkcijas ir į periferiją, t.y. įjungiant visą ateitininkiją ir pratęsiant jo vyksmo laiką. Jeigu, sakysime, šiais metais kongresas vyksta Toronte ir tik 2 dienas, tai kodėl nepadaryti, kad jis vyktų visam ateitininkiškam pasauly — kiekvieno ateitininko sąmonėj, ir tai ne 1-2 dienas, o 1-2-3 mėnesius arba net ir ištisus metus? Toronto kongresas turėtų būti tik gairė, tik paskatinimas, tik gyvastingumo sutelkimas, kuris išjudintų ne tik kongreso dalyvius, bet ir jame nedalyvavusius. Jeigu kongrese gali dalyvauti tik rinktiniai atstovai ir ribotas skaičius svečių, tai periferiniame kongrese gali dalyvauti visi. Savo apimtimi šis kongresas būtų produktyvesnis, jei plačiau pasiektų periferijas.

Juo daugiau įnašų — juo geriau

Šiame kongresiniame laikotarpyje turėtų susimąstyti visa ateitininkija ir jos sąmonėje kilusias problemas sugestijonuoti viešumoje. Iki ateitininkų kongreso dar yra likę apie porą mėnesių laiko. Laikas neilgas, bet ir tai dar būtų galima iškelti nemaža svarbių klausimų spaudoje, kurie taptų puikia medžiaga ateities veiklai ir mūsų gyvastingumo įrodymui. O be to, toks viešas minčių ir idėjų paskleidimas turėtų nemaža reikšmės ir patiems kongreso išpopuliarinimui.

Vidutiniškumas ir pusiaukelė — mūsų nelaimė

Kongreso proga ypač reiktų kelti pačius aktualiausius klausimus, nors savo priežastingumu kiek ir tolimesnius. Paprastai mes vengiame tokių problemų, kurių sprendimas ir ypač jų vykdymas reikalauja drąsos, energijos ir pastangų. Tai yra viena mūsų didžiųjų bėdų, kuri mums trukdo plačiau išsiskleisti, pastūmėdama mus į vidutiniškumą. Nedrąsa ir baimė yra mūsų, manyčiau, net tautinė nelaimė.

Prieškongresiniu metu keliamos problemos galėtų būti tik sugestyvinio pobūdžio ir plačiau nenagrinėjamos. Išnagrinėtų jas kiti. Tai ypač padėtų tiems, kurie turi daug ir gerų minčių, bet nevisada drįsta jas viešai pareikšti. **A. G.**

Lietuviai kariai plačiame pasaulyje

LEIT. P. BOJEVAS sukūrė lietuvišką šeimos židinį su Dalia Šantaraite. P. Bojevas tarnauja JAV kariuomenėj ir po vestuvinės kelionės po Meksiką apsistos gyventi Texas valstijoj.

E. IR R. ŽILIONIAI iš Klevelando išvyko į V. Vokietiją JAV Rauonojo Kryžiaus tarnybon. Apsistos prie Nuernbergo trejiems metams.

P. TYRULIS nuo širdies smūgio mirė Čikagoje; buvo veiklus ramovėnas.

ALG. KAULĖNAS, kuris parašė 4 v. dramą "Miško broliai", kankinamas kelių ligų, kiek sustiprėjo ir grįžo iš ligoninės; redaguoja "Laisvąją Lietuvą".

BIRUTININKĖ ST. STATKEVIČIENĖ, 1928 m. apdovanota savanorės-kūrėjos ordinu, buvo pasveikinta draugijos vardu jos 70 m. amžiaus sukakties proga.

ANTANAS MEŠKUOTIS, savanoris - kūrėjas mirė Detroite. Skyrius ir visuomenė pasirūpino ginklo broliui atiduoti paskutinį atsisveikinimą. Jis lėšų neturėjo. Išeivijoj reikia įkurti gyviems ir mirusiems laisvės kovotojams fondą.

INŽ. R. KAMINSKAS Kalifornijoj išrado RK-1 medinį lėktuvą ir aeronautics administracija išdavė leidimą. Lėktuvą RK-2 jau jis baigia statyti. Jis bus skirtas oro akrobatiniams skraidymams. Speciali spauda jį plačiai aprašė.

K. DEVEIKIS Nothinghame, Anglijoj, atsiskyrė su šiuo pasauliu. Jis tarnavo ilgą laiką 4 pėst. L.K. Mindaugo pulke ir 1940 m. išėjo į atsargą. Anglijoj jis dažnai kalbėdavo lietuviams ir buvo aštrus kritikas įvairiais klausimais. Viršila Deveikis buvo karštas Lietuvos patrijotas ir Anglijos lietuviai liūdi jo netekę.

JONAS AVERKA, Lawrence, Mass., rastas negyvas lovoje, vos tik 49 m. amžiaus. Velionis buvo II D. karo veteranas ir už pasižymėjimus du kartu apdovanotas.

KOVO 15 D. suėjo vieneri metai, kaip paliko šį pasaulį gen. štabo pulk. Antanas Gaušas. Jo likusi šeima surengė prisiminimą pamaldomis.

KAP. BONOVENTŪRA GUOGA mirė kovo 10 d. Hamiltone, Ont., sulaukęs 64 m. amžiaus.

KAPITONAS STEVENS, gimęs ir augęs Čikagoje, vos 26 m., baigęs JAV laivyno akademiją atostogavo pas namiškius ir pasakojo daug įspūdžių iš P. Vietnamo karo. Jo būstinę-viešbutį bolševikų partizanai išsprogdino, tačiau jis išliko gyvas, nes buvo išvykęs tarnybos reikalais. Dabar jis sugrįžo su šeima į Okinawą. Vietnamo karo sūkury išbuvo metus laiko.

LEO LUCAS, Dariaus ir Girėno 271 posto narys, mirė nuo širdies smūgio kovo 3 d. Buvo II D. karo veteranas. **Bal. Brazdžionis**

SILVER BELL FURNITURE CO.
Baldų dirbtuvė ir parduotuvė
Sav. V. ir J. Baliūnai,
861 COLLEGE ST. TEL. 536-4767
• Gaminame valgomojo kambario ir virtuvės komplektus •
• Taip pat aptraukiame senas kėdes. •
• DARBAS ATLIEKAMAS SĄŽININGAI •

MOHAWK
FURNITURE LTD.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIROS KILIMAI • ŠALDYTUVAI
VALGOMŲJŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.
Nemokamas į namus pristatymas.
KRAUTUVĖS:
Rytuose — 2448 DANFORTH AVE. — TEL. OX 9-4444
Vakaruose — 137 RONCESVALLES AVE. — TEL. 537-1442
Krautuvės atidarytos nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

GEDIMINAS GALVA

Politinis Italijos rūgimas

Italai yra blogi kariai, tačiau jie visuomet randa būdą pralaimėto karo karčiomis pasekmėmis atsikratyti. Jie gali savo santarvininkus nelaimėje išduoti ar lengva ranka pasitraukti nuo to, kuriam vakar ištikimai tarnavo. Praėjusio karo ašies valstybė karo pabaigoje buvo vietomis nusiaubta, tačiau niekam neatėjo į galvą mintis italus apkrauti mokesčiais karo nuostoliams padengti ar kraštui padalinti. Karo pabaigoje pakrikusi ir išvarginta, Italija sulaukė ūkinės paramos kraštui atstatyti. Italai išsižadėjo ne tik vakar garbinto B. Mussolini, bet ir karaliaus, kad nusiplautų rankas, tačiau tęsė istorinio įsibėgėjimo papročius, kuriuos nepaprastai taikliai aptarė Luigi Barzini išsamioje knygoje "Italai": "Amžių raidoje italai buvo didžiausi meistrai (virtuosi) pūsti miglas į akis, apgauti protą ir suvedžioti širdį". Jie didžiuojasi Romos palikimu, jos tvarka, tačiau nepajėgia išsikrapštyti iš netvarkos per ištisą pastarąjį šimtmetį nuo valstybės įkūrimo pradžios.

Atsakingumo stoka

Italija yra kraštas ne tik paviršutiniškas tikėjimo reikaluose, bet tiesiog misijų reikalingas. Italo stebėtojo Vitaliano Brancati žodžiais tariant: "Diktatūros pradžia yra veiksmingesnė už demokratinės santvarkos pradžią, nes dalis visuomenės žvalgosi į netolimą praeitį". Brancati teisus tik pirmąja teiginio dalimi, kad italų demokratija neveiksminga, tačiau šio neveiksmingumo priežastis yra ne fašistinis palikimas, bet italų politinis neatsakingumas. Fašizmas šiuo metu pamirštas, kaip nepavykusi opera. Vokiečiuose nacionalsocializmo mintys neretai kyšo net jų demokratų sakiniuose, kai italuose prisimenamas fašizmas Romos tvarkai pamėgdžioti. Jei ne italų polinkis vaidinti, ne karas prieš Abisiniją ir įsipainiojimas pastarajame visuotiniame kare siekiant imperijos sukūrimo, demokratinės valstybės ir šiandieną pakęstų fašistinę Italiją, kaip jos pakenčia Franco valdomą Ispaniją.

Dvi didžiausios partijos

Jeigu karalius Vittorio Emmanuelle III būtų atsistatydinęs 1943 m., kaip Carlo Alberto 1848 m., jei jo įpėdinis Umberto nebūtų buvęs vėjavaikis ir bent kiek rūpinęsis valstybės reikalais, jei karališkasis sostas nebūtų buvęs įtrauktas į fašizmo siautulį ir bent kiek mokėjęs šiame pokaryje save ginti, — Italija būtų likusi konstitucinė monarchija. Ji nebūtų galėjusi politinės raidos pakeisti, bet būtų galėjusi bent politines partijų aistras tramdyti.

Jau pokario pirmaisiais metais buvo juntamos nuotaikos. Mazzini svajonė sukurti demokratinę respubliką buvo įgyvendinta, tačiau ji pasirodė netvirta. Katalikiškoje Italijoje iškilo krikščionys demokratai, tačiau jie kraštą valdė iki 1947 m. drauge su socialistais ir komunistais. Konstituciją priėmus ir jai 1948 m. sausio mėn. įsigaliojus, buvo skelbiami parlamento rinkimai. Anuo metu Demokracia Cristiana — krikščionys demokratai laimėjo 48,5% balsų, tačiau kiekvienuose sekančiuose rinkimuose jie vis mažiau jų begavo ir po penkiolikos metų — 1963 m. turėjo pasitenkinti 38,2% balsų.

Sustiprėjusi kompartija

Italijos kompartija ne tik atsilaikė, bet ir sustiprėjo gavusi 25,6% balsų per pastaruosius rinkimus į parlamentą; 1948 m. komunistai ir socialistai surinko 31%, o 1963 m. jau 40,4% balsų.

Nuo 1947 m. kompartija nedalyvauja vyriausybėje, tačiau jos įtaka didėja. Ji padarė eilę posūkių savo įtakai sustiprinti. Be jų balsų neišsivertė buvęs prezidentas Giovanni Gronchi. Jų parama pasinaudojus, praėjusio gruodžio 29 d. 21-me balsavime prezidentu išrinktas socialistas Guiseppe Saragat. Kompartijos tvirtybė glūdi ne viršuje — krašto valdžioje, bet apačioje. Kaikuriose Italijos srityse be kompartijos pritarimo nei žingsnio nepadarysi.

Posūkis kairėn

Krikščionys demokratai prieš 16 m. daug žadėjo, tačiau nedaug teištesėjo. Jie yra įtakingiausi, bet vieni negali krašto valdyti. Jų bandymas pasitelkti dešiniąsias partijas nebuvo sėkmingas. 1960 m. Fernando Tambroni vyriausybė, kurioje dalyvavo ir fašistai, teišsilaikė tik keturis mėnesius. Vadinamas vidurys — socialdemokratai, liberalai ir respublikininkai nuo 1953 m. ėmė silpnėti ir nūdieniame parlamente drauge su krikščionimis demokratais teturi 53% visų atstovų. Su tokia persvara gali valdyti kraštą anglai, bet ne italai. Krikščionims demokratams teliko ieškoti talkininkų kairėje ir pasitelkti Pietro Nenni socialistus, kurių kairys sparnas gimininuojasi su komunistais. Tas pats Nenni, kuris vedė pokalbį su komunistais, yra ministerio pirmininko pavaduotojas ir neseniai buvo priimtas Pauliaus VI. Reikia manyti, kad gana ilgas jų pokalbis buvo žymiai platesnis už atsiminimus, kai praėjusio karo pabaigoje tas pats Nenni išgelbėjo anuometinį Montinį nuo suėmimo.

Du įtakingi vyrai

Aminfore Fanfani, prieš trejetą metų buvęs ministeris pirmininkas, yra prieštaringa asmenybė: demokratas, bet siekiąs tvirtesnės vyriausybės, šiuo metu pasukęs į dešinę, bet vedąs neviešą pokalbį su komunistais, liberalais, tačiau besižavįs De Gaulle povyza ir svajojąs būti kietu, geležiniu valdytoju — "uomo di ferra". Jis padarė posūkį į kairę. Po jo vyriausybę sudarė krikščionių demokratų partijos sekretorius Aldo Moro — dar jaunas vyras, nepasižymįs valstybiniais polinkiais bei gabumais. Jis jau sulaukė nevieno sukrėtimo, tačiau iki šiol jam pavyko išsilaikyti ir sulipdyti tos pačios linkmės vyriausybę po socialistų kėsinimosi nutraukti paramą katalikiškoms mokykloms. Iš 45 psl. programos, kai jis atėjo į vyriausybę, nedaug kas buvo įgyvendinta. Jis turėjo pergyventi visai nenumatytą ūkinį smūgį, kai kompartijai įsisiūbavus darbininkai ėmė vis daugiau reikalauti.

Ūkiniai sutrikimai

Darbininkų pragyvenimas, ypač šiaurinėje Italijoje, pramonės srityje, žymiai pagerėjo, tačiau kraštas šios gerovės naštos negalėjo pakelti. Darbininkų atlyginimo kėlimas iššaukė kainų kilimą, eksporto sumažėjimą ir pramonės gamybos nepaprastą kritimą. Kapitalas ėmė bėgti į užsienį. Kaikurios pramonės šakos pvz. tekstilės, statybos medžiagų — gamybą sumažino net iki 40% ir vien statybos medžiagų pramonės įmonės atleido virš 400.000 darbininkų.

Italijos vyriausybė griebėsi nepaprastų priemonių krašto ūkiui pagyvinti. Jos sumanymui investuoti $1 bilijoną gamyboje pritarė parlamentas, bet atsistojo skersai kelio kompartija. Naujasis varžovas į kompartijos vadovus Giorgio Amendola, valdąs kompartijos darbininkų profesines darbininkų sąjungas, paskelbė šūkį: mes siekiame pagerinti darbininkų buitį ir nepritariame vyriausybės žygiams! Jis pareikalavo griežtų reformų ir nauja streikų banga tariasi siekiąs išsugdyti darbininkų sąmoningumą. Romoje paskelbė streiką autobusų vairuotojai, telefono tarnautojai, kaikur gydytojai, geležinkeliečiai ir net "La Scala" operos orkestrantai.

Kompartija drumsčia

Italijos min. pirm. Aldo Moro atvyko į Vašingtoną pagalbos ieškoti, o tuo metu kaikurie krikščionys demokratai užsimanė pradėti platesnį pokalbį su kompartijos vadovais.

Šiuo metu pergyvena suirutę visos Italijos partijos. Krikščionys demokratai jaučiasi patekę į akligatvį. Kompartijoje jaučiamas drausmės sumažėjimas pasukus į dešinę. Ją bando atstatyti ne komunistinėmis dogmomis, bet streikų botagu. Socialistai dairosi į abi šalis, o ypač komunistus, nors iki šio meto protarpiais bendradarbiaudami atsisakė padėti tvirtesnius pamatus vadinamam "liaudies frontui". Šiuo metu Italija pergyvena politinį rūgimą. Kraštas pergyvena ūkines negeroves, o politinės partijos bendradarbiauja tik iš bėdos, besigindamos nuo kompartijos, kuri užuolankomis siekia kraštui vadovauti.

Antigua -- ramaus poilsio sala

ST. DALIUS

SOKIŲ SŪKURYJE

Iki viešbučio gal koks nepilnas pusmylis kelio, tad sutemus pėsti pasivaikščiodami nueinam. Didelė šokių salė pusiau atviromis sienomis, kad vėjas galėtų geriau vėsinti. Grindys iš plytelių, ant kurių sukasi šokantieji, daugiausia negrai, vienas kitas baltasis turistas ar atvykusieji iš netolimos amerikiečių karinės bazės. Dar besirengiant eiti vidun, automobiliai viens po kito sustoja, išleisdami būrius pasipuošusių ir linksmai dainuojančiu tonu kalbančių juodukų. Salėje vyrauja jaunimas, nedaug vyresnio amžiaus asmenų. Orkestras — džiazas, bet ne "steel band", kurį dar norėjau išgirsti. Kiek pabuvę ir pamatę šokantį skruzdėlyną, grįžome į viešbutį. Prieangyje ir ant kiemo matome flirtuojančias poreles, bet jos daug kukliau elgiasi — nėra to viešo glebėsčiavimosi ir bučiavimosi žmonių akivaizdoje.

SKAIDRIOSE BANGOSE

Sekančią dieną nusprendėme skirti pasikaitinimui saulėje ir maudymuisi jūroje. Mat, beskubant per atostogas pamatyti kuo daugiau salų bei įdomesnių vietų mažai laiko likdavo poilsiui. Tad tuojau po pusryčių pasiėmę sulenkiamas kėdes įsitvirtiname smėlėtame paplūdimyje. Nors tolėliau koralų rifas saugoja nuo tiesioginio jūros siautimo, bet be paliovos pučiąs stiprus vėjas sukelia gana dideles bangas, kurios šniokšdamos verčiasi į pakrantę. Pradžioje net baugu eiti į vandenį, atrodo, perdidelės bangos. Bet kai atėjęs viešbučio savininkas šoka į vandenį ir nuplaukia iki netoliese prie inkaro pritvirtinto savo laivo, tada ir aš pradedu taškytis po bangas. Nuplaukiu iki jo laivo, apsuku aplinkui ir per bangas pūškuodamas grįžtu atgal.

Ir taip iki pietų meto saulės kaitinami, nesiliaujančio "trade wind" vėsinami džiaugiamės pajūrio smėliu ir braidome po vandenį. Net nesinori pagalvoti, kad Kanadoje tuo pat metu sniegas dengia žemę ir šaltas vėjas visus verčia skubėti į pastoges. Čia vasara pilnoje savo didybėje ir skaistume.

VĖŽIAI IR VĖŽIAI

Pietų arba "lunch time" aptarnavimas neformalus. Maisto bufetas yra padarytas prie baseino ant platformos su stogu. Čia atėjęs pats pasitarnauji įsidėdamas pagal savo pasirinkimą ir skonį. Yra daug vėžių, kurie duodami prie kiekvieno valgio. Prisikrovęs lėkštę nešiesi prie staliukų, jei jau esi gavęs saulės perdaug, atsisėdi pavėsyje — pastogėje. Kavą jau atneša patarnaujantis prie staliukų. Mūsų draugija padidėja, nes iš ryto atvyksta du jauni vyrukai iš Niujorko, kurie čia sustoję vos vienai dienai. Kai yra nedaug svečių, greit užsimezga pažintis ir kalbos teiraujantis iš kur atvykę ir kurias salas numatę aplankyti. Jiems irgi nepatinka ta perdaug angliška oficialumo pilna atmosfera šiame viešbutyje.

PAKELIUI Į SOSTINĘ

Jau iš vakaro sutariame kelionę sekančiai dienai į St. Johns miestą — salos sostinę, turinčią apie 15.000 gyventojų. Čia yra salos administracinis centras su visomis įstaigomis bei uostu. Sala yra valdoma karalienės skiriamo administratoriaus, kuriam padeda min. pirmininkas su keliais kitais ministeriais. Salos piniginis vienetas yra, kaip ir kitose britų salose, Bee Wee doleris, vertas 60 centų.

Viešbučio automobiliu iš patryto leidžiamės miesto link. Prastu, duobėtu keliu automobilis šokinėja, palikdamas pakelėse dažnai sutinkamas mūrinių bokštų liekanas, buvusius cukrinių nendrių vėjinius malūnus. Tų malūnų koloniniais laikais saloje buvo virš 300, o dabar jų pareigas atlieka vienas moderniškai įrengtas cukraus apdirbimo fabrikas, į kurį cukrinės nendrės atvežamos specialiai tam pastatytu geležinkeliuku, apimančiu visos salos cukrinių nendrių laukus. Šis siauras geležinkelis tarnauja tiktai transportui, bet ne keleiviams. Pravažiuojame ir pro cukrinių nendrių laukus. Čia nendrės nėra tokios didelės ir vešliai augančios, kaip kitose daug lietaus gaunančiose salose. Matome ir medvilnės laukus. Keliais suka pro apšepusius negrų kaimelius, kur palaidos ožkos kartu su būriais pusnuogių negriukų nenoriai traukiasi nuo kelio.

KATEDRA SU DVIEM STOGAIS

Atsiduriame St. John mieste, kurio namai koloninio stiliaus, baltai nudažyti. Kadangi miestukas nedidelis, lengvai pėsčiomis visą pereini skersai ir išilgai. Paštas, krautuvės, bankai beveik visi sutelpa vienoje pagrindinėje High gatvėje. Netoli uosto krantinės yra atvira rinka, kurion vietiniai gyventojai suveža savo gaminius — daržoves ir vaisius. Ant pakilumos Michaels Mount stovi Fort James, pastatytas 1705 m., nuo kurio atsiveria pilnas vaizdas į miestą ir uostą. Kaip ir visuose tokiuose fortuose, senoviškos patrankos stovi dingusių praeities dienų sargyboje.

Anglikonų katedra ant kitos miesto pakilumos iš lauko atrodo labai niūriai. Jos mūro sienos laiko apgraužtos, bet viduje gana gražiai viskas įrengta. Viduje įmūryta įvairiausio dydžio pagerbimo lentų buvusiems šios salos žymiems asmenims. Kitos marmurinės lentos su iškaltais įrašais įmūrytos į grindis. Aplinkui katedros šventorių senas kapinynas su įvairiausio dydžio paminklais, kryžiais bei antkapiais. Kur dar įskaitomi įrašai, atseku kaikuriuos palaidotus prieš du šimtus metų. Bet visi paminklai laiko labai paliesti: apgriuvę, tvorelės išvirtusios, stulpai aptrupėję; matyt, niekas jau nebesirūpina.

Pati katedra, nors iš paviršiaus sudaro labai senos statybos įspūdį, nėra labai sena, nes pastatyta 1847 m. vietoj pirmosios, kurią 1843 m. įvykęs stiprus žemės drebėjimas sugriovė. Naujai pastatytoji katedra pasižymi tuo, kad apsaugai nuo žemės drebėjimo turi du stogus. Viršutinis iš lauko yra mūrinis, o viduje — medinis. Šios apsaugos priemonės liko iki šiol neišbandytos, nes nuo to laiko daugiau žemės drebėjimų neįvyko.

(Bus daugiau)

Inž. STASIUI VAITIEKŪNUI ir šeimai,
jo motinai Lietuvoje mirus,
reiškiame giliausią užuojautą —
Liuda ir Petras Dauniai

A † A
MOTIEJUI RUTKAUSKUI sunkios ligos iškankintam mirus,
jo sūnums VINCUI, LEONUI ir
buv. IRENAI RUTKAUSKAITEI bei jų šeimoms
nuoširdžiausią užuojautą reiškiame ir kartu liūdime —
L. G. Bilkščiai

KUN. L. MUSTEIKIUI ir DR. A. MUSTEIKIUI su šeima,
broliui a. a. **MEČISLOVUI MUSTEIKIUI** mirus,
reiškia giliausią užuojautą ir drauge liūdi —
Emilija Labanauskienė
A. M. Norkai

TEN ŽUVO IR DAUG LIETUVIŲ...

P. LELIS

Šiemet sueina 60 metų nuo užbaigimo to žiauraus karo, kuriame ir daug lietuvių paguldė galvas prie Mukdeno, Laojano, Port Arturo. Todėl tenka šį karą kiek plačiau prisiminti.

Tas karas buvo vedamas tarp dviejų valstybių, bet palietė visų didžiųjų valstybių interesus Tolimuose Rytuose ir žymiai pakeitė jėgų pusiausvyrą pasaulyje.

Caristinė Rusija, pralaimėjusi šį karą, nustojo įtakos T. Rytuose, o savo viduje pergyveno didelę krizę — prasidėjo revoliucinis judėjimas, kuris sukrėtė visą carizmo sistemą iš pagrindų. Tik Amerikos įsikišimas, t. y. palankus tarpininkavimas, išgelbėjo Rusiją nuo suskaldymo.

Rusų pavergtas tautas tas karas įgalino kovoti už savo teises, siekiant pilno išsivadavimo iš carizmo jungo. Lietuviai tuo būdu galėjo sušaukti Vilniaus seimą, kuris sukonsolidavo gyvąsias tautos jėgas kovai už laisvę.

Kaip II D. kare JAV prez. F. D. Rooseveltas išgelbėjo Sovietų Rusiją nuo sugriuvimo, taip ir po karo su Japonija 1905 m. Amerikos prez. Teodoras Rooseveltas parėmė caristinę Rusiją, taip kad ji iš pralaimėto karo išėjo beveik laimėtoja ir tokiu būdu carizmas buvo laikinai išgelbėtas. Jis sugriuvo tik po 12 metų.

Karo pradžia

Kai fin. min. Wittei nepavyko įtikinti caro vyriausybę, kad vedama pražūtinga politika Korėjoje, jis 1903 m. pasitraukė iš pareigų — faktinai buvo caro atleistas. Wittės pasitraukimas buvo fatališkas T. Rytų politikai. Caro rūmuose įsigalėjo reakcinis elementas, vadovaujamas vidaus reik. min. Plehvės, Berobrazovo ir kitų. Ši grupė įtikinėjo carą nenusileisti japonams ir skverbtis toliau į Korėją.

Kai japonai 1904 m. vasario 5 d. nutraukė diplomatinius santykius, rusai dar netikėjo padėties rimtumu, o įvairūs urapatrijotai šaukė: ką japonas nykštukas gali milžiniškai Rusijai padaryti? Mes juos "kepurėmis užmėtysim".

Vasario 8 d. japonai iškėlė savo kariuomenę Korėjoje, Čemulpo uoste (dabar vad. Inchon), o kitą dieną jie užėmė sostinę Seoul. Tą pat dieną japonų admirolas Togo su savo mininkais puolė rusų laivyną Port Arturo išoriniam uoste, nuskandindamas 4 laivus ir užblokuodamas išėjimus. Rusų admirolas Makarovas bandė kelis kartus išplaukti. Užplaukęs jo laivas ant minos, su visa įgula paskendo. Kita rusų laivyno dalis buvo Vladivostoke, bet ir ten japonai užblokavo. Tokia buvo rusų - japonų karo pradžia.

Karo veiksmai sausumoje

Kad rusas neužgrobtų šiaurinių Korėjos uostų ir nepriverstų japonus iškeldinti savo kariuomenę į Pusan uostą bei žygiuoti išilgai Korėjos, japonai pasirinko tokį laiką karui pradėti, kada šiauriniuose Korėjos uostuose ištirpsta ledai ir gali į juos įplaukti laivai. Japonai iškėlė Korėjoje viso 12 divizijų (gen. Kuroki armija). Rusai turėjo Jalu upės srityje 20.000 karių, Mukdeno rajone 45.000 (gen. Kuropatkino armija), Vladivostoko rajone 23.000 (gen. Linevič) ir Port Arture 27.000 (gen. Stessel). Iš viso rusai turėjo Mandžiūrijoje apie 120.000 karių, o atgabenti kareivius iš Rusijos vienbėgiu geležinkeliu galėjo tik 30.000 kas mėnesį. Visoms T. Rytų rusų pajėgoms vadovavo adm. Aleksiejevas. Japonams, valdantiems Korejos uostus, kariuomenės pristatymas nesudarė sunkumų. Jų armijoms vadovavo maršalas Ojama.

Kovo 10 d. japonai susitiko rusus pusiaukely tarp Pyongyang ir Jalu upės, šiaur. Korėjoj. Po pirmų kautynių rusai buvo išblaškyti, neteko 2000 karių ir buvo išvyti iš Korėjos. Jie persitvarkė ir užėmė pozicijas kitoj Jalu upės pusėj (Jalu upė yra ant ribos tarp Korėjos ir Mandžiūrijos). Tada japonai iškėlė II gen. Oku armiją Mandžiūrijoj, 60 mylių į šiaurę nuo Port Arturo. Ši armija gegužės 14 d. atkirto Port Arturą su 22.000 rusų įgula iš šiaurės, kartu persekiodama Kuropatkino armiją, kuri be mūšio traukėsi į šiaurę Mukdeno link.

Birželio mėn. japonai pradėjo generalinį Port Arturo tvirtovės puolimą, bet jos įgula, vadovaujama gen. Kondratenko, narsiai gynėsi, nes tikėjo, kad bus išvaduota arba Kuropatkino armijos iš šiaurės pusės, arba admir. Rožestvenskio laivyno eskadros iš pietų pusės. Gen. Stessel laikė padėtį beviltiška. Jis pergreit kapituliavo, nors tvirtovė turėjo dar atsargų keliems mėnesiams. Už tai Stesselis vėliau karo teismo buvo teisiamas.

Durtuvai prieš kulkosvaidžius

Visuose kituose frontuose, kur tik rusai bandė pasipriešinti, buvo japonų sumušti. Tai buvo ne karas, bet rusų skerdynės. Japonai jau naudojo kulkosvaidžius, o rusai — seną Suvorovo laikų durtuvą (kulka kvaila — durtuvas "maladec"). Kur tik rusai puldavo durtuvais, japonai kulkosvaidžiais bemataint išklodavo. Sumušti rusai visur traukėsi, tik perėmus visą vadovybę Kuropatkinui įsakyta nebesitraukti. Prie Laojano ir Mukdeno buvo stipriai pasipriešinta, ir ten abi pusės turėjo didelių nuostolių. Prie Mukdeno rusų žuvo 97.000, o japonų 45.000. Kautynėse prie Šaho upės rusai neteko 40.000. Užėmus japonams Mukdeną 1905 m. kovo mėn., didesnių mūšių nebebuvo. Sumušti rusai traukėsi į šiaurę Charbino link, o japonai pasuko Vladivostoko pusėn. Sachalino sala jau buvo okupuota. Rusų visose kautynėse žuvo apie 300.000, pateko nelaisvėn — 70.000. Japonų nelaisvėn pateko tik apie 700, o žuvusių skaičius nežinomas. Rusų paskutinė viltis buvo Baltijos laivynas, kuris jau plaukė per Indijos vandenyną.

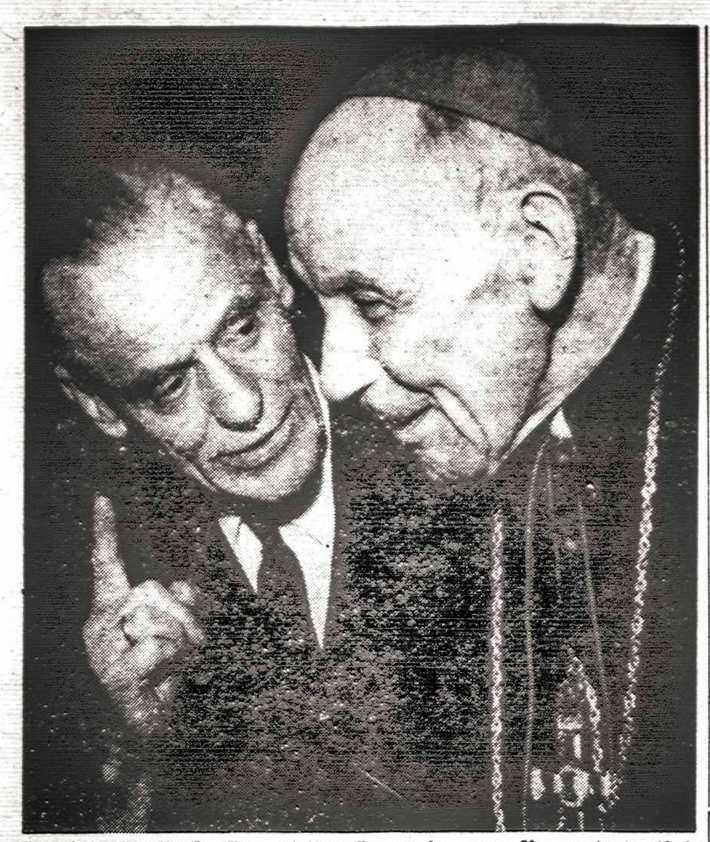

Istorinis kardinolo Bea vizitas Ženevoje, pasaulio protestantinių bažnyčių centre. Nuotraukoje matome kardinolą, kalbantį su minimo centro sekretorium dr. Vissert van Hooft. Pirmą kartą nuo reformacijos laikų katalikų kardinolas aplankė Kalvino katedrą

Izraelio spauda puola popiežių

Du Izraelio dienraščiai išėjo su kaltinimais prieš popiežių Paulių VI, priekaištaudami, kad jo velykinis pamokslas buvęs antisemitiškas. Dienraštyje "Mariso" vedamajam straipsnyje antrašte "Vietininko įpėdinis" ("Vietininku" pavadinta kontroversinė vokiečių rašytojo Hochhut'o drama, kuria antisemitizmu kaltinamas Pijus XII) daromas priekaištas, kad pop. Paulius VI vėl pasirodęs, jog esąs "ištikimas savo mokytojo popiežiaus Pijaus XII įpėdiniu", o "Pijus XII nė pirštu nepajudinęs žydams gelbėti II D. karo metu".

Kitas dienraštis "Jediot Ahoronot" savo vedamajame rašo, jog visos žydų pastangos susiartinti su Vatikanu nebus vainikuotos pasisekimu, kol Katalikų Bažnyčios vado poste bus "antisemitas". Maždaug tuo pat metu atėjo žinia iš Jeruzalės, Izraelyje, kad kraštutinių ortodoksų žydų komitetas Izraelyje nutaręs paskelbti kovą prieš krikščionis misijonierius ir paskelbęs juodą sąrašą vaikų, užregistruotų misijų mokyklose.

Komitetas kaltina misijonierius, kad jie išnaudoja varganas šeimas visokiomis atrakcijomis įtraukdami žydų vaikus į savo mokyklas. Rabinas Elazar pakaltino Izraelio spaudą, kad ji neįsijungia į kovą prieš misijonierius.

"Mariso" kaltinimas — tai marksistų priekaištas. Tai rodo pats terminas "reakcinių Vatikano sluogsnių eksperimentas", o "Jediot Ahoronot" ir rabino Elazar'o priekaištai popiežiui ir krikšč. misijonieriams — tai per jų galvas priekaištas pačiam Kristui, kodėl jis išrinktos tautos nepadarė pasaulio valdytoja ir tuo pasirodė esąs "antisemitas".

Labiau būtų panašu į tiesą, jei popiežiui Pauliui VI būtų prikišamas "prosemitiškumas", negu "antisemitiškumas", kurį jie randa ten, kur jo nėra. Tai greičiau kelių asmenų fanatizmo pasireiškimas, nieko bendro neturįs su tiesa. **J. Gs.**

Žmogus atsisakęs savo dieviškumo

J. VAIČELIŪNAS

Dabartinis imperatorius

Dabartinis Japonijos imperatorius Hirohito gimė 1901 m. balandžio 29 d. Tokijo mieste. Jo tėvas imperatorius Yoshihito ir motina princesė Sudako. Jų buvo keturi sūnūs.

Dar šešių savaičių amžiaus Hirohito buvo atiduotas auginti bei auklėti grafo Kowamura šeimai. Kai po metų gimė Hirohito brolis Chichibu, jis taip pat buvo atiduotas auklėti tai pačiai šeimai. Kowamura turėjo juos auklėti kaip savo sūnaičius ir įdiegti jiems iš mažens drausmės reikalingumą.

1906 m. grafas Kowamura mirė. Tada Hirohito su broliu grįžo atgal pas tėvus ir lankė vaikų darželį kartu su kitų didikų vaikais. Kai sulaukė 8 m., Hirohito pradėjo lankyti pažų mokyklą, kurioje buvo skiepijama drausmė, stropumas, pareiga. Taip pat čia buvo praeinamas karinis lavinimas. Hirohito buvo pavyzdingas mokinys; ypač domėjosi biologija, geografija ir istorija.

1912 m. mirė jo senelis imperatorius Mutsuhito. Hirohito 11 m. tapo kronprincu ir buvo pakeltas į armijos ir laivyno jaunesnio leitenanto laipsnį. 1914 m. jis baigė pažų mokyklą ir buvo perkeltas į institutą, kur kartu su penkiais savo draugais dar iš pažų mokyklos mokėsi 7 metus.

1921 m. nuo kovo 12 d. iki rugsėjo 10 d. Hirohito karo laivu "Katori" išplaukė kelionėn į Vakarus. Kelionėje jis aplankė — Hong Kongą, Ceiloną, Egiptą, Angliją. Laisvu laiku Anglijoje jis žvejojo Škotijos ežeruose, kalbėjosi su lordu Baden-Powell. Jis dar lankėsi Olandijoje — Amsterdame. Romoje — Vatikane jis buvo priimtas paties popiežiaus Benedikto XV. Romoje pietavo su Čekoslovakijos prezidentu T. Masaryku, kuris tuo metu taip pat lankėsi Romoj. Paryžiuje dalyvavo 100 metų Napoleono mirties sukaktuvių iškilmėse. Kartu su Prancūzijos maršalu P. Petain buvo nuvykęs į Verduno kovų laukus.

Valstybės pareigose

Grįžęs iš pasaulinės kelionės, Hirohito tapo princu regentu, nes jo tėvo sveikata buvo labai susilpnėjusi, ir jis nebegalėjo eiti imperatoriaus pareigų.

1924 m. sausio 6 d. Hirohito vedė princesę Nagako Kuni, su kuria susilaukė dviejų sūnų ir trijų dukterų.

1926 m. gruodžio 25 d. mirė jo tėvas Yoshihito. Hirohito užėmė Japonijos imperatoriaus sostą, o po poros metų buvo vainikuotas ir gavo pavadinimą — Šviesa ir Taika. Tai buvo kiek ironiškas pavadinimas. Po trejų metų Japonija pradėjo karą su Kinija, vėliau įsiliedama savo karo veiksmais į antrąjį pasaulinį karą.

Japonų "Hakko Ichiyu" — Keturi žemės kampai po vienu stogu — buvo senas šūkis, kuris maždaug atitinka panašų vokiečių nacių šūkį: Ein Volk, ein Reich, ein Fuehrer. Bet ta svajonė neįvyko.

1945 m., po Japonijos kapituliacijos, kai amerkiečių gen. MacArthur įsikūrė JAV ambasadoje Tokijo mieste, pas jį atvyko Hirohito, kaip pas okupacinių pajėgų vyriausią vadą. MacArthur jam davė vertingų patarimų, o taip pat išleido nuostatus, kuriais krašte įvedama demokratinė santvarka.

Pralaimėjimas ir tradicijos

Japonų pralaimėjimas II D. kare yra didžiausias visoje jų istorijoje. Teko daryti krašte reformų ir prisitaikyti prie naujo gyvenimo. 1946 N. Metų proga Hirohito per radiją kreipėsi į savo tautą, pareikšdamas, kad jis nėra dieviškos kilmės ir kad japonai nėra pranašesni už kitas tautas, kad jie valdytų pasaulį.

Dabartinis Japonijos kronprincas Akihito dar labiau sudemokratėjo, vesdamas paprastos kilmės, bet vertingą ir turtingą žmoną Michiko Shoda. Buvo sulaužyta 1.500 m. tradicija, reikalaujanti, kad Japonijos imperatorienė būtų iš kilmingųjų. Jų ketverių metų amžiaus sūnus lanko viešą vaikų darželį.

Nors Hirohito atsisakė savo dieviškumo, bet japonai jį labai gerbia. Net parlamento nariai jo oficialios kalbos išklauso stovėdami ir kiek palenktomis galvomis.

Japonijos imperatoriaus rūmai yra Tokijo miesto viduryje, Hibya parke. Juos supa mūro siena ir vandens kanalas, kuriame plaukioja gulbės. Tai savotiška pilis, tvirtovė. Į tą pilį negali patekti nei savi, nei svetimi turistai, išskyrus oficialius pareigūnus. Per kanalą nutiesti du tiltai, kurių vienas oficialiam susisiekimui. Nuo 1954 m. japonams leidžiama tą pilį aplankyti imperatoriaus gimtadienio proga. Pirmą kartą į tą pilį veržėsi tokios masės japonų, kad 16 jų buvo sumindyti negyvai.

Hirohito laisvalaikį dažniausiai praleidžia savo įsirengtoje biologijos laboratorijoje, o kartais biologijos mokslo tikslais kartu su mokslininkais išvyksta į pajūrį arba į jūrą.

Hirohito viename savo rūmų salione laiko trijų asmenų biustus: Darvino — mokslininko, Linkolno — humaniško žmogaus, Napoleono — žymaus kario. Pastarąjį iš Paryžiaus parvežė jo sūnus Akihito, kai jis lankėsi Vakaruose. Tą Napoleono biustą jis nupirko senienų krautuvėje.

Nors į imperatoriaus pilį įeiti uždrausta, bet iš lauko ją aplanko tūkstančiai japonų ir svetimšalių. Ypač pavasarį ją gausiai lanko moksleiviai iš kitų Japonijos vietovių. Jiems imperatoriaus pilis yra lyg viena religinių šventovių, kurias jie taip pat gausiai lanko.

Nors dabar Japonija yra demokratiškas kraštas, bet joje dar ilgai vyraus senos tradicijos ir japonams jų imperatorius dar ilgai bus tartum dievaitis.

Daug buvo aimanų dėl katalikų "suskilimo" ten, kur iš tiesų jo nebuvo, bet mažai regėjome savo atskilimą nuo kitų ir užsidarymą savo tarpe. Vienur jaudinomės dėl skirtybių ten, kur esame laisvi skirtis, o kitur abejingai žiūrėjome į vienybę ir ten, kur ji būtina. Tam tikro pagrindo turi — ar bent turėjo — ir vadinamojo skilimo rūpestis.

Bet nepalyginamai didesnis rūpesti s yra bendras mūsų užsidarymas nuo tų, kurie lieka šalia organizacijų ar dalyvauja skirtingose organizacijose. Turime save atvirai paklausti, ar bent iš dalies nesame kalti dėl to nelemto nesusipratimo, kad ir pačiuose tikinčiuosiuose katalikuose girdima kalbant apie "katalikus" kaip apie skirtingą grupę (taip "'kataliko" žodis susiaurintas, kad priklausomybė katalikų akcijos organizacijoms ima nustelbti priklausomybę Bažnyčiai!). Tarp visų tikinčiųjų lietuvių katalikų sudarome tik mažumą, bet tai pagrindas ne savo tarpe užsidaryti, o kiek galint likti atviresniems. Katalikų organizacijose nėra ko sielotis vienybe, nes čia ji savaime pasiekiama. Bet reikia sielotis, kad visi tikintieji katalikai jaustų savo bendrą krikščioniškąją atsakomybę. Gyvybiškai svarbu plačiau suprasti katalikų vienybę, negu ligšiol mūsuose buvo suprantama. Savo ruožtu ekumeninė dvasia žadina gilinti krikščioniškąjį solidarumą ir su tais mūsų broliais, kurie priklauso protestantiškosioms bažnyčioms. Pagaliau mūsų pareiga puoselėti visos lietuviškosios bendruomenės broliškumą pačiu krikščioniškos meilės liudijimu santykiuose su visais artimaisiais, ar jie jieškotų Dievo už krikščionybės ar aplamai nesirūpintų Dievo klausimu, vienaip ar antraip tikėtų ar visiškai į Dievą netikėtų.

DR. JUOZAS GIRNIUS
Besirengiant VII ateitininkų kongresui

Montrealio jaunimas pasisako

Apie lietuviškąsias problemas

Susirinkimas, kuriuo buvo užbaigti šie mokslo metai, praėjo jaukioj pabaigtuvių nuotaikoj. Seminaro dalyvių iniciatyva surengtose vaišėse buvo mėginta aptarti, kokio įsipareigojimo vyresnioji karta tikisi iš jaunimo, kokie bus priekaištai jaunimui Jaunimo Kongrese, kokios gali būti kalbėtojų tezės. Kaikurioms stagnuojančios lietuvybės apraiškoms nušviesti buvo pasinaudota J. Meko straipsniu ("Metmenų" nr. 2) "Aš, Amerika ir Lietuva", išryškinančiu karikatūrinius emigracijos bruožus.

Prisimintina, kad vyresniųjų kartos sąmoningumą brandino ne vien gyvenimas savam krašte, bet ir dvasiniai bandymai, kaip ultimatumai, okupacijos. Čionai augančiam jaunimui įsigyti dvasinį brandumą sunkiau. Jis susiduria su konformistiniu spaudimu, verčiančiu jį aklai kopijuoti madingus poelgius. (Ta proga buvo peržvelgti jau anksčiau diskutuoti dalykai, kaip mišrių vedybų problema, kur dvasinio subrendimo problema itin aktuali, abejingumas sąjūdžiams, siekiantiems rasinės ir etninės neteisybės sumažinimo ir t.t.)

Pasaulio įvykiai mums liudija, kad kova už žmogaus teises, pradedant juodukų judėjimu Pietų Afrikoj ir baigiant Kvebeko studentų reikalavimais nemokamo mokslo universitetuose, vyksta visur. Lietuviui jaunuoliui būtinas įsisąmoninimas, kad laisvė nedaloma.

Brėsdamas jaunuolis pasiekia tarpsnį, kai šalia savęs pažinimo jame kyla noras pažinti tėvus, praeitį. Kylant eilei pavojų, kurie gresia sunaikint žmogaus dvasinę pusiausvyrą, sužalot ją neurozėmis bei fobijomis, šio natūralaus žmogui prado puoselėjimas darosi būtinybe. Prieraišumą lietuvių kultūrai, lietuvybę ir buvo mėginta aiškinti, ne kaip primetamą iš viršaus nuostatą, bet iš vidaus plaukiančias pastangas turtinti save. Jam raktą suteikianti kalba, tautosaka, literatūra, muzika. Šis įsipareigojimas nesąs lengvas, bet kiekvienas noras ką nors pažint, ar tai būtų muzika, literatūra, — reikalauja atsisakyti ištisos eilės įsikalbėtų dalykų.

Ta proga ilgėliau stabtelta ties moderniu menu, kaipo pavyzdžiu, kur apriorinis nusistatymas ypatingai ryškus.

Ryšium su Kanados krašto tarybos rinkimais buvo pasvarstyta ar KLB struktūra ir jos veikimo pobūdis pasikeis įėjus jon jaunimo atstovams. Buvo suabejota, ar jauniesiems socialinio statuso trauka, kurią suteikia etninė grupė, gali būti tokia stipri kaip ir vyresniųjų grupei.

Nuo šių metų pradžios seminaras pravedė 8 susirinkimus. Dalyvių skaičius svyravo tarp 5 ir 18. Ne kažin kas tokiai kolonijai kaip Montrealis. Palyginus su kitų metų veikla, žymesnių pasikeitimų nebuvo. Nauja buvo tai, kad diskutuojamos temos buvo panašios kaip Toronte; lietė klausimus, kuriais bus pasisakyta Jaunimo Kongrese; susirinkimų aprašymai buvo skelbiami spaudoj. Kiek tos informacijos bebūta suglaustos, norėta padėti tėvams ir vyresniesiems pažint jaunimo problemas.

Daugumoj atveju naudotasi apklausinėjimo metodais. Tik retais atvejais seminaro dalyviai paruošdavo referatėlius. Galima ginčytis, ar šis metodas yra geras. Bet, jei ir kitose kolonijose dirbama panašiai, gal būtų pravartu pasvarstyti ateity seminarų vedėjams, jaunimo organizacijų darbuotojams apie tarpusavio pasikeitimą tokiais klausimų lapais. Juo labiau, kad svarstomi dalykai dažnai panašūs. **A. Ž.**

Čikagos vaizdai ir vargai

EDVARDAS ŠULAITIS

POVELYKINIS SEZONAS Čikagos lietuvių tarpe pasižymi didesniais pobūviais. Balandžio 24-25 savaitgalis buvo pilnas parengimų.

Puošnų pobūvį-koncertą buvo surengusi Lietuvių Dantų Gydytojų Sąjunga. Šiame Jaunimo Centro didž. salėje įvykusiame parengime meninę dalį išpildė sol. Nerija Linkevičiūtė. Taip pat buvo premijuotos gražiausios viešnių suknelės, kurios buvo vakaro dėmesio centre. Ne be reikalo ir pats parengimas vadinosi "kartūno baliumi".

Toje pačioje vietoje, tik apatinėje salėje, daugiau negu 100 čikagiečių buvo susirinkę pasiklausyti svečio iš Niujorko Vinco Rastenio paskaitos tema: "Pasimetimas tarp kairės, dešinės, Lietuvos ir Amerikos". Paskaitoje, kurią surengė Santara-Šviesa, prelegentas stipriai pasisakė prieš "arogantišką antiintelektualizmą". Kalbėtojas nebuvo nuolaidus asmenims, kurie negali pakelti kitokios nuomonės. Jis taip pat plačiai kalbėjo apie komunizmą, kuriuo norima pakenkti Amerikai. Paskaitininkas palietė ir negrų teisių klausimą, kuris lietuvių tarpe, deja, nėra pastatytas tinkamoje augštumoje. Paskaita buvo tikrai kontroversinio pobūdžio, viena iš nedaugelio paskutiniame dešimtmetyje. Pažymėtina, jog V. Rastenis šiemet mini 60 m. amžiaus sukaktį. Ją prisiminė kalbėtoją pristatęs Santaros organizacijos veikėjas Raimundas Mieželis.

Šv. Kryžiaus par. salėje keli šimtai tautiečių buvo susirinkę į Klevelando Čiurlionio ansamblio pagerbimo vakarienę. Ši vakarienė, suorganizuota BALFo ir "Dainavos" ansamblio, ryšium su Čiurlionio ansamblio 25 m. sukakties minėjimu ir koncertu Čikagoje, pasižymėjo ir kalbų gausumu.

Kalbėtojų tarpe buvo naujasis BAL Fo pirm. kun. V. Martinkus, Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis, L. Šimutis, Čikagos liet. muzikinių vienetų atstovai ir daugelis kitų. Vakarienėje dalyvavo ir BALFo reik. vedėjas kun. L. Jankus iš Niujorko. Čia prabilo ir Čiurlionio ansamblio vadovas muz. A. Mikulskis.

Sekmadienio parengimų kalendoriuje pagrindiniu įvykiu buvo Čiurlionio ansamblio koncertas, sutraukęs beveik pilną Marijos augšt. mokyklos salę. Čia buvo duota grynai lietuviška programa, atlikta mišraus choro, vyrų ir moterų chorų ir solistų. Virš 70 asmenų klevelandiečių choras dainavo darniai ir skambiai.

• • •

IŠ PASAULINĖS MENO TVIRTOVĖS atgal Čikagon gegužės mėnesio pradžioje sugrįžta vienas jauniausių lietuvių dailininkų, kuris spėjo pažengti toliausiai meno horizontuose — Kęstutis Zapkus. Paryžiun jis buvo išvykęs 1962 m., baigęs Čikagos Meno Institutą ir Syracuse universitete gavęs magistro laipsnį. Šio dar tik 27 m. amžiaus dailininko kūryba susilaukė gero įvertinimo Čikagos didžiosios spaudos meno kritikų, o taip pat puikaus Niujorko ir Paryžiaus spaudos atsiliepimo.

K. Zapkaus grįžimas Čikagon sutampa ir su jo kūrinių parodos atidarymu vienoje žymesniųjų meno galerijų — Kazimir Art Gallery, 156 E. Ontario St. Ši paroda bus atidaryta gegužės 14 d. ir truks iki birželio 18 d.

K. Zapkaus paroda buvo surengta 1962 m. birželio 16-24 d. Čiurlionio galerijoje. Tada jaunasis dailininkas buvo išstatęs 36 kūrinius.

• • •

SPORTINIAME GYVENIME yra pažymėtinos vid. vakarų sporto apygardos prieauglio klasių krepšinio ir tinklinio varžybos. Jos sutraukė didelį būrį jaunųjų sportininkų ne tik iš Čikagos bei apylinkių, bet taip pat iš Detroito ir Klevelando.

Šių pirmenybių rėmuose vyko ir Š. Amerikos lietuvių moterų ir vyrų tinklinio pirmenybės. Nežinia, ar jas iš tikrųjų reikėtų vadinti pirmenybėmis, nes tiek pas vyrus, tiek pas moteris žaidė tik po dvi komandas. Jau prabėjo laikai, kuomet pirmenybėse žaisdavo Niujorko, Bostono, Toronto, Hartfordo, Detroito tinklininkai. Dabar tinklinį žaidžia tik Čikagos ir Klevelando žmonės.

Šį kartą pas moteris nugalėtojomis tapo Klevelando Žaibas, nugalėjęs Čikagos Nerį, o pas vyrus — Čikagos Lituanica, susidorojusi su Žaibo atstovais.

Dabar čikagiečiai laukia kitų gana svarbių varžybų — tai Š. Amerikos pabaltiečių krepšinio ir tinklinio pirmenybių gegužės 15-16 d. Šias pirmenybes organizuoja lietuviai ir jose dalyvaus geriausios trijų tautų rinktinės.

Balandžio 24 d. per Čikagos televiziją buvo rodyta dalis JAV — Sov. Sąjungos krepšinio rinktinių susitikimo iš San Francisco. Jis lietuviams buvo įdomus tuo, kad Sov. Sąjungos rinktinės pirmajame penketuke žaidė ir kaunietis Modestas Paulauskas, anksčiau buvęs Sov. Sąjungos jaunių rinktinės kapitonas. Šias rungtynes gana didele taškų persvara laimėjo amerikiečiai.

Čikagos Lituanicos futbolininkai jau pradėjo rungtyniauti lauko futbolo pirmenybėse. Pirmose pirmenybių kovose jie sukirto Wanderers vienuolikę, o tada dėl Illinois futbolo taurės įveikė ir Rams komandą. Pradžia nebloga, o kaip bus toliau — pamatysime.

KANADOS LIETUVIAI GYDYTOJAI

Kanados Lietuvių Gydytojų draugijos metinis suvažiavimas įvyko š. m. balandžio 24 d. Toronte, "La Scala" restorano patalpose. Susirinko gražus skaičius medicinos ir odontologijos gydytojų kartu su savo žmonomis bei vyrais. Malonu buvo matyti kolegas atvykusius iš įvairių Ontario vietovių — net iš tolimojo North Bay. Ligi šiol Draugijai priklauso tik Ontario gydytojai bei odontologai, tačiau tikime greitu laiku turėti skyrių ir Montrealyje, kur yra įsikūręs gana gražus skaičius lietuvių medicinos ir odontologijos gydytojų. Taip pat malonu pastebėti, kad jau turime ir išeivijoje mokslus baigusių jaunųjų kolegų, kurie, neabejojame, su laiku sudarys ir visą Draugijos daugumą.

Po jaukios vakarienės įvyko Draugijos narių organizacinis susirinkimas, kuriame buvo priimti ir Draugijos naujieji įstatai, pagal kuriuos Kanados Lietuvių Gydytojų Draugija veikia savarankiškai (ligi šiolei ji buvo JAV Liet. Gyd. Dr-jos narys) ir yra pilnateisis Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos narys. Draugijos nariais gali būti ne tik medicinos bei odontologijos gydytojai, bet ir kiti. medicinos srityje dirbą, specialistai, kaip farmacininkai, biochemikai, bakteriologai ir kt. Medicinos ir odontologijos studentai yra Dr-jos nariai - kandidatai.

Vienas įstatuose įrašytų Dr-jos tikslų yra: **savo darbu ir materialiniais ištekliais remti Kanados ir viso laisvo pasaulio lietuvių kultūrinę, tautinę ir Lietuvos laisvinimo veiklą".** Šiam tikslui realizuoti susirinkimas nutarė padidinti narių įnašus į Draugijos iždą, kad tuo būdu būtų galima organizuotai paremti lietuviškąją veiklą. Taip pat nutarta Draugijai įsijungti į Lietuvių Fondą nariu ir per keletą metų savo įnašais pasiekti bent "tūkstantinę". Ligi šiolei paskiri Draugijos nariai jau yra įnešę į Lietuvių Fondą netoli $3.000.

Draugija nuo pat savo įsikūrimo dienos rėmė ir teberemia Vasario 16 gimnaziją ir jai jau yra paaukojusi virš $2.000.

Po susirinkimo, dar pasišnekučiavę, skirstėmės kiekvienas sau su ryžtu susitikti Darbo savaitgalyje Detroite, kur įvyks Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos, o kartu ir JAV Liet. gydytojų Draugijos metinis suvažiavimas.

Dalyvis

Griovis vieton Berlyno sienos

Vakarų Berlyno burmistro pavaduotojas Heinrich Alberts paskelbė, jog nuo 1970 m. Ulbrichto mūro siena, skirianti rytų Berlyną nuo vakarų, bus pakeista giliu grioviu, kuriame bus platus takas patruliams vaikščioti; griovis bus aptvertas spygliuotomis vielomis; griovyje bus modernių fortifikacijų.

Iš pabėgusių rytų Vokietijos kareivių ir policininkų gauta žinių, kad prie Brandenburgo jau padarytas to būsimo griovio modelis, kurį politiniai instruktoriai rodo savo sargybiniams ir sako, kad tai būsianti patobulinta "moderni tarptautinio lygio siena".

Tas pats Alberts paskelbė, kad nuo Ulbrichto mūro pastatymo 1961 m. pabėgo į vakarus 4227 rytų Vokietijos policininkai. Tai sudaro penktadalis visos pasienio policijos. Ulbrichto mūro sieną saugo 14.000 pasienio sargybos kareivių, kurie padalinti į 3 brigadas; turi 208 požeminius bunkerius ir 193 sargybos bokštus. Nuo 1961 m. rytų vokiečių sargyba panaudojo šaunamus ginklus 899 kartus, o vakarų pasienio sargyba — tik 13 kartų.

Prie būsimo griovio bus įrengtos antitankinės užtvaros, taigi pasirengta gintis nuo karinio užpuolimo. Spygliuotos vielos negali tankų sulaikyti. Taigi tas ateities fortifikacinis griovis tarnaus dviem tikslam: sudarys sunkiai peržengiamą kliūtį bėgliams į vakarus ir stipriai sustiprinamą sieną nuo priešo kariuomenės įsiveržimo. **J. Gs.**

SVEIKATOS KLINIKA – Health Clinic

Medicininis ir pooperacinis gydymas

Vienintelė valdžios registruota natūralaus gydymo lietuviška klinika. Įvairūs spinduliai, elektriniai ir fiziniai rankų masažai; spindulinės ir garų vonios. Gydomieji judesiai ir psichologinė terapija.

460 Roncesvalles Ave., Toronto Tel. LE 3-8008

B. Naujalis, Ps.D.R.M.N.Pt.

Kanados nikelinė penkių centų moneta prie nikelio kasyklų miesto Sudbury, Ont. Pastatyta ant augščiausios kalvos. Jos skersmuo — 36 pėdų. M. Pranevičiaus nuotr.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

K. DONELAITIS MASKVOJE

Maskvos Tušino rajone, kur šiuo metu vyksta naujų namų statyba, viena gatvė pavadinta K. Donelaičio vardu, o skersgatvis šalia jos — Nemuno vardu. Gatvė yra pusantro kilometro ilgio, vienas jos galas atsiremia į latvių rašytojo Janio Rainio bulvarą, antrasis — į Jano Fabricijaus gatvę. Pagal statybininkų planus, K. Donelaičio g-vėje bus pastatyta apie 50 penkiaaugščių gyvenamųjų namų.

DRAMATURGO VARGAI

Kazys Saja, vienas gabiausių dabartinės Lietuvos dramaturgų, "Tiesos" literatūriniame puslapyje, pasinaudodamas laikiniu kompartijos varžtų atolydžiu, pasakoja savo vargus. Pasirodo, dramaturgui nekartą tenka rašyti naujus kaikurių scenų variantus. Lengviausia dirbti su režisoriais H. Vancevičium, K. Kymantaite ir M. Karkleliu, bet ir su jais pasitaiko staigmenų. Kauno teatre buvo pastatyta K. Šajos drama "Saulė ir stulpas". Repeticijų metu rež. H. Vancevičius autoriui nekėlė jokių rimtų priekaištų, o vėliau paaiškėjo, kad buvo išbrauktas visas paveikslas ir finalas. Šiaulių teatre rež. M. Karklelio statomą K. Sajos tragikomediją "Jo ekscelencija Vabalas" užgriuvo visokios komisijos, nes ji nepatiko meno reikalų valdybos darbuotojams R. Jakučioniui ir K. Ambrasui. K. Saja ironiškai šypteli: "Pradėta bijoti visko, kas toje tragikomedijoje komiška, o dar labiau — kas tragiška. Kuo galėjo padėti teatrui ir dramaturgui ši kritika, panaši į pletkų rinkimą, dalinant žiedą? Kalba, kas netingi, nors ne visada randa reikalo atskirti, kuo skiriasi komedija, kurios veiksmas vyksta Palangoje, nuo reportažo apie puikų Palangos kurortą..." K. Saja konstatuoja: "Veikalas vis dėlto išėjo — tačiau kokia laiko, jėgų ir nervų kaina!"

TRAGEDIJA PAŠERKŠNIUOSE

Prokuroro vyr. padėjėjas A. Latynis spaudos puslapius paįvairina retai beužtinkamu pranešimu iš teismo salės, nes nusikaltimai dabartinėje Lietuvoje dažniausiai nekeliami į viešumą. Iš jo pranešimo paaiškėja šiurpi tragedija Pašerkšnių kaime, kur Mažeikių rajono "Žalgirio" kolchozo narys Romualdas Girdenis, būdamas girtas, išprievartavo savo 14 m. amžiaus pusseserę Stefą Gineitytę, nužudė ir lavoną įmetė į Šerkšnės upę. Augščiausias teismas nusikaltėlį nubaudė mirties bausme. Malonės prašymas buvo atmestas ir teismo sprendimas jau įvykdytas.

PADIDINAMI ATLYGINIMAI

Kultūros ministerijos planavimo-finansų skyriaus viršininkas A. Kavoliūnas praneša, jog nuo balandžio 16 d. Maskva įsakė padidinti atlyginimus švietimo darbuotojams, dirbantiems bibliotekose ir klubuose. Pranešime skelbiama: "Masinių bibliotekų darbuotojams atlyginimai vidutiniškai padidėja: miestuose — 24,2%, o kaimo vietovėse — 40,3%; klubinių įstaigų darbuotojams, dirbantiems miestuose, — 40% ir dirbantiems kaimo vietovėse — 63%." Nevienodas algų padidinimo nuošimtis turi tikslą išlyginti kaime gyvenantiems darbuotojams lig šiol darytą skriaudą — gerokai žemesnį atlyginimą.

PREKIŲ MAINAI SU LENKIJA

Vilniuje viešėjo Lenkijos prekybos delegacija, vadovaujama prekybos ministerio pavad. E. Kołodzejaus. Lietuvos ir Lenkijos prekybos pareigūnai aptarė tiesioginių prekių mainų 1965 m. reikalus. Svečiams buvo siūlomi "Saturno" dulkių siurbliai, "Aido" magnetofonai, "Minijos" radijo aparatai su patefonais, "Ereliuko" ir "Kregždutės" dviračiai vaikams, kilimai, taikomosios dailės dirbiniai, lininiai audiniai, trikotažas ir maisto gaminiai. Lenkai nori eksportuoti vasarinius ir turistinius drabužius, chemijos gaminius, kosmetikos reikmenis, audinius, namų apyvokos daiktus, vyną, žaislus ir kt. prekes. Šis abiejų kraštų prekybininkų susitikimas turėjo tikslą supažindinti su prekių pasiūla ir jų paklausa.

DRUSKININKAI LAUKIA VASAROS

Druskininkų purvo gydyklos dirba ištisus metus. Žiemą dingsta vasarotojų sriautas, bet prie gydyklų visada gali matyti būrelius žmonių, atvažiavusių čia jieškoti sveikatos. Praėjusiais metais gydyklose buvo atlikta ½ milijono gydymų. Vasaros mėnesiais gydyklomis kasdien pasinaudodavo virš 1.500 ligonių, kuriuos kamuoja chroniški sąnarių susirgimai, skrandžio, žarnų ir stuburo negalavimai. Vyr. gydytojas A. Kačergis paskelbė Druskininkų planus sekančiai vasarai — į darbą paleistas naujas gydomasis šaltinis, pavadintas Čiurlionio vardu. Taigi, šiuo metu Druskininkai turi 5 šaltinius: "Spalio", "Birutės", "Grožio", M. Melnikaitės ir M. K. Čiurlionio. Stuburo ligoms gydyti įrengiamos vertikalinės vonios ir taipogi žadama įruošti specialias vonias vaikams. Sezono metu stipriai mineralizuotu vandeniu bus atliekama dar viena naujovė — dantų smegenų masažai, o ateityje gydymui planuojama panaudoti ir azoto vonias.

ANYKŠČIŲ VYNAS

Maskva užsakė 210.000 litrų Anykščiuose gaminamo lietuviško vyno: braškių, serbentų, obuolių, mėlynių, spanguolių ir kt. rūšių. Užsakytų vynų tarpe yra sidras ir putojantis spanguolių vynas "Svajonė". Į šį užsakymą įeina net 15 skirtingų vyno rūšių.

NUŠAUTAS A. KRAUJELIS

"Tiesoje" paskelbta trumpa informacinio pobūdžio žinutė: "Ilgą laiką Utenos rajone plėšikavo A. Kraujelis. Jis užpuldavo žmones, reikalaudavo iš kolūkiečių duoklės. Saugumo organai susekė plėšiką. Suimant A. Kraujelis priešinosi ginklu ir per susišaudymą buvo nukautas." Plėšikas? O gal antikomunistinis Robin Hood? V. Kst.

HAMILTONONT

MOTINOS DIENOS minėjimas — gegužės 9 d., sekmadienį. Iš ryto iškilmingos pamaldos bažnyčioje, o 4 v. p.p., minėjimas AV parapijos salėje. Paskaitą skaitys dr. V. Majauskas iš Detroito. Meninę programos dalį išpildys šeštd. Vysk. Valančiaus mokyklos mokiniai, talkinant baleto šokių vadovei M. Pusdešrytei ir sol. V. Verikaičio vadovaujamam vaikų chorui. Visi Hamiltono ir apylinkės lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti šioje visiems brangioje šventėje.

B-nės valdyba

BRANT INN ŠOKIAI. Ir šiemet Viktorijos dienos vakarą, gegužės 24 d., šoksime Brant Inn didžiojoj "Lydo Deck" salėje. Vakarą ruošia, kaip visada, Hamiltono T. Fondo v-ba.

Z. SAKALIENĖ išvyko į Floridą. Ten ji žada aplankyti savo seniai bematytas gimines ir porą savaičių paatostogauti.

KANADOS LIET. FONDO Hamiltono skyrius pradeda didelį Fondo įnašams telkti vajų. Visi Hamiltono lietuviai verslininkai gaus raštišką kreipimąsi ir prašymą pagal išgales prisidėti prie KLF. Turime keletą jų, kurie jau yra įnešę po šimtinę ar daugiau. Daugumas gi laikosi nuošaliai, kai tuo tarpu kitose kolonijose jie yra didieji indėlininkai. Jau taip yra, kas daugiau gali, iš to daugiau ir laukiama. Hamiltonas visą laiką nenorėjo atiduoti kitiems pirmųjų vietų, bet Kanados Liet. F. atžvilgiu kiti mus gerokai yra pralenkę.

ANT. DIRSĖ IR ALF. PILIPAVIČIUS iš pagrindų pertvarkė savo viešbutį. Dabar "Moose Head" įgavo visiškai kitą išvaizdą. Visas lauko priekis yra išdėtas rudom keramikos plytelėm, nauji vidaus įrengimai ir išdekoravimas neabejotinai padvigubino klijentūrą ir šios nuosavybės vertę. Tas parodo, kad gera verslo partnerystė ir sumanumas leidžia turtui augti. Abu savininkai visada lėšomis paremia mūsų lietuviškas organizacijas.

JAUNAVEDŽIAI ALD. IR V. KĖŽINAIČIAI buvo sutikti su duona ir druska, kai grįžo po savo jungtuvių Toronte į namus. Čia jų jau laukė nemažas būrelis giminių ir draugų. Įvykų sutiktuvių vaišės, kurių metu mons. dr. J. Tadarauskas, organizacijų atstovai ir draugai sveikino ir linkėjo jiems sėkmingo šeimos gyvenimo. Dabartinė Ald. Kėžinaitienė buvo atvykusi iš vadinamo lietuviškojo Suvalkų trikampio aplankyt savo sesers Toronte. Čia susipažino ir ištekėjo už mūsų žinomo hamiltoniečio. Praretėjo Hamiltono viengungių eilės, ir mūsų kolonija padidėjo viena lietuviška šeima. K. M.

NAUJOS LN VALDYBOS antras posėdis įvyko bal. 23 d. pas P. Pranckevičių. Pirm. St. Bakšys savo pranešime užakcentavo, kad LN b-vė turi sukurti stiprų ekonominį pagrindą. Pagal miesto v-bos Hamiltono centro atnaujinimo planą, į vakarus nuo centrinės James gatvės būsiančios sukoncentruojamos mokslo, meno ir reprezentacinės institucijos; į rytus nuo jos, t.y. LN sklypo rajone, kuriasi ir numatyti dar statyti didieji komerciniai pastatai. Tas labai kelia LN sklypo, kuris yra 48.000 kv. pėdų, vertę. Automobilių statymas LN sklype kyląs ir bal. mėn. duos per $300 gryno pelno. Kai bus baigtas didysis Terminal Towers, pelnas iš sklypo gerokai padidėsiąs. P. Pranckevičius, gyvenąs šiame rajone, patikino, kad ten viena draudos b-vė supirkinėja namus, mokėdama vidutiniškai po $10 už kv. pėdą.

Svarstant sklypo reikalus, p-kas pranešė, kad automobilių statymui gautas iš Ontario valdžios įstaigų oficialus leidimas. Sklype jau stovi per 100 automobilių. V-ba nutarė automobilių statymui paruošti visą sklypą, išpiliant jį skalda, ir leido šiems darbams išleisti iki $500. Sklypo reikalų vedėju v-ba pakvietė P. Pranckevičių, kuris šias pareigas mielai sutiko pasiimti be atlyginimo.

LN reik. ved. J. Romikaitis pranešė, kad jis nuodugniai susipažino su Delta pastatu ir pateikė reikalingiausius remontus.

LN v-ba patvirtino LN 9 šėrų perpardavimą. 8 šėrus pirko M. Stasevičius, pakeldamas savo turimas LN akcijas iki 10. J. Romikaitis pirko vieną, padidindamas iki 3. Pinigai nutarta už šėrus, pagal jų pareiškimus, grąžinti: P. T. Enskaičiams, R. Koll, D. Braknienei ir Z. Kalvaičiui, Burlington po $100; P. Kuosai iš London, Ont., $500.

LN sklypas nutarta apdrausti nuo nelaimingų atsitikimų (public liability) $150.000 sumai vieneriems metams. Jis apdraustas per lietuvišką Tri Realty and Insurance ir sumokėta $27.50.

LN gražusis balius jau šį šeštadienį didelėje Town Casino salėje — 157 Main St. E. Kviečiame visus tautiečius ne tik iš Hamiltono, bet ir iš kitų vietovių gausiai dalyvauti. Gauta žinių, kad atvyks grupė tautiečių iš London, Ont., Prestono ir kt. Tad iki pasimatymo gražiajame Town Casino.

Sk. St.

ŽŪKL. IR MEDŽIOTOJŲ KLUBO metinis narių susirinkimas įvyko balandžio 3 d. p. Narušio viešbutyje. Dalyvavo 17 klubo narių. Išrinkta nauja valdyba ir revizijos komisija. Valdyba pasiskirstė pareigomis: A. Buinys — pirm. 233 Locke St. N., telefonas JA 8-1793; P. Sakalas — sekr. ir ižd., 62 Knyvet Ave., tel. 383-2881; Z. Bolskis — žvejų vadovas, tel. 385-0631; J. Stankus — medž. vad., tel. 545-5432: A. Šimkevičius ir V. Sasnauskas (tel. 389-5112) — šaudymo reikalams ir A. Kaušpėda — narys. Gegužės 15-16 d. ruošiamos dvi grupinės išvykos: viena į Rice ežerą prie Peterborough ir antroji lėktuvu į tolimus šiaurės ežerus. Norintieji vykti į Rice ežerą registruojasi pas Z. Bolskį, o mėgstantieji skristi — pas A. Šimkevičių. Pas juos gaunamos ir visos smulkesnės informacijos. V-ba primena, kad žvejojimo, medž. ir šaudymo varžybose gali dalyvauti tik sumokėjusieji nario mokestį — vyrai $5, moterys ir jaunuoliai iki 16 m. $1. Nario mokestį galima sumokėti betkuriam valdybos nariui. Naujoji klubo v-ba reiškia padėką p. Narušiui už leidimą nemokamai pasinaudoti viešbučio patalpomis narių susirinkimui.

Valdyba

LONDON, Ont.

VERKIANTIS PAVEIKSLAS. — Rusų stačiatikių bažnyčioje Londone, Ont., prieš kurį laiką buvo didelės iškilmės, kuriose dalyvavo tūkstantinė minia. Viso to priežastis — iš JAV-bių atvežtas Dievo Motinos ir Kūdikėlio paveikslas, kuris visiems matant nuolat ašarojo. Šis litografinis paveikslas, sakoma, esąs neišaiškintas fenomenas, sutraukęs daugelį maldininkų, daugiausia stačiatikių. Dalyvavo ir keli mūsų tautiečiai, tur būt kaip stebėtojai, bet ir jie matė palengva iš paveiksle atvaizduotos Marijos akių sriūvančias ašaras. Paveikslą, stačiatikiams prašant, Londonan atgabeno graikė Ona Kuluis, gyv. JAV, Astoria, NJ.

Paveikslo istorija, pagal savininkės pasakojimą, yra tokia: 1960 m. savininkė ir jos sesuo Antonia įsigijusios dvi vienodas ikonas. Tų pačių metų kovo mėn. pastebėta, kad iš ikonų Marijų akių teka kažkas panašaus į ašaras. Jos tuoj painformavusios vietos dvasininką. Netrukus jų bažnyčios vadovybė paprašiusi šiuos paveikslus padovanoti tikinčiųjų bendruomenei. Atsilyginant, abiem seserim buvo duotas trečias, lygiai tas pats, paveikslas. Po 8 dienų A. Kuluis pastebėjusi, kad ir trečioji ikona pradėjusi ašaroti, kai tuo tarpu pirmieji du originalai nustoję ašaroti. Nuo to laiko, kaip tvirtinanti A. Kuluis, buvę autoritetų padaryti keli moksliški tyrimai, bet paveikslo ašarojimo priežastis nenustatyta ir neišaiškinta. Ji pati tikinti, kad tai stebuklingas reiškinys. Su tuo paveikslu ji keliaujanti visur, kur tik yra prašoma. Pernai buvusi Toronte ir Montrealyje, kur kurčias ir aklas 14 mėn. kūdikis paveikslo akivaizdoje pagijęs. A. Kuluis ketinanti Niujorko valstijoje, Astoria vietovėje, statyti bažnyčią.

Londono "Free Press" laikraštis visa tai plačiai aprašė ir įdėjo ikonos fotografiją.

L. E-tas

Min. St. Lozoraitis Urugvajuj, Montevideo aerodrome, kur buvo sustojęs grįždamas iš P. Amerikos kongreso. Jį pasitiko Lietuvos atstovas A. Grišonas, spaudos attaché K. Čibiras ir kun. P. Dauginis su jaunimo atstovais

DELHI, Ont.

MOTINOS DIENOS minėjimą rengia vietos Bendruomenės ir K.L. Kat. Moterų Dr-jos skyriaus valdybos. Programoje numatyta paskaita dienos tema ir pasirodymai vietos šeštadieninės mokyklos, kuri ta pačia proga atžymi ir savo mokslo metų užbaigimą. Toliau programoje šokiai, žaidimai, bufetas, užkandžiai ir kt. Parengimas įvyks gegužės 8 d., šeštadienį, Delhi lenkų salėje. Pradžia 7 val. vak. Maloniai prašome gausiai dalyvauti. Programą, įskaitant ir paskaitą, atlieka mūsų vietinis atžalynas. Argi paliksi juos be moralinės ir medžiaginės paramos? Be to, tai vienas iš paskutinių mūsų pasispardymų prieš didžiuosius sezono darbus.

KLB-nės ir Kat. Mot. valdybos

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame mus lankiusiem ligoninėje ir namuose, už gėles bei dovanas, ypač mūsų dukrai, sūnui, marčiai, kun. dr. J. Gutauskui Delhi Šv. Kazimiero par. klebonui, p. p. Pargauskams, Liutkams, Mažeikoms, Siemienei, Baniliams, Dambrauskams, Mikėnams, Purliams, Balaišiams, Skudienei, Ožalams, Goldikams, Strolioms, Rugieniams, Augustinavičienei, Gindrėnams, Žilvičiams, Augaičiams, Rakščiams.

Visiems nuoširdus ačiū už jūsų lietuvišką nuoširdumą —

Jonas ir Julija Onaičiai

SUDBURY, Ont.

LB valdyba praneša, kad gegužės 8 d. ukrainiečių salėje, 130 Frood Rd., įvyksta Motinos Dienos minėjimas. Programoje — trumpa paskaita, meninė dalis ir šokiai. Veiks bufetas, gros geras orkestras. Pradžia 7 val. vak. Visi tautiečiai kviečiami gausiai dalyvauti pasikviečiant ir draugus.

LB valdyba

Priešinasi partijai

Reuterio pranešimu iš Varšuvos, Rašytojų Sąjungos Varšuvos skyriaus susirinkime buvo pulta partija, reikalauta, kad joje būtų įvykdyti valymai ir pasisakyta prieš mirties nuosprendžius ūkinio pobūdžio bylose. Kaikurie rašytojai reikalavo daugiau laisvės literatūros, kultūros gyvenime, reikalavo likviduoti cenzūrą. Opozicinių nuotaikų reiškėju buvo 63 m. amž. poetas Jan Wyka, buvęs partijos nariu, dalyvavęs Ispanijos civiliniame kare ir 1959 m. dėl "anarchistinių tendencijų" pašalintas iš partijos. Rašytojai pasmerkė principą bausti mirtimi nusikaltusius dėl spekuliacijos ir pan. nusikaltimų (mėsos aferos didysis "kaltininkas" Wawrzecki neseniai buvo pakartas). E.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

JUOZAS RAJECKAS, ilgametis vargonininkas Lietuvoje ir taip pat išeivijoje, tyliai užgeso balandžio 18 d. Niujorke. Paliko žmoną Veroniką, sūnus inž. Faustą ir inž. Gediminą Rajeckus su šeimomis.

Inž. J. MIKAILA su žmona ir dukrele Aldona praleido savo atostogas Miami Beach ir kituose Floridos pakraščio kurortuose. Jis yra Prof. K. Pakšto Fondo iniciatorius ir jo pirmininkas. Jis numato, jog profesoriaus K. Pakšto paminklo pašventinimas įvyks gegužės 30 d.

B. MASIULIS mirė balandžio 18 d. Michigan City ligoninėj; kartu su dviem savo sūnumis inžinieriais gyveno Beverley Shores, Ind. Lietuvoje velionis buvo Valstybės Tarybos pirmininkas, Vyriausiojo Tribunolo teisėjas, trumpą laiką buvo teisingumo ministeriu ir terminologijos tvarkytoju.

PR. PUODŽIŪKAITIS balandžio 11 d. atšventė 75 m. amžiaus sukaktį. Jis su žmona Agute gyvena Čikagoje pas sol. G. Peškienę. Juodu tik prieš ketverius metus atvyko iš Lietuvos. Šiuo metu Pranas kiek nesveikuoja. Lietuvoje jis dirbo pašto žinyboje; tarnavo K. Naumiesčio ir Kauno paštuose; dabar yra Lietuvių Paštininkų S-gos narys Čikagoje.

P. BRAŽIENĖ Čikagon neseniai atvyko iš Lietuvos. Šiuo metu ji susipažįsta su aplinkuma ir jieško sau tinkamo darbo.

ŽURN. EMILIJA PETRAUSKAITĖ, Liet. Žurn. S-gos Čikagos skyriaus narė, paskirta "Šaulės Tremtyje" redaktore. Kartu ji yra pakviesta į Šaulių S-gos c. v-bą sprendžiamuoju balsu.

VYT. KASNIŪNUI, visuomenininkui, kultūrininkui ir spaudos darbuotojui Čikagoje balandžio 10 d. suėjo 50 m. amžiaus.

DR. BENEDIKTAS SURVILA dėsto mediciną Buffalo, N.Y., universitete. Jis gavo pakvietimą iš Indianos universiteto, Blumington, Ind., užimti ten profesoriaus vietą. Profesoriaus motina Emilija Survilienė gyvena Čikagoje.

VLADAS GRUDZINSKAS, buvęs Klaipėdos "Maisto" bendrovės direktorius, balandžio 10 d. atvyko iš Lietuvos, Marijampolės, pas savo žmoną ir dukteris į Niujorką.

ANT. MAŽEIKOS namuose Niujorke balandžio 23 d. buvo sušauktas organizacijų atstovų pasitarimas. Tikslas — paremti prez. L. Johnsono politiką ir surengti plataus masto demonstracijas prie Baltųjų Rūmų Vašingtone. Komunistinių pažiūrų studentai jau kuris laikas demonstruoja "už taiką", kuri Amerikai nepriimtina.

KUN. DR. A. JUŠKA, buvęs ilgametis Šv. Mykolo parapijos asistentas ir BALFo Čikagos apskr. pirm., birželio mėn. švenčia savo sidabrinį — 25 metų kunigystės jubilėjų.

MIAMI LIETUVIŲ KLUBO mecenatas yra žemaitis Pranas Mockus, turįs jau 88 m. amžiaus. Klubui pastatyti ir inventoriui įsigyti jis yra paaukojęs apie $40.000. Į Ameriką P. Mockus atvyko 1898 m. Kilęs nuo Telšių, iš Galkončių kaimo.

DR. AL. RAČKUS, buvęs ilgametis dienraščio "Draugo" sveikatos skyriaus redaktorius, vysk. V. Brizgiui pasiuntė laišką Šiluvos koplyčios reikalu ir auką. Laiške rašo: "Atminčiai a.a. Mykolo Račkaus, mano tėvo, čia prie šio laiško pridedu auką — tūkstančio dolerių čekį — lietuvių paminklinei Šiluvos Šv. Marijos koplyčiai Vašingtone, D.C. Mano tėvas turėjo knygų ir devocionalijų krautuvę Kaune prie bazilikos, Vilniaus g. 22. Jis buvo nuoširdus Šv. Marijos šlovintojas. Kasmet daugelį metų savo lėšomis leisdavo ir platindavo įvairius Šiluvos šventovės paminklinius paveikslėlius."

Vokietija

JURGIS PYRAGAS iš Liubecko, tarp kita ko, rašo: "Artėja birželio įvykių minėjimas. Šiemet sueina 24 m., kai tie baisumai įvyko. Reikia atsiminti, kad tragiškus birželio minėjimus ruošia ir vokiečiai. Žinoma, ne tam, kad paremtų lietuvių tautos reikalus, o savo teisių jieškodami. Tuo vokiečiai pasauliui primena, kad jie nenurims ligi suskaldyta Vokietija nebus sujungta. Jie tą paminėjimą ruošia birželio 17 d. Mat, tą dieną 1953 m. rytinio Berlyno vokiečiai buvo sukilę ir bandė nuversti smaugėjų valdžią. Maskvos smaugliai sukilimą paskandino kraujuje. Krašto suskaldymą vokiečiai vaizduoja perplėšta savo tautos vėliava. Vokiečių vėliava, kaip ir lietuvių, trispalvė: raudona, žalia ir juoda".

Italija

KUN. LIUDAS JANUŠKA IR KUN. KĘSTUTIS ŽEMAITIS Romoje po kunigystės šventimų koncelebracijos būdu lietuvių kalba laikė pirmąsias Mišias Šv. Kazimiero kolegijos koplyčioje. Tai pirmieji lietuviai kunigai po liturginės reformos šiuo būdu atlaikę savo primicijas. Po Mišių per Vatikano radiją abu naujieji kunigai perdavė savo kunigišką palaiminimą į okupuotą Lietuvą.

LIETUVIŠKASIS CASTELNUOVO JAUNIMAS prieš Velykas atliko uždaras trijų dienų rekolekcijas, kurias pravedė iš Vokietijos atvykęs kun. Augustinas Rubikas. Per Atvelykį šiame lietuviškame židiny lankėsi vysk. Pr. Brazys ir 22 berniukams suteikė Sutvirtinimo sakramentą.

Britanija

LIET. B-NĖS VALDYBA 25 metų Lietuvos okupacijos minėjimą rengs birželio 19 d.

DBLS Conventry skyriaus narių susirinkime anglas J. Johnston išrinktas garbės nariu. Šis anglų tautybės Lietuvos ir lietuvių bičiulis daug padeda ir gelbsti laisvės byloj. Savo kalbose jis pabrėžia, jog jaučiąsis kaip tikras lietuvis. Perrinktojon skyriaus valdybon įėjo šie asmenys: pirm. J. Dimša, sekr. K. Autukas, ižd. B. Paulaitis, nare — G. Johnstonienė, o B. Banys — Lemingtono įgaliotiniu. Revizijos k-jon: pirm. A. Adomonis, nariais — A. Koncevičius ir I. Tamašauskas.

E. KAIRYTĖ, senosios ateivių kartos narė, sulaukusi 77 m. amžiaus, kovo 14 d. mirė Londono ligoninėje. Palaidota iš lietuvių bažnyčios Leitonstone Šv. Patricijaus kapinėse lietuvių skyriuje.

Paruošė Pr. Al.

Niagaros pusiasalis

VELYKŲ BOBUTĖ IR MENO VARŽYBOS. — Balandžio 25 d. Tėvai pranciškonai vienuolyno sadėje surengė St. Catharines ir Wellando apylinkės vaikučiams Velykų bobutę ir meno varžybas. Parengimas buvo gana didelės apimties, nes jame dalyvavo beveik šimtu nuošimčių abi minėtos apylinkės. Meno varžybose dalyvavo 22 mokiniai: iš muzikos, šokių, paišybos ir literatūros. Pagal surinktuosius taškus, I vietą laimėjo Birutė Bogušytė akordeonu, II — Nijolė Gverzdytė pianu, III — Aldona Bogušytė akordeonu, IV — Danguolė Vilbikaitė baletu, V — Nijolė Žinaitytė paišyba ir Vaidilutė Šetikaitė — baletu.

Premijoms buvo išmokėta $200. Dalyvavę varžybose, bet nelaimėję premijų gavo vokelius su paguodos premijomis, kurios, suprantama, buvo mažesnės už tikrąsias premijas.

Premijoms skirstyti komisijos nebuvo; kiekvieną varžybose dalyvaujantį vertino žiūrovai ant jiems pateiktų sąrašų pažymėdami nuo 1 iki 5. Surinkus minėtus sąrašus buvo atrinkti laimėtojai pagal gautų taškų skaičių. Visi vaikučiai iki 10 m. amžiaus Velykų zuikučių buvo apdovanoti puikiomis dovanėlėmis ir šokoladu. Po to sekė vaišės visiems vaikučiams ir jų tėvams.

Varžyboms ir Velykų bobutės programai vadovavo Tėvas Barnabas Mikalauskas, OFM. Minėtos meno varžybos su premijomis nėra pirmutinės. Panašių varžybų T. Barnabas Mikalauskas yra suruošęs jau keletą. Už tai Tėvams pranciškonams priklauso mūsų visų nuoširdi padėka bei pagarba. K.S.

JONINĖS. — Meno varžybų proga T. B. Mikalauskas pasiūlė skautų rėmėjų valdybai, kurios narių dauguma dalyvavo žiūrovais varžybose ir Velykų bobutės parengime, padaryti informacinį viešą posėdį Joninių klausimu. Posėdis buvo padarytas su visais svečiais. Buvo iškelta daug gražių pasiūlymų, sumanymų ir visi pažadėjo vispusišką paramą Joninių rengimo darbe.

Joninių menine programa, kaip jau buvo rašyta spaudoje, buvo sutikęs pasirūpinti valdybos garbės pirm. T. Barnabas Mikalauskas. Jis tuo reikalu padarė platų pranešimą, iš kurio paaiškėjo, kad žymi dalis darbų jau padaryta. Meninei programai atlikti yra susitarta su 1) Toronto taut. šokių grupe "Gintaras", vadovaujama V. Turūtos; 2) Hamiltono taut. šokių grupe "Gyvataras", vadovaujama G. Breichmanienės; 3) Ročesterio taut. šokių grupe, vad. J. Reginienės. Taip pat yra susitarta su Hamiltono Aušros Vartų parapijos choru, vad. sol. V. Verikaičio. Sol. V. Verikaitis taip pat padainuos keletą dalykų. Dar galutinai nesusitarta su Ročesterio choru, vadovaujamu Adomaičio.

Su šia milžiniška menine programa Joninės yra ruošiamos Niagaros pusiasalio skautų rėmėjų būrelio š. m. birželio 19 d. gražioje, visiems gerai žinomoje, Merrittono Community Centre Hall, kuri jau keliolika metų į Jonines sutraukia tūkstantinę dalyvių.

Be to, Joninėse yra sutikę dalyvauti VLIKo pirm. V. Sidzikauskas ir Lietuvos konsulas Kanadoje dr. J. Žmuidzinas. Maloniai visus kviečiame iš anksto atvykti į šauniąsias Jonines.

Skautų Rėmėjų Būrelio valdyba

JUBILĖJINIS KONCERTAS. — Šiemet sueina 10 metų kaip Niagaros pusiasalyje yra įsikūręs Susivienijimas Lietuvių Amerikoje. Sukakčiai iškilmingiau atžymėti vietos SLA 278 kuopa rengia jubilėjinį minėjimą su koncertu, kurį atliks neseniai iš gastrolių po Europą grįžusi mūsų garsi dainininkė sol. **Aldona Stempužienė.** Ji su didžiausiu pasisekimu koncertavo Italijoje ir Vokietijoje.

Reikia tikėtis, kad kaip ankščiau reikšmingesni šioje padangėje įvykiai buvo vertinami, taip ir šis visų lietuvių prideramai bus įvertintas gausiu atsilankymu. Jubilėjinis minėjimas ir koncertas įvyks gegužės 22 d. slovakų salėje, St. Catharines, Ont. P. P.

St. Catharines, Ont.

MOTINOS DIENA. — Po sėkmingo Vasario 16 minėjimo (pelno gauta $130, laisvinimo fondams surinkta $100) valdyba atostogavo ir ruošėsi kitiem darbam. Motinos Dienos minėjimas įvyks gegužės 9 d. T. pranciškonų patalpose. Motinų prisiminimas pradedamas 10 val. pamaldomis. Tuoj po pamaldų tose pačiose patalpose E. Sakienės paskaita ir meninė programa, kurią paruošė ir vadovauja T. Barnabas Mikalauskas, OFM. Motinos bus pagerbiamos apdovanojant gėlėmis. Kviečiame motinas, jaunimą ir visuomenę gausiai dalyvauti.

LIETUVIŲ DIENA. — St. Catharinięčiams šiemet krašto taryba suteikė garbę suruošti Lietuvių Dieną, Darbo šventės savaitgalyje. To-je srityje Bendruomenės valdyba gerokai pažengė pirmyn. Talpiausios St. Catharines salės susipažinimo vakarui, koncertui ir sportui užsakytos. Čiurlionio ansamblis ir jų solistai atliks koncerto programą. T. Mikalauskas yra sutikęs vadovauti religinei daliai, K. Baronas — sportui, p. Šarapnickas — propagandai.

SPAUDOJE KELIAMAS 24-rių m. birželio trėmimų paminėjimas. Valdyba tuo klausimu tarėsi, bet kol kas neranda galimybės išjudinti latvius ir estus. Greičiausia teks minėti vieniems.

Bendruomenės valdyba

Taupyk ir skolinkis
kooperatiniame bankelyje "TALKA"

IŠDUODAMOS ASMENINĖS PASKOLOS IKI $5.000, mortgičių paskolos iki 60% turto vertės. Nemokamas gyvybės ir paskolų draudimas. PILNAS ČEKIŲ PATARNAVIMAS.

Darbo dienos: pirmadieniais — penktadieniais 9 val.r. — 1 val. po pietų.
Antradieniais ir penktadieniais 5 val. p.p. — 8 val. vakaro.
21, MAIN STREET EAST, ROOM 207 — Telefonas JA 8-0511

WINDSOR, Ont.

PAREIŠKIMAS. — "TŽ" š.m. nr. 17 paskelbta korespondencija iš Windsoro Liet. B-nės veiklos. Joje minima ir mano pavardė. Aš esu atsistatydinimo pareiškimą įteikęs Windsoro B-nės valdybai datuotą balandžio 1 d., 1965 m., tačiau korespondentas, beveik mėnesiui praslinkus, dar vis mane laiko B-nės valdybos nariu. Viešai pareiškiu, kad nuo 1965 m. balandžio 1 d. iš einamų pareigų Windsoro Liet. B-nės valdyboje esu pasitraukęs.

Reiškiu pagarbą,

Vytautas Čiuprinskas

MOTINOS DIENOS MINĖJIMĄ rengia apyl. valdyba sekmadienį, gegužės 9 d. Minėjimas pradedamas lietuvių Šv. Kazimiero parap. bažnyčioje pamaldomis už motinas. Šv. Mišias laikys ir pamokslą sakys kun. kleb. D. Lengvinas. Tuojau po pamaldų, apie 12 val. 30 min., kroatų salėje 2520 Seminole St. minėjimo aktas ir meninė dalis. Paskaitą skaitys Detroito visuomenininkė pedagogė St. Kaunelienė. Meninę dalį išpildys mūsų talentingasis jaunimas, paruoštas V. Tautkevičienės. Kiekvienas lietuvis be atskiro paraginimo turėtų minėjime dalyvauti.

JUBILĖJAI UŽKLUMPA ir judrius žmones, tokius kaip Windsoro lietuvių par. klebonas kun. D. Lengvinas. Gegužės 23 d. jam sueina 25 m. kunigystės. Windsoro lietuviai, giliai vertindami kun. kleb. D. Lengviną, ruošiasi šios sukakties paminėjimui.

P. J.

CALGARY, Alta.

GERB. REDAKTORIAU, Jūsų redaguojamam laikraštyje "Tėviškės Žiburiai" 1965. IV. 1 nr. 13 (792) korespondencijų skyriuje — Calgary, Alta. netiksliai aprašomos nuotaikos tarp vietos lietuvių ir netiksliai minima Calgario Lietuvių Draugijos veikla. Prašau neatsisakyti ir atspausdinti šį jūsų korespondento pataisymą.

Calgary Liet. Draugija Vasario 16 minėjimo dieną jokių šokių nerengė. Calgary Liet. Draugijos nariai padėjo Kanados Lietuvių Bendruomenei pravesti programą ir gausiai atstovavo liet. kalbančiai publikai. Buvusiam Liet. Draugijos pirm. p. P. Stakėnui viešai buvo padėkota už KLB Kultūros Fondo paruoštos programos pravedimą. Calgary Liet. Draugijos įstatai nedraudžia nariams dalyvauti jų pasirinktose kitose organizacijose arba draugijose.

Gerb. kun. I. Grigaičio iš Edmontono ir kitų kunigų apsilankymas Calgary būtų lengviau įmanomas, jei bažnyčios komitetui nereikėtų gauti leidimo ne tik iš vietos vyskupo, bet ir asmeniško sutikimo iš vietos lietuvių vadovų.

Calg. Liet. Draugijos sekr.
B. Yauga

Fort William – Port Arthur, Ont.

TAUTOS FONDO vajus tęsiamas. Ligi šiol aukojo šie asmenys: po $5: dr. E. Jasevičiūtė, J. Pikelis, V. Bružas; po $3: P. Vyšniauskas, L. Radzevičienė; po $2: A. Andriušis, K. Jakaulėnas, J. Erslovas, Bartkevičius; po $ 1: F. Bagdonas, B. Kalibatas, P. Balionis, V. Jakubauskas, V. Stukonis, St. Gimbutis, p. X. ir G. Krygeris; po 50 ct.: A. Giedraitis ir p. p. X. Iš viso surinkta $38. Aukas rinko P. Vyšniauskas ir L. Radzevičienė.

Visus narius, kurie dar neaukojo, prašome neatsisakyti.

JAUNIEJI LIETUVIAI KRYŽKELEJE

Šiandien jaunasis lietuvis intelektualas yra atsidūręs profesinės ir visuomeninės atsakomybės kryžkelėje.

Lietuvių gyvenimui reikia jaunosios kartos darbo, sugebėjimų ir energijos. Reikia naujų veiklos būdų ir sąmoningai suprantamo tautiškumo. Tautinės sąmonės išlikimas daug priklauso nuo intelektualų darbo ir mokėjimo bei noro tautinę lietuvių sąmonę perduoti ateinančioms kartoms. Lietuviškas visuomeninis gyvenimas iš kiekvieno asmens reikalauja daug pasišventimo, laiko, sugebėjimų ir kantrybės. Apie tai daug rašoma ir kalbama.

Jaunieji gydytojai, inžinieriai, profesoriai, advokatai, menininkai ir kitų profesijų žmonės kasdien bendrauja su aplinkos visuomene dirbdami ir po darbo. Profesiniame gyvenime užmegztos pažintys persikelia į įvairius klubus ar profesines organizacijas. Natūraliai jungiamasi į aplinkos socialinį gyvenimą, dirbamas visuomeninis darbas. Aktyvumas visuomeniniame gyvenime teigiamai vertinamas profesijos bičiulių, padeda profesiniam kilimui.

Darbas ir šeima pareikalauja daug laiko. Visuomeniniam gyvenimui lieka jo labai mažai. Ir čia atsiranda problema: kuriai visuomenei skirti tą laiką — ar gyvenamojo krašto, ar lietuvių?

Šią problemą diskutuos Akademinio Skautų Sąjūdžio Filisterių Skautų Sąjungos suvažiavimas Klevelande gegužės 29-31 d. Čiurlionio Namuose. Suvažiavimo tema: "Lietuvis intelektualas profesinės ir visuomeninės atsakomybės kryžkelėje".

Dr. Stepo Mato (1602 Coventry Road, Cleveland, Ohio 44118, tel. 932-1603) pirmininkaujama FSS centro valdyba šaukia šį suvažiavimą. Jo metu du paskaitininkai — amerikietis ir lietuvis — duos įvadą šio klausimo svarstymui, toliau keturių asmenų simpoziumas nagrinės giliau šią temą, o vėliau visi dalyviai įsijungs į diskusijas bei darys išvadas. Dar bus svarstomi įvairūs organizaciniai reikalai, vyks meno paroda, bus literatūros ir muzikos vakaras, balius, šokiai ir t.t.

Į suvažiavimą kviečiami FSS nariai ir studijas baigę akademikai skautai ir studentai. Paskaitose, diskusijose, parodose ir vakaruose maloniai kviečiami dalyvauti visi lietuviai. Dalyvių laukiama iš Kanados, Los Angeles, Niujorko, Čikagos ir visų kitų vietovių. **V. K.**

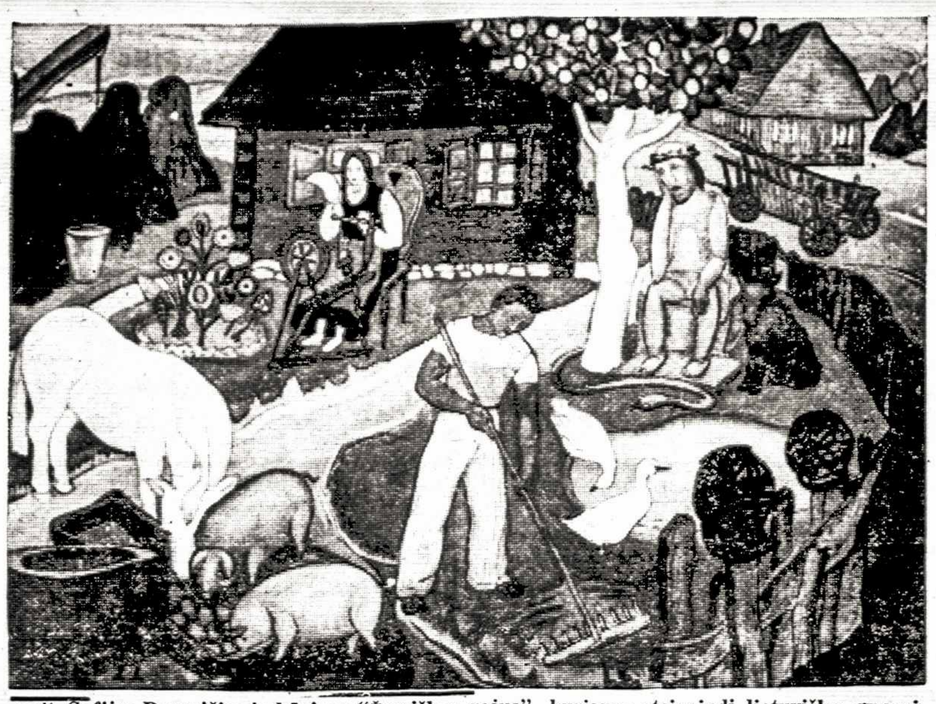

Dail. Sofijos Pacevičienės kūrinys "Žemiškas rojus", kuriame atsispindi lietuviško gyvenimo idilija. Šis paveikslas buvo atspausdintas italų spaudoje. Dailininkė gyvena Romoje.

Gyvenimas filmuose

PARTIZANŲ KOVOS

KORNELIJUS BUČMYS, OFM

"The Train". Viso filmo įvykiai plėtojami traukiny bei apie traukinį ir kova dėl šio traukinio kelionės tampa tiesiog simboline. Nors viso filmo metu nė kartą tiesiogiai nepaminima patrijotizmo sąvoka, prancūzų patrijotų pogrindžio veikėjų pastangos simboliškai perteikiamos planuojant pasipriešinimą prieš nacių plėšikavimą.

Filmo eiga prasideda 1944 m. rugpjūčio mėn., sąjungininkams visai jau artinantis prie Paryžiaus ir vokiečių kariuomenei su menku pasipriešinimu skubiai traukiantis. Vokiečių pulkininkas iš įvairių muzėjų surinkęs vertingesnius paveikslus į, palyginti, saugų Jau de Paume muzėjų, galutinai pasiryžta šias vertybes išgabenti į Vokietiją. Pats pulkininkas įvertina paveikslų meninę vertę ir prie jų tiesiog fanatiškai prisiriša, bet iš savo viršininkų išgauna leidimą specialiam traukiniui, juos įtikinęs, didele finansine verte.

Prancūzai partizanai iš pradžių labai abejingai žvelgia į muzėjaus prižiūrėtojos prašymą šį traukinį sulaikyti, nes labiau rūpinasi sabotuoti traukinius, gabenančius ginklus. Galutinai įsitikinus, kad čia yra išgabenamas Prancūzijos didis ir nepamainomas turtas, tautos garbė ir pasididžiavimas, partizanai telkia visas pastangas traukinį sulaikyti Prancūzijos teritorijoje iki sąjungininkų atvykimo. Visa kova praktiškai susitelkia tarp fanatiško vokiečių pulkininko ir vieno iš prancūzų partizanų vadų, dirbančio geležinkelių vadovybės atsakingose pareigose.

Filmas pastatytas autentiškose Prancūzijos vietovėse, naudojant tikrus traukinius, o ne modelius. Eilė filmo scenų tikrai efektyvios, kaip amunicijos traukinio ir beveik viso Vaires geležinkelių mazgo subombardavimas, garvežių susidūrimai, lenktynės tarp bombonešio ir garvežio tuščiose apylinkėse bei eilė sabotažo sėkmingų pastangų, nors kartais ir tragiškai besibaigiančių. Režisorius John Frankenheimer kruopščiai suderina geležinkelio sudėtingos organizacijos smulkmenų pavaizdavimą su atskirų veikėjų charakterių išryškinimu.

Burt Lancaster vadovaujančio partizano ir mechaniko rolėje pasirodo pagaunančiai, savo fiziniais sugebėjimais tiesiog viršydamas žmogišką atsparumą. Fanatiškai patvaraus pulkininko vaidmuo Paul Scofield atliekamas tikrai puikiai ir įtikinančiai. Smulkesnėse rolėse ypač pagirtinai pasirodo veteranas Michel Simon, Wolfgang Preiss kaip realistas vokiečių karininkas ir Jacques Marin kaip drąsus stoties viršininkas. Moterų rolėse Jeanne Moreau ir Suzanne Flon tikrai neturi progos pasireikšti.

Filmas išlaiko žiūrovo įtampą iki pat galo, o taip pat nuoširdžiai ir be šovinizmo priemaišų pavaizduoja prancūzų patrijotizmą. Tinkamas visiems šeimos nariams.

"Young Cassidy". Šis filmas perkelia žiūrovą į Dublino apylinkes audringame 1911 — 1926 m. laikotarpyje. Airiai bando kovoti dėl savo laisvės ir prie partizaniškų kovų prisideda pradedantis airių rašytojas John Cassidy.

John Ford pradėtas ir vėliau jam pasitraukus Jack Cardiff surežisuotas filmas bando pavaizduoti airių rašytojo ir dramaturgo Sean O'Casey gyvenimą, kaip jis atsispindi iš autobiografinio veikalo "Mirror in My House". Filmas, pagamintas Dublino priemiesčiuose bei apylinkėse ir atbaigtas MGM angliškoje studijoje, stengiasi suteikti kiek galint daugiau autentiškumo vaizduojamo laikotarpio dvasios ir ypač scenarijų atžvilgiu. Visdėlto, užgriebiant per daug šalutinių epizodų, dalis jų lieka pakankamai neišryškinti.

Griovių kasikas prisideda prie streikuojančių tautiečių bei partizanų. Žiūrovui iš paties filmo visiškai neaiškus tiesioginis tų kovų tikslas. Taikos sulaukus, jaunasis Cassidy prasimuša su savo straipsniais, knygomis ir ypač scenos veikalais. Jam atsiveria kelias į Angliją ir tarptautinę garbę.

Rod Taylor pagrindiniame vaidmenyje neparodo gilesnio įsijautimo ir pasilieka blankus viso filmo eigoje. Stipriausius dramatinius talentus parodo Maggie Smith, knygyno vedėja, o vėliau jo draugė. Smulkesnėse rolėse puikiai pasirodo Flora Robson, Julie Christie, Sir Michael Redgrave ir Dame Adith Evans.

Dėl keleto scenų, ypač riaušių malšinimo metu labai realiai perteikiamų žiaurumų, filmas rezervuotinas vien suaugusiems.

Kuo skiriasi universitetas nuo kolegijos?

Universitetas yra suprantamas kaip daugelio fakultetų augštojo mokslo institucija, teikianti įvairiose mokslo šakose laipsnius. Kolegija skiriama vienos kurios šakos mokslui, dažniausiai "liberal arts". Praktikoj tačiau šis skirtumas nevisada išlaikomas. Dauguma laipsnius duodančių Ontario institucijų, ar tai būtų vieno ar daugelio fakultetų, nori būti vadinamos "universitetais". Priešingai, yra keletas privačių augštesniųjų mokyklų Ontario provincijoj, kurios vartoja kolegijos vardą. Neseniai Ontario universitetų prezidentai mėgino duoti sekančius aptarimus: universitetas yra daugelio fakultetų institucija su menais bei mokslais (ir bent vienu profesijonalų fakultetu), kuri teikia laipsnius — bakalauro, magistro ir daktaro. Universitetas gali būti išlaikomas iš viešųjų fondų, privačių šaltinių, kaip palikimų ir pan., arba kaip Ontario provincijoj priimta, jungiant viešą ir privačią paramą. Tai yra daugiausia išlaidų reikalaujanti institucija, nes ji turi būti aprūpinta augšto lygio mokslo personalu, gerais įrenginiais. Dauguma, jei nevisi, universiteto dėstytojų turi būti virš bakalauro lygio arba savo patyrimu, leidiniais ir darbais pasiekę augštesnio lygio, kuris pripažįstamas mokslo pasaulyje. Universitetai duoda bendrus, garbės ir profesinius laipsnius, o kaikada ir diplomus bei liudijimus už trumpesnį kursą. Laipsnis yra irodymas, kad studentas yra atlikęs reikalingus darbus universitete bakalauro, magistro ar daktaro lygio.

Kolegija yra institucija, pirmiausia teikianti mokslą, vedanti į B.A. ir B. Sc. laipsnius, bet neparuošianti profesiniam darbui. Kolegija gali būti prijungta ar susieta su universitetu. Ji gali būti pilnus laipsnius duodanti įstaiga pagal statutą, bet gali susilaikyti nuo šios teisės, jeigu yra sujungta su universitetu. Kolegija gali išaugti ligi universiteto. Kolegijos gali būti išlaikomos privačių ir viešų fondų. Kanadoje kaikurios institucijos, kurios yra vadinamos universitetais, tikrumoje yra humanistinių mokslų kolegijos. **Can. Scene**

Lietuvaitės pirmame puslapyje

"The Miami Herald" — stambus dienraštis, dideliais tiražais išeinantis Miami, Florida, bal. 11 d. nr. įsidėjo pirmame puslapyje "Women's" skyriuje gražų, didelį, spalvotą paveikslą, kuris užima beveik visą frontinį puslapį. Jame pavaizduotos trys paauglės mergytės, tautiniais drabužiais pasipuošusios. Tarp palmių ir žiedų susėdusios, jos žaidžia dideliu stiklo burbulu. Tai Karinutė Ogdenaitė, Ritutė Perry ir Rūtelė Vertalkaitė.

Didelė pagarba priklauso Danutei Narutavičiūtei - Vertalkienei, kuriai pasisekė užmegzti ryšius su "Miami Herald". Jo bendradarbis padarė net keliolika įdomių tų mergyčių nuotraukų, parinkdamas įvairias vietas gražioje d-ro S. Tomašaičio rezidencijoje. Po nuotrauka — trumpas Biografinis aprašymas Danutės Vertalkienės.

Teko patirti, jog Danutė Narutavičiūtė - Vertalkienė gavo daug sveikinimų ta proga laiškais ir telefonais. Viename laiške net išreiškiamas didelis noras mergaitės, tuojau įsigyti gražius tautiškus drabužius. Ji esanti gimusi Suvalkijoje... **A. B.**

Atsiųsta paminėti

Moksleivio Balsas, 1965 m. nr. 1. Hamiltono A. Stulginskio Moksleivių Ateitininkų Kuopos laikraštėlis. Redaktoriai: Vyt. Beniušis, Egidijus Bugailiškis, Agirdas Choromanskis, Juozas Chrolavičius. Viršelis E. Bugailiškio. Spaudė "Rūtos" spaustuvė.

Pasaulio Lietuvis, 1965 m. nr. 15. Leidžia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba.

Šaltinis, nr. 2, 1965 m. balandis.

Lietuviai Amerikos Vakaruose, nr. 4, 1965 m. Leidžia A. Skirius Los Angeles, Calif.

East West Digest, nr. 1, April 1965. Leidėjas — The Journal of the Foreign Affairs Circle, Church House, Petersham, Surrey, England. Redaktorius — D. G. Stewart-Smith. Rašoma ir apie Lietuvą.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

PRIE "TĖVIŠKĖS AIDŲ" Australijoj pradėtas leisti literatūrinis priedas "Verpetai". Tą neperiodinį priedą redaguoja poetas Almis Jūragis. Numatoma, kad "Verpetai" pasirodys bent keturis kartus per metus.

PARYŽIAUS LIET. TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ kovo 14 d. pasirodė tarptautiniame folkloro festivalyje Sorbonos universitete. Jame dalyvavo 15 kraštų tautinių šokių grupės. Tai 20-tas iš eilės tarptautinio folkloro festivalis. Paryžiaus lietuvių tautinių šokių grupė sušoko Rugučius, Sadutę, Kalvelį ir Vakaruškas. Ypač didelio dėmesio susilaukė mergaičių šokis Sadutė, išpildytas Paryžiaus lietuvaičių studenčių. Festivalį sekė per 4.000 žiūrovų. Paryžiaus liet. tautinių šokių grupei vadovauja A. Mončys, muzikinės dalies vedėja — B. Venskuvienė.

"SANDAROS" žiniomis, kuklus medinis namukas, kuriame gyveno žymi rašytoja E. Ožeskienė, dar tebestovi Gardine. Prie jo prikalta lenta su užrašu gudų kalba ir trumpu priminimu apie rašytoją. Tame namelyje yra autorės "Prie Nemuno" paveikslai, baldai, nuotraukos, laiškai ir kaikurie atspausdinti veikalai. **Pr. Al.**

LIONĖ JODYTĖ, kontraltas, koncertavo Miami Beach Woman's auditorijoje Velykų vakarą. Kruopščiai paruoštoje programoje klausytojai išklausė vokiškų, itališkų, prancūziškų, angliškų ir lietuviškų dainų. Akompanavo Louis Esposito.

APIE OSKARĄ MILAŠIŲ ilgą rašinį atspausdino "L'Osservatore Romano" kovo 28 d. laidoje. Rašinio autorius — Castiglone. Jis labai vertina O. Milašių kaip gilią krikščioniška asmenybę, atradusią Dievą po ilgesnio klaidžiojimo ir kūrusią Jo pergyvenimo įtakoje. O. Milašius esąs statytinas šalia P. Claudel, Ch.Peguy, James ir kt.

LIETUVIŲ KŪRINIUS, paskelbtus anglų kalba, pamini Canadian Broadcasting Corporation, Windsor, Ont. Anksčiau labai gražaus įvertinimo susilaukė "Lithuanian Folk Tales", "Selected Lithuanian Short Stories", "The Maker of Gods" ir "House Upon the Sand". Dabar štai, balandžio 20 d., gražiai paminėjo net 4 Manyland Books leidinius, jų tarpe "Lithuanian Quartet" ir V. Krėvės "The Herdsman and the Linden Tree".

Programai, pavadintai "Welcome to Canada", vadovauja George Bonavia. Kanados lietuviai, kuriems pasiekiame ši stotis, turėtų pasiklaustyti kiekvieną ketvirtadienį, 6.30 v.v. CBE (Windsor) 1550. Būtų gražu, jeigu mūsų tautiečiai nepatingėtų parašyti programos vedėjui šiltų padėkos žodžių. Jo adresas: P.O. Box 712, Windsor, Ont. G. Bonavia žada išskirtinai paminėti Kanadoje gyvenančio rašytojo Vyt. Tamulaičio šiomis dienomis išspausdintą knygą "Nimblefoot the Ant", kurią išleido Manyland Books, Inc.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

ARCHIT. EDUARDAS BUDREIKA Leningrade apgynė disertaciją "Klasicizmo architektūros suklestėjimas Lietuvoje" ir gavo architektūros mokslų daktaro laipsnį — pirmąjį šios srities doktoratą Pabaltijo valstybėse. Dr. E. Budreika jau daug metų domisi Lietuvos architektūros klasicizmo kūrėjo Lauryno Stuokos-Guzevičiaus darbais. Didžiojo architekto laimėjimus jis yra išdėstęs specialiai parašytoje išsamioje studijoje. Nemažo populiarumo susilaukė ir kitas jo leidinys — "Estetiška darbo aplinka". Šiuo metu dr. E. Budreika Vilniaus dailės institute būsimiesiems architektams dėsto pastatų vidaus projektavimą.

PLOKŠTELIŲ ĮRAŠŲ STUDIJA Vilniuje paruošė magnetofono juostą, į kurią 16 rašytojų įkalbėjo savo kūrinių ištraukas. Iš jos bus pagaminta ilgo grojimo patefono plokštelė lietuvių literatūros mėgėjams; jie turės progos išgirsti V. Mykolaitį-Putiną, I. Simonaitytę, J. Baltušį, T. Tilvytį, J. Avyžių, Just. Marcinkevičių, M. Slucką, A. Venclovą ir kt. Įrašą redagavo Z. Nutautaitė. Ruošiama ir kita plokštelė, kurioje Putino lyriką deklamuos akt. L. Noreika, o E. Mieželaičio "Žmogaus" posmus pateiks dailiojo skaitymo konkurso laureatai: E. Kunavičius — lietuviškai, V. Selčinskis — rusiškai. Į keturias ilgo grojimo plokšteles planuojama įrašyti Just. Marcinkevičiaus poemos "Kraujas ir pelenai" inscenizaciją.

VYTAUTAS GUDELIS redaguoja Vilniuje keturiomis kalbomis leidžiamą žurnalą "Baltica", kuriame spausdinami Baltijos jūrą tyrinėjančių mokslininkų darbai. 1961 m. Varšuvoje įvykusioje mokslininkų konferencijoje buvo sudaryta komisija koordinuoti Baltijos tyrinėtojų darbams ir jos pirmininku išrinktas V. Gudelis. Jis yra baigęs Vilniaus universitetą 1946 m., sėkmingai apgynęs disertaciją iš geologijos, o šiuo metu ruošia disertaciją geologijos-mineralogijos doktoratui. Savo pirmojoj disertacijoj daugiausia dėmesio skyrė Baltijos krantų kitimui Lietuvos pajūryje, antrojoj žada nagrinėti krantų kitimą ir formavimąsi visame Baltijos plote. Jo pranešimai yra susilaukę pripažinimo Anglijoje, Švedijoje, Danijoje, Meksikoje.

VILNIAUS VALSTYBINĖ KONSERVATORIJA balandžio 8 d. atžymėjo 20 m. veiklos sukaktį. Pokariniais metais, darbo pradžioje, čia profesoriavo K. Galkauskas, K. Kaveckas, E. Laumenskienė, L. Dauguvietytė, dėstė docentai J. Švedas, J. Gaudrimas, J. Čiurlionytė ir kiti, vadovaujami kompoz. J. Bendoriaus, 1949 m. buvo prijungta Kauno konservatorija, ir pedagogų eiles papildė kauniečiai profesoriai B. Dvarionas, St. Vainiūnas, A. Staškevičiūtė, pradėjo pedagoginį darbą Kipras Petrauskas. 1952 m. buvo atidarytas teatrinis fakultetas, o 1955 m. — neakivaizdinis skyrius. Ligšiol konservatorija į gyvenimą yra išleidusi 774 įvairių muzikos sričių menininkus: kompozitorius — E. Balsį, V. Klovą, A. Bražinską; dainininkus — V. Mikštaitę, R. Siparį, V. Adamkevičių, E. Saulevičiūtę, V. Noreiką, V. Daunorą, A. Vasiliauskaitę, E. Čiudakovą, J. Petraškevičiūtę; instrumentalistus — E. Paulauską, K. Kalinauskaitę, J. Fledžinską, P. Tamošaitį, J. Statkevičiūtę, P. Radzevičių, A. Šivickį, E. Krasauską ir daugelį kitų mažiau žinomų menininkų. Konservatorijos absolventas S. Sondeckis vadovauja styginių instrumentų katedrai, A. Arminas — choriniam dirigavimui. Konservatorijos rektoriaus pareigas pastaruoju metu eina J. Karnavičius.

V. Kst.

Simonas Daukantas ir senųjų lietuvių laisvė

DR. J. JAKŠTAS

1964 m. S. Daukanto mirties šimtmečiui sukakus, rašyta apie jį sekant mūsų literatūros istorijomis, atseit, papasakojant šį tą iš jo gyvenimo, suminint veikalus ir pabrėžiant jų patrijotinę tematiką. Jis prisimintas daugiau kaip rašytojas nei istorikas. Graži išimtis buvo Z. Ivinskio straipsnis "S. Daukantas ir jo palikimas Lietuvos istorijos srityje" ("Aidai", nr. 9). Jame mestas trumpas žvilgsnis į Daukantą istoriką beveik pirmą kartą panaudojant jo laiškus Narbutui. Tai straipsnio naujovė. Šiuo rašiniu ir siekiu beveik to paties tikslo: paryškinti Daukanto asmenį ir istoriką pagal jo istorinius veikalus. Prie jo priduriu dar ir kitą, būtent, jo svajotą senųjų (pagoniškų) lietuvių laisvę, atseit, vedamąją mintį jo istorijose. Šių dviejų dalykų įvadu eina trumputė apžvalga tos aplinkos, kuri išugdė Daukantą, veikė jį ir jo kūrybą. Tuo būdu rašinys suskirstytas į tris dalis.

1. S. DAUKANTĄ VEIKUSI APLINKA

S. Daukantas (1793-1864) priklauso 19 a. pirmai pusei, kuri buvo didelių sąmyšių laikas, palietęs tiek vakarų, tiek rytų Europą ir pačią Lietuvą. Dar vis nebuvo nurimusios D. Prancūzų revoliucijos sukeltos bangos. Kaip tik Daukanto augimo metu Lietuva pergyveno pracūzmetį (1812), kuris buvo ne kas kita, kaip revoliucijos tęsinys. Po jo sekė Vienos kongresas, bandęs pertvarkyti Europą naujais pagrindais iš dalies grąžinant senovę, iš dalies paliekant porevoliucinius laimėjimus. Didelės politinės permainos vyko ne be idėjinių kovų. Kovų pagrinde glūdėjo tada europinio masto priešingumas tarp dviejų srovių: konservatyvinės ir liberalinės arba dažniau tada vadinamos radikalinės. Pirmoji srovė norėjo užmiršti visas revoliucijos atneštas permainas, nes laikė jas didžiu paklydimu, amžinos dieviškos tvarkos griovimu. Ji stengėsi grąžinti gyvenimą į senus priešrevoliucinius laikus. Konservatyvinės srovės ramstis buvo didžioji Europos politika, vedama vad. Šventosios Sąjungos, kurioje pirmavo didžiosios monarchijos: Austrijos, Rusijos ir Prūsijos. Šventosios Sąjungos, kaip ir visos konservatyvinės srovės, didelis ramstis buvo Bažnyčia — katalikų ir protestantų. Daug reiškė tame restauracijos laike atgijusi Romos kūrijos veikla, kai ji sutartimis su valstybėmis (konkordatais) nustatinėjo santykius su jomis. Dideliu Katalikų Bažnyčios talkininku pasidarė ir naujai atkurtas jėzuitų ordinas (1815).

Romantinės srovės iškilimas

Su konservatyvine srove glaudžiai siejosi pirmoje 19 a. pusėje kilusi romantinė linkmė, pasinešusi tausoti tai, kas iš senesnių laikų išlikę. Iš čia romantikų susidomėjimas istorija, pirmoje eilėje Bažnyčios. Klasiškiausias pavyzdys krikščioniškos romantinės srovės buvo prancūzo Šatobriano veikalas "Krikščionybės genijus" (1802). Krikščionybė vedė romantikus į viduramžius, kur jie matė krikščionišką dvasią gyviausiai pasireiškusią. Valterio Skoto romanai bei baladės viduramžinėmis temomis yra ir romantinės srovės išraiška.

Be istoriškumo, romantinei srovei dar buvo būdingas liaudiškumas. Pradėta domėtis paprastų žmonių buitimi, jų kalba, pasakomis, aplamai, visa liaudiška kūryba. Tuo būdu stengtasi pažinti "liaudies dvasią", apie kurią jau kalbėjo Herderis. Iš romantikų liaudiškumo kilo ir tautybės vertės samprata, davusi pradžią tautiniams sąjūdžiams.

Liaudiškumo ir tautiškumo atžvilgiu romantizmas priartėjo prie antros jau minėtos srovės — liberalizmo. Liberalinė kryptis Vakaruose turėjo šaknis 18 a. racionalizme, D. Prancūzų revoliucijos pakurstytame. Pradžioje liberalizmas buvo iš esmės revoliucinė srovė, ėjusi prieš senojo, vad. feodalinio, režimo visuomenės santvarką ir siekusi pertvarkyti ją daugiau naujais, racionaliais pagrindais. Liberalinės srovės sekėjų tarpe vyravo miestelėnai — naujai su gamtos ir technikos mokslų pažanga iškilęs luomas. Jis ėjo prieš privilegijuotus dvarininkų ir dvasininkų luomus ir jų palaikomus monarchinius režimus. Tad visų kraštų liberalai sveikino D. Prancūzų revoliuciją ir matė joje naujų geresnių laikų aušrą. Kaikurių kraštų persekiojami liberalai bėgo į Prancūziją. Jie vėliau grįžo su Napoleonu ir jo remiami kūrė respublikas savuose kraštuose (taip pvz. darė Šveicarijos ir Niederlandų liberalai). Aplamai, Napoleonas liberalams buvo išlaisvintojas. O ir Lietuvoje jis buvo sutiktas kaip išlaisvintojas.

Vakarų srovės Rytų Europoje

Naujos vakarietiškos srovės atsiliepė ir rytinėje Europoje, t.y. Rusijoje ir jos pajungtoje Lietuvoje. Rusija tada tapo itin atvira vakarietiškoms srovėms su įsiviešpatavimu joje Aleksandro I (1801). Šis imperatorius, turėjęs ilgus metus auklėtoju šviesų šveicarų liberalą La Harpe, nuo pat pradžių ėmėsi reformų. Jo reformos, be ko kita, lietė švietimą, kuriam kelti įkurta švietimo ministerija, pirmoji Rusijoje. Visas didelis kraštas suskirstytas apygardomis ir kiekvienai jų paskirtas globėjas. Lietuva su Gudija ir Ukraina sudarė vieną apygardą ir jos globėju tapo lenkų didikas Ad. Čartoryskis, artimas caro draugas ir jo slaptos tarybos narys. Naujai organizuojamoms apygardoms duotas pirmas uždavinys kurti mokyklas — pradžios, augštesniąsias ir augštąsias. Tuo būdu visoje Rusijoje įkurti 4 universitetai, jų tarpe ir Vilniaus (1803); geriau pasakius, atgaivinta buvusi Vilniaus augštoji mokykla.

Vilniaus universitetas, kaip ir visi kiti, naudojosi plačia autonomija, galėjo pats rinktis dėstytojus ir nustatinėti programą. Jis iš pat pradžių darė įtakos visam kraštui jam pavestąja teise steigti ir prižiūrėti mokyklas ir jas aprūpinti mokslo priemonėmis. Jo veiklos išdava — švietimo pakilimas Lietuvoje ir vakarietiškos kultūros įtaka. Mat, eilė žymių profesorių, k.a. istorikai J. Lelevelis ir Z. Onacevičius, klasikas Grodekas ir kiti, buvo perdėm vakarietiškai išsimokslinę. Jiems buvo artimos romantizmo ir liberalizmo srovės, iš jų kilęs susidomėjimas istorija ir liaudimi. Iš vakarų sklindantis istoriškumas ir liaudiškumas, Vilniaus universiteto žadinamas, labiausiai atsiliepė Žemaičiuose. Mūsų literatūros istorijose, ypač Biržiškos, dažnai kalbama apie žemaičių romantizmą 19 a. pradžioje. Tuo žodžiu žymimas ano krašto bajorų ypatingas susidomėjimas Lietuvos praeitimi ir jos liaudies buitimi bei kūryba. Būtų įdomus ir mokslui naudingas dalykas ieškoti šio žemaičių sąjūdžio šaknų tolimesnėje praeityje ir jų savaimingoje ir kiek skirtingoje buityje nuo likusios Lietuvos.

Žemaitija — savitas kraštas

Juk žinoma, kad žemaičiai Lietuvos D. Kunigaikštijos laikais buvo daugiau ar mažiau savitas vienetas, išlaikęs senąją bajorišką savivaldą. Jų savitumas siekė seniausių laikų, kai dar prieš valstybės įkūrimą Lietuva gyveno giminių laikmetį ir žemaičiai buvo viena jų. Kai vėliau, nuo 13 a., Lietuva ėmė tapti valstybe, kuriama augštaičių didikų, žemaičiai paliko lyg jos paraštėje. Jie visai nesusiliejo su Lietuvos valstybe. Jie tik šliejosi prie jos, pasilikdami bajorų valdomi. Jų vedami ir didžiųjų kunigaikščių remiami, jie ilgus amžius grūmėsi su ordinu. Jie spyrėsi sėkmingai net ir Lietuvos valdovų jam dovanoti — Mindaugo ir Vytauto laikais. Vytautas prijungė juos prie Lietuvos. To prijungimo ženklas buvo jų krikštas ir atskiros jų vyskupijos įkūrimas. Tačiau žemaičiai ir po krikšto neišsižadėjo savaimingumo. Jie net buvo sukilę prieš Vytautą, kai šis, matyt, bandė siaurinti jų teises. Nuo Vytauto laikų žemaičiai stropiai suagojo savaimingą buitį, ir Lietuvos didieji kunigaikščiai tai turėjo pripažinti. Mes turime žinių iš Kazimiero Jogailaičio laikų, esą žemaičiai pareiškė nenorį, "kad betkurį lietuvį jiems skirtų vietininku; jeigo jo Malonybė to raštu nepažadėtu ir to nesilaikytų, tai jie Jo Malonybei ištikimybės nepareikš ir nepasiduos". Yra duomenų, kad Kazimieras davė žemaičiams ypatingą privilegiją, palikusią jiems senąsias laisves. Tik ta privilegija nėra išlikusi ir bandyta iš dalies atstatyti mūsų garbingo istoriko K. Jablonskio pagal jiems duotą Aleksandro privilegiją 1492 m. Yra išlikęs tik netobulas nuorašas Kazimiero privilegijos Medininkų valsčiui, kur kunigaikštis tarp ko kita pasižada nesiųsti tijūnų ir kitokių tarnautojų "už Nevėžio" ir palikti tik tuos, kuriuos Žemaitijoje išrinks.

Šis jau nuo 15 a. privilegijomis paženklintas žemaičių savitumas ir išsilaikęs visos D. Kunigaikštijos laikais davė progos jų bajorams išsilaikyti daugiau senoviškoje buityje, nepasidavus tokiu laipsniu slaviškai įtakai, kaip jų augštaičių broliai. Jie su savo seniūnais, tijūnais, seimeliais ir teismais saviškai politikavo, tvarkėsi ir paliko artimai susiję su kraštu. O būdami palikuonys senos krašto bajorijos, kuri, kaip istorikai įrodinėja, neturėjo stambios žemės nuosavybės, žemaičiai ir vėlesniais laikais nebuvo dideli žemvaldžiai. Tad žemaičiai bajorai ir socialiniu atžvilgiu nebuvo nutolę nuo liaudies. Jie paliko artimi visai tautinei bendruomenei.

Šiai išvadai pagristi gerai dera 17 a. lenkų autoriaus V. Baginskio liudijimas: jis pastebėjo žemaičius bajorus esant skirtingus nuo augštaičių savo paprastumu, blogu išsiauklėjimu ir nenoru išsižadėti savo "balamutnos" (apuokiškos) kalbos (žiūr. M. Biržiška, Iš mūsų kultūros ir literatūros istorijos, 1, 86 psl.).

Vilniaus universitetas žadino žemaičius

Nuo liaudies neatitrūkusią žemaičių bajoriją pažadino naujos vakarietiškos srovės, sklidusios iš Vilniaus universiteto. Jo įtakoje kilęs žemaičių romantizmas su praeities idealizavimu kaip tik derinosi su vakarietišku istoriškumu. S. Stanevičiaus "Žemaičių šlovė" yra ryškiausias praeities garbinimas, ypač kur jis šaukia "ką amžiai sugadino, laikas būtų pataisyti" ir sveikina Lietuvos kunigaikščius nuo Rimgaudo iki Kęstučio. Tą pačią meilę praeičiai rodė ir D. Poška su savo įrengtu Baubliu ir taip pat eilėmis rašytais laiškais dideliam lietuvių teisės tyrinėtojui T. Čackiui, Bagužiui ir istorikui J. Leleveliui. Pagaliau ta pati praeities meilė labai gražiai spindi ir žinomoje S. Valiūno Birutės dainoje.

Antras bruožas tų žemaičių romantikų literatų buvo liaudiškumas. Jie, nors ir bajorai būdami, atjautė baudžiavos slegiamos liaudies nedalią ir ją apgailestavo. D. Poškos "Giesmė mužikėlio" yra įspūdingiausias liudininkas. Tas pats liaudiškumo bruožas aiškus ir alegoriškoje Stanevičiaus pasakėčioje "Arklys ir lokys", kur pavaizduojami baudžiavos pančiais ir grandine sukaustyti žemaičiai ir augštaičiai.

(Bus daugiau)

Mann & Martel

REALTORS

2320 Bloor St. W. Tel. RO 2-8255

EGLINTON — OAKWOOD

Naujas modernus 3-pleksas. Viso 17 kambarių, vandens-alyvos šildymas, platus įvažiavimas, vieta 3 mašinoms pastatyti. Kilimai, aluminijaus langai ir kiti priedai. Arti susisiekimo ir krautuvių. Geros nuomos. Pilna kaina $37.500.

BLOOR — JANE — Bungalow

$5.900 įmokėti, atskiras mūrinis 7 kambarių namas, privatus įvažiavimas ir garažas. Vandens šildymas, didelis sklypas ant upės kranto. Moderniška virtuvė, gražūs kambariai, kilimai ir graži aplinka.

QUEBEC — BLOOR

$10.000 įmokėti, 7 kambarių, 2-jų augštų gražus namas su garažu ir plačiu įvažiavimu; moderniška didelė virtuvė, nauja krosnis, viena atvira skola balansui; visai arti Bloor ir High parko.

ST. CLAIR — OAKWOOD

$4.700 įmokėti, 8 kamb. dviejų augštų mūrinis namas. Dideli kambariai, 2 moderniškos virtuvės ir naujai įrengta vonia.

SWANSEA

$4.900 įmokėti; atskiras, mūrinis gražių plytų namas. 7 dideli kambariai, moderniška virtuvė, gražus kiemas. Prašoma kaina $18.500, gal ir mažiau.

SWANSEA — BLOOR

$3.700 įmokėti, atskiras, mūrinis 6 kamb. namas, dvi virtuvės. Į garažą lengva įvažiuoti. Visai arti Bloor ir tuoj galima užimti.

BLOOR — QUEBEC

$3.400 įmokėti, 7 kamb. dviejų augštų mūrinis namas, vandens alyvos šildymas, didelis kiemas. Viena skola balansui, už mėnesio galima užimti. Platus įvažiavimas ir garažas

BLOOR — BERRY RD.

$10.000 įmokėti, gražus rupių plytų apartamentinis pastatas — fourplex, tik 8 metų senumo su 4 garažais ir privačiu įvažiavimu. Kiekvienas butas po 2 miegamus, dideli kambariai, patogus išnuomojimas. 5% ilgalaikis morgičius. Geros nuomos. Visai arti susisiekimo ir krautuvių. Labai geras pirkinys.

B. SAKALAS

Darbo telef. RO. 2-8255 Namų telef. LE. 6-1410

P.S. Jeigu kartais nerastumėte šiame skelbime sau tinkamo namo ar biznio, tuojau skambinkite mums pasiteiraudami ką mes turime naujo, nes mes gauname kas dieną naujų nuosavybių.

Ateitininkų žinios

"Pirmyn Jaunime" — Toronto ateitininkų moksleivių laikraštėlis pasirodys šį sekmadienį ir bus platinamas po pamaldų prie abiejų parapijų. Jame rašo patys moksleiviai, iš kurių vienas kitas ateityje pradės bendradarbiauti lietuviškoje spaudoje. Čia yra tik pirmieji bandymai. Paremkime jaunimo pastangas laisva auka.

Artėjant kongresui, kurio metu bus duodamas įžodis, visi būreliai trumpai kartoja ideologinę programą.

Vasaros stovyklai, kuri prasidės liepos 25 d., jau yra ruošiama programa ir renkami vadovai. Dauguma stovyklos vadovų bus studentai ar čia mokslus baigę akademikai.

A. Puteris ir R. Petrauskas, moksleivių kuopos valdybos nariai, pravedė vyr. moksleiviams ideologinius pasikalbėjimus; A. Puteris apie ateitininkų istoriją, R. Petrauskas — apie ideologiją.

Hamiltono ateitininkų šventė įvyksta gegužės 16 d. Jeigu atsiras norinčių važiuoti didesnis būrys, bus samdomas autobusas. Apie tai bus pranešta.

Balsavimo lapelius į Ateitininkų Federacijos tarybą reikia grąžinti iki š. m. gegužės 15 d.

SPORTAS

VYČIO ŽINIOS

Elena Sabaliauskaitė jau grįžo iš pasaulinių stalo teniso pirmenybių Jugoslavijoje. Jai teko susitikti su lietuvaite L. Balašyte, kuri atstovavo S. Sąjungai šiose pirmenybėse. Kanadai šiose pirmenybėse teko žaisti su 7 valstybėmis. Kanadietės laimėjo prieš Suomiją ir Iraną po 3:2. Taip pat turėjo porą apylygių rungtynių, kurias, deja, laimėjo priešininkės. Jaunai vytietei teko žaisti prieš Suomiją; laimėjo 1 žaidimą, o prieš Iraną — 2 žaidimus. Taip pat jai teko žaisti ir laimėti dvejetą prieš Škotiją. Tai labai gražus jaun. vytietės pasirodymas.

Ontario stalo teniso pirmenybėse dalyvavo keli vytiečiai, tačiau šį kartą trūko sėkmės. Iki 18 m. grupėje A. Krašauskas pasiekė pusbaigmį, iki 15 m. grupėje E. Zabiela laimėjo II vietą. Mergaičių 18 m. grupėje I v. laimėjo V. Nešukaitytė ir II v. — L. Gustainytė. 15 m. grupėje pirmas vietas pasidalijo V. ir F. Nešukaitytės.

Lauko teniso treniruotėms gautos Trinity parko aikštelės. Treniruotis galima antradieniais ir penktadieniais nuo 7 v.v. Aikštelių numeriai — 3, 4 ir 6.

Mūsų rėmėjams: E. K. ir Ž. širdingai dėkojame.

AUŠROS ŽINIOS

Lauko teniso treniruotėms yra gautos aikštelės Dufferin-Gladstone parke. Treniruotės numatomos pradėti už poros savaičių kiekvieną pirmadienį ir trečiadienį. Treniruos O. Rautinš. Norį treniruotis registruojasi pas valdybos narius.

Lengvosios atletikos treniruotės numatomos pradėti ateinančią savaitę. Kol kas treniruotės vyks Swansea parke (kaip ir pernai) antradieniais ir ketvirtadieniais. Treniruos ilgametis Š. Amerikos lietuvių pirmenybių 100 m. bėgimo čempijonas A. Malinauskas.

Sveikiname mūsų krepšininkus-kes, užbaigusius darbingą sezoną Š. Amerikos lietuvių sportinių žaidynių klubinio nugalėtojo laurais. Ypatinga padėka mūsų nepailstamiems treneriams ir komandų vadovams: K. Šapočkinui, S. Ginčiauskui, D. Laurinavičiui, R. Burduliui, R. Grigui, S. Barškėčiui, A. Sapijonytei ir A. Grigaitei. Gili padėka komandų globėjams: E. Slekiui, A. Ramanauskui, J. Birštonui, T. Tarvydui bei visiems vežiojusiems per žiemą jaunimą į rungtynes. Ačiū J. Bilkiui ir A. Jurcevičienei už pasiuvimą mergaitėms naujų uniformų ir J. A. Raškauskams už plovimą bei tvarkymą visų uniformų. KLK Moterų Drjos Prisikėlimo skyriui bei visiems rėmėjams ir bičiuliams už moralinę ir finansinę paramą.

Sportas Lietuvoje

Sovietų S-gos bokso meisteriais įvairiuose svoriuose yra buvę šie lietuviai: A. Šocikas — 6 kartus, R. Tamulis — 4, R. Murauskas — 1 ir R. Juškėnas — 1. Į š.m. Sov. S-gos bokso rinktinę pakviesti šie Lietuvos boksininkai: D. Pozniakas, R. Tamulis, A. Zurza, J. Čepulis, V. Bingelis ir T. Tomaševičius.

Pagal R. Vokietijos anketą, R. Tamulis pripažintas antru geriausiu boksininku Europoje.

A. Aleksiejūnas 3.000 m. su kliūtimis bėgime 1964 m. pasaulyje buvo ketvirtas su pasekme 8:31,8. A. Vaupšas šokime į tolį su pasekme 8,01 m. buvo septintas.

Lietuvos krepšinio meisterystę praėjusiame sezone laimėjo Kauno Politechnikos komanda.

Lietuvos ledo ritulio meisterystę š. m. vėl laimėjo Kauno Inkaras. Šią meisterystę kauniečiai laimėjo 10-tą kartą.

Į Sov. S-gos krepšinio rinktinę pakviestos 3 lietuvaitės — kaunietė L. Rutkauskaitė ir vilnietės M. Beržinskaitė ir D. Trilupaitytė. Jos ruošis rungtynėms su JAV.

Plaukikas V. Tiknius, nors dar yra jaunius, pakviestas į S. S-gos suaugusių rinktinę.

Kieve prasidėjo S. S-gos augščiausios klasės rankinio pirmenybės, kuriose Vilniaus Š.S.G. rankininkės laimėjo pirmuosius du susitikimus. Jos įveikė Minską 12:11 ir Odesą 14:7.

S. Janauskaitė, Vilniaus Pedagoginį Instituto studentė, numetusi jietį 50,70 m. pr. metais pasaulinėje jaunių grupėje buvo penktoje vietoje.

JAV aplankė Sov. S-gos krepšinio rinktinė, kurioje žaidžia ir kaunietis M. Paulauskas.

Vilniškis "Sportas" vėl pateikė žinių apie užsienio lietuvių sportą. Jose paminėta E. Sabaliauskaitė, keli JAV futbolininkai, Čikagos Lituanicos futbolas. Taip pat aprašytos Vakarų sporto apygardos krepšinio pirmenybės, kurias laimėjo Čikagos studentai, bet praleistas Neo-Lituania vardas. Taipgi aprašytos mūsų sportinio gyvenimo neigiamybės panaudojant E. Šulaičio pasisakymus.

Z. Orentienės baleto studijos mokinės dalyvaus šį sekmadienį, gegužės 9 d., Motinos Dienos minėjimo programoje. Jos taip pat pakviestos dalyvauti B. Volkovo baleto studijos mokinių metiniame spektaklyje gegužės 20 d., 8. 20 v.v. Ryerson auditorijoj 41 Gerrard St.

Lietuvių skautų veikla

Toronto skautų rengta skautorama buvo sėkminga. Programoje puikiai pasirodė visi vienetai, bet geriausiai — II vilkiukų dr-vė su vaidinimu "Katinėlis ir gaidelis". Jai talkino paukštyčių dr-vė. Visi programos dalyviai ir drauginiukai įdėjo daug darbo, ypač ps. A. Gotceitas, ps. S. Gotceitienė ir s. L. Kalinauskas. P. Mickevičienės dovanotą 120 bosų akordeoną loterijoj laimėjo Kerr Pauline, 35 Langhalm Ave.

Sk.v.v.sł. dr. A. Dailydė baigė sutartį Kanados kariuomenėje. Dirbo Jungt. Tautų tarnyboj Egipte. Grįždamas aplankė Europą, buvo užsukęs į Šv. Kazimiero kolegiją Romoje ir Vasario 16 gimnaziją. Šiuo metu Toronte įsijungė į aktyvią skautišką veiklą.

Rambyno ir Šatrijos jūros skautės-tai bal. 28 d. turėjo ekskursiją į Kanados karo laivyno York bazę. Buvo paskirtas karininkas, kuris aprodė ir aiškino laivo įrengimus. Šiai iškylai leidimą parūpino ps. B. Žolpys.

Dėkojame už stovyklos sutvarkymo darbus J. Baltaduoniui ir Vyt. Urbonui; "Parkside Meat Market" savininkui E. Punkriui už pavaišinimą paukštyčių ir vilkiukų skautoramos metu.

Skautininkų vyrų ramovės sueiga — gegužės 5 d., 7.30 v.v., v.s. Č. Senkevičiaus bute, 40 Burrows Ave. Isl. Sueigos metu bus svarstoma s. ramovės veiklos nuostatų projektas. Dalyvaujam uniformuoti.

Fil. Alfa Juodikis, fil. Algis Muliolis ir fil. Vytautas Raulinaitis rūpinasi meno parodos ruošimu Filisterių Skautų Sąjungos suvažiavime Klevelande gegužės 29-31. Parodoje dalyvauti kviečiami JAV ir Kanados menininkai skautai akademikai.

Fil. Birutė Juodikienė (1794 East 227 St., Euclid, Ohio 44117, tel. 531-8123) tvarko Filisterių Skautų Sąjungos suvažiavimo registraciją. Visi suvažiavimo dalyviai prašomi registruotis prisiunčiant $2 registracijos mokesčio iki gegužės 27. Vėliau registracijos mokestis bus $3. Suvažiavimas įvyks Klevelande, Čiurlionio Namuose, 10908 Magnolia Dr., Cleveland, Ohio 44106, tel. 795-5862, gegužės mėn. 29-31 d.

Kanados Lietuvių Fondo vajus

Gauti nauji įnašai: **Ant. Danaitis** iš Montrealio $100; **Toronto Prisikėlimo par. bankelis** $100; **Pasaulio Liet. Inžinierių ir Architektų S-gos** Toronto skyrius $100. Su šiais įnašais Fondas padidėjo iki $15.100, narių skaičius — iki 99. Sekantis įnašo davėjas gaus 100-jį nr. Juo bus, atrodo, Kanados Liet. Gydytojų Dr-ja. Fondo valdyba nuoširdžiai dėkoja naujai įsijungusiems į Liet. Fondą.

KLF valdyba, dalyvaujant tarybos pirm. V. Ignaičiui, posėdžiavo š. m. balandžio 24 d. Toronte ir nutarė perkelti Fodno kapitalą į bankelius, kurie moka didesnes palūkanas, kaip buvo pageidauta visuotinio narių susirinkimo. Nutarta: šaukti visuotinį narių susirinkimą rudenį ir tuo metu paskirstyti Fondo pelną; padidinti tarybos narių skaičių iš 9 iki 12. Fondo įteisinimo reikalu pavesta paruošti atitinkamą raštą teis. G. Balčiūnui.

Pr. Motiejūnas, Šv. Jono Pašalpinės Dr-jos pirm., prieš 11 savaičių susižeidė eidamas iš darbo — lūžo koja. Dabar jau vaikščioja ir rūpinasi Dr-jos reikalais.

Tėvui **Motiejui** mirus,
brolius RUTKAUSKUS nuoširdžiai užjaučiame —
St. J. Beržinskai ir Gecevičienė

Mirus **MOTIEJUI RUTKAUSKUI,**
jo sūnums LEONUI ir VINCUI su šeimomis
reiškiame gilią užuojautą bei kartu liūdime —
Bučinskų šeima

Mamytei Lietuvoje mirus,
STASĮ VAITIEKŪNĄ
ir jo artimuosius nuoširdžiai užjaučia —
A. E. Augustinavičiai
Č. L. Senkevičiai

A † A
MEČIUI MUSTEIKIUI mirus,
jo mielą brolį PROF. A. MUSTEIKĮ ir jo šeimą
nuoširdžiai užjaučiu ir kartu liūdžiu —
A. Braziukaitis

TORONTO MIESTO

VERSLO MOKESČIAI

VERSLO MOKESČIŲ SĄSKAITOS YRA PASIŲSTOS VISOMS VERSLO ĮMONĖMS UŽ 1965 METUS

turto įvertinimo įstatymą, laikantis miesto tarybos nutarimu Nr. 22435, priimto 1965 m. balandžio 12 d.

Trečiadienį, gegužės 12–ji, 1965 m.

yra paskutinė be pabaudos mokėjimo diena.

MOKESČIŲ MOKĖJIMAS

Mokesčiai gali būti sumokami pilnoje sumoje kiekviename banko skyriuje metropolinio Toronto srityje TIK PASKUTINĘ MOKĖJIMO DIENĄ ARBA PRIEŠ TAI.

(Bankai ima mažą mokestį už patarnavimą)

Įmokėjimai iš anksto susiję su pažymėjimo išdavimu, priimami tik miesto rotušėje asmeniškai arba paštu.

Čekiai ar pašto perlaidos — pilna jų Toronto verte — gali būti siunčiami į miesto rotušę. Prašome perskaityti instrukcijas, atsiųstas kartu su mokesčių sąskaita.

Įstaigos darbo valandos: 8.30 v. r. iki 4.30 v. p. p.
Šeštadieniais uždaryta.

W. M. Campbell,
City Treasurer.

R. CHOLKAN

& CO. LIMITED REALTORS

2232 Bloor St. West
prie pat Runnymede Rd.
PR. KERBERIS
RO 7-5454
Namų tel. LE 5-1584

SWANSEA — BLOOR, $2.500 įmokėti; 7 kambarių atskiras namas; garažas su plačiu įvažiavimu, prašoma $15.900.

SWANSEA, apie $5.000 įmokėti, 5 kambarių vienaaugštis (bungalow), garažas su privačiu įvažiavimu; galima įrengti dar du papildomus kambarius; viena skola balansui; prašoma kaina $18.900.

JANE — BLOOR, $6.000 įmokėti, gražus 5 kambarių vienaaugštis (bungalow) su įrengtu poilsio kambariu ir atviru židiniu; garažas su geru įvažiavimu; prašoma $18.200.

QUEBEC — BLOOR, $6.000 įmokėti, 9 kambarių atskiras namas; dvigubas garažas, didelis kiemas.

JANE — BLOOR, $10.000 įmokėti, gražus 7 kambarių atskiras namas, 2 vonios, 2 virtuvės, garažas, viena skola balansui 10 metų.

WILCOX LAKE, $10.000 įmokėti ar mažiau, 13 vasarnamių ir krautuvė, išnuomuota visą laiką, apie $7.000 metinės nuomos, neaugšta kaina, gali keisti į namą Toronte, 20 mylių nuo Toronto.

SWANSEA — BLOOR, $10.000 įmokėti, keleto metų senumo 7 kambarių atskiras namas; poilsio kambarys, garažas su privačiu įvažiavimu.

527 Bloor St. West
J. RUKŠA
LE 2-4404
Namų tel. LE 6-9165

RETA PROGA !

$10.000 įmokėti, 4 krautuvės ir įstaigos viršuje; $9.500 metinių pajamų. Labai mažos išlaidos (šildymas ir mokesčiai). Turi būti parduotos. Žema kaina.

$10.000 įmokėti, reguliarus dviejų šeimų (dupleksas) namas High Park rajone. Abu butai po 6 kambarius. Du garažai ir privatus įvažiavimas. 50 pėdų pločio kiemas.

$12.000 įmokėti, High Park rajone, naujas trijų šeimų pastatas (tripleksas). Didelis kiemas. Garažai ir privatus įvažiavimas.

$20.000 įmokėti, gražus 26 butų pastatas, tik 5 metų senumo. Gražūs butai, parketo grindys, kilimai koridoriuose, "intercome" sistema. 85x308 kiemas ir privatus įvažiavimas. Neaugšta kaina.

$25.000 įmokėti, puikus 15 butų namas labai patogioje vietoje Bloor-Jane rajone. $22.300 metinių pajamų; investuoti pinigai atneš 16% gryno pelno apmokėjus išlaidas ir mortgičius.

$30.000 įmokėti, tik 4 metų senumo modernus 20 butų pastatas. Prestižiniam Bayview rajone. Virš $28.000 metinių pajamų.

PASITEIRAUKITE DĖL KITŲ NUOSAVYBIŲ. REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.

408 Roncesvalles Ave. Tel. LE. 5-1944
kampas Howard Park

Margis Drug Store

JOHN V. MARGIS, Phm.B.

Cigarečių kartonas visų rūšių — 200 štukų — **už $3.09**

Jei jums reikia vaistų pagal receptus ar kitų kasdieninio reikalingumo daiktų, paskambinkite, parašykite ar patys asmeniškai užeikite į MARGIS DRUG STORE. Jei jūs turite betkokią problemą, paskambinkite mums, mes pasiryžę jums padėti geriausiai.

Mes turime daugybę europietiškų mišinių, kaip trejos devynerios, ramunėlės, zubražolė, "C" termometrai ir kt. Kas nori pigiai pirkti įvairius FOTO APARATUS arba filmų aparatus — BOLEX, KEYSTONE-BELL, HOWELL ir kt., juos gali gauti pas mus su 25% NUOLAIDA.

GREITAS MOTORIZUOTAS PRISTATYMAS NEMOKAMAI VISĄ DIENĄ. NESIVARŽYKITE PASKAMBINTI TEL. LE. 5-1944.

MARGIS DRUG STORE

Moteriškos kojinės — Nylon seamless — reg. $1.00 pora — speciali nuolaida—2 poros už $1.00

HOME OWNERS CENTRE

Statybinės medžiagos

2 MULOCK AVE. 769-5171 vak. 762-9759

- Įvairios medžiagos namų taisymams
- Lentos, fanera, cementas, blokai
- Taip pat atliekame visus remontus:
- Poilsio kambarius, virtuves, verandas,
- Naujus priestatus, garažus, stogus.

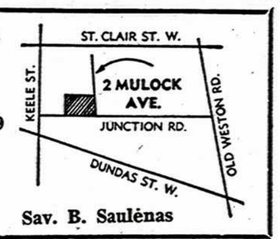

Sav. B. Saulėnas

KALUPE

DEIMANTAI — LAIKRODŽIAI — TAISYMAS — MONOGRAMOS

Latviška brangenybių krautuvė (Jeweller)

964½ BLOOR ST. W., Toronto 4, Ont. TEL. 533-2837.
Kviečia atsilankyti... Lietuviams duodama nuolaida.

SUPERTEST SERVICE STATION

Savininkas VYTAUTAS (Vic) DOBILAS
KVALIFIKUOTAS AUTO MECHANIKAS

2395 Bloor St. W. • Toronto • RO 9-6237

SUPERTEST ALL CANADIAN GAMINIAI

GAZOLINAS, TEPIMAS, ALYVOS KEITIMAS IR VISI ĮVAIRIŲ RŪŠIŲ AUTO MECHANINIAI PATAISYMAI. VISI APYLINKĖS LIETUVIAI MALONIAI KVIEČIAMI PASINAUDOTI SAVŲJŲ PATARNAVIMU.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 COLLEGE ST., TORONTO 4. TEL. LE 2-3400

DARBO VALANDOS:

Pirm. 10 - 1.30 ir 4.30 - 7
Antr. 10 - 1.30
Treč. uždarytas
Ketv. 10 - 1.30 ir 4.30 - 7
Penkt. 10 - 1.30 ir 4.30 - 8
Šešt. 9 - 12
Sekm. 9.30 - 1

MOKA: 4½—5%

Už depozitus apskaičiuojama kas 3 mėn., už šėrus — kas metai.

ASMENINĖS PASKOLOS duodamos iki $5.000 iš 7%; palūkanos mokamos tik nuo likusio balanso.

MORTGIČIAI — atviri iš 6½%.

NEMOKAMAS GYVYBĖS DRAUDIMAS indėlių sumai iki $2.000.

GALIMA APMOKĖTI įvairias sąskaitas: namų mokesčius, dujinio šildymo, telefono ir kt.

KOOPERATYVO ČEKIAI galioja visoje Kanadoje
1965 m. kovo mėn. 31 d. kapitalas — $1,505.436.

VYRŲ IR JAUNIMO MODERNIŠKA DRABUŽIŲ KRAUTUVĖ

A&B TAILORS

343 Roncesvalles Ave., Toronto 3
(tarp Grenadier Rd. ir Neepawa Ave.)
531-1432 A. B. Beresnevičius

F. SENKUS REAL ESTATE

1997 Dundas St. W. • Tel. 533-4414

Extra Realty Ltd.

1043 BLOOR ST. WEST

Didžiausias pasirinkimas namų, farmų, žemės sklypų, apartamentų, biznių.

BLOOR — DUNDAS $5.000 įmokėti, mūro, atskiras, 10 kambarių, pirmame augšte 4 dideli kamb. ir moderni virtuvė (gražiai įrengta), rūsys pilnai ir moderniškai įrengtas, 2 garažai. Namas išnuomotas, mėn. nuoma $390. Prašo $22.900.

SUNNYSIDE — GRENADIER $10.000 įmokėti, mūro atskiras, 12 kambarių, 3 vonios ir virtuvės, 2 garažai. Prašo $26.900.

SWANSEA $5.000 įmokėti, mūro atskiras, 5 kambarių vienaaugštis (bungalow), garažas, prie gero susisiekimo ir apsipirkimo. Prašo $16.900.

GLENLAKE — KEELE $20.000 įmokėti, mūro, atskiras, 6 butų, 34 kambarių, 5 metų senumo pastatas. 5 mūro garažai ir 3 automobiliams vieta, gerai vietoj, gražus pastatas. Prašo $69.000.

ISLINGTON — DUNDAS $5.000 įmokėti, mūro, atskiras, 5 kambarių vienaaugštis. Garažas, privatus šoninis įvažiavimas. Kaina $16.500.

SWANSEA — mūro, gražių rauplėtų plytų, 6 kambariai per 2 augštus; garažas, šoninis įvažiavimas; grynais $19.000.

Neradę atitinkamo namo bei biznio šiame skelbime, prašomi paskambinti ir Jums bus surasta ko Tamstos pageidaujate — vieta, kokybė ir kaina. Čia gausite rimtą, sąžiningą patarimą.

J. KUDABA, LE 1-1161, namų RU 3-2105

AL GARBENS

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Boards narys.

1611 Bloor St. W. Toronto, Ont.

Telefonai: LE. 6-2738, LE. 6-2664

Vakarais — HU. 9-1543.

VASARNAMIS — MAGNETOWAN, ONT.

$8.000 visos nuosavybės kaina; 11 kambarių atskiras namas ir laivų garažas 22x22 ant upės kranto, kuri teka į 2 ežerus; apie 1 hektarą žemės, 200 pėdų ant upės kranto, geras žvejojimas, 168 mylios nuo Toronto.

BLOOR — UŽ SIX POINTS.

$20.900. Gražus 3 miegamųjų vienaaukštis "bungalow", pilnai užbaigtas rūsys su žaidimo kambariu ir baru; išklotas brangiais kilimais, didelis sklypas, privatus įvažiavimas, garažas. Greitas užėmimas.

QUEBEC GATVĖ

$26.900. Didelis atskiras namas; 2 vonios; 2 virtuvės; iš viso 11 kambarių — 5 kambariai pirmame aukšte. Didelis sklypas, platus įvažiavimas; apie $8.000 įmokėti, vienas mortgičius balansui, galima greitai užimti.

HIGH PARK

$49.000. Didelis 4 šeimų namas (Fourplex), vandeniu apšildomas, didelis sklypas, garažai.

TRIPLEKSAS prie Humber upės.

$33.000 — 17 kambarių, balkonai. Įmokėti $10.000.

Dėl tolimesnių informacijų skambinkite A. GARBENIUI

A. J. MORKIS

REAL ESTATE & MORTGAGE BROKER

1385 Queen St. W. (prie Lansdowne Ave.)

Telefonai: LE. 4-8459; LE. 4-8450 Namų telefonas: BE. 3-5996

GARDEN—RONCESVALLES, mūrinis, 6 kamb., naujai atremontuotas, tuščias, su garažu. įmokėti $3.000.

RESTORANAS QUEEN — SPADINA, 45 vietų, moderniai įrengtas; savaitinių pajamų — virš $1.000; geram stovy butas. Pirmą kartą per 15 m. dėl savininko nesveikatos parduodamas. Užtikrintas uždarbis kad ir pradedančiam verslininkui. Kaina — apie $7.000.

KITAS RESTORANAS APIE 15 MYLIŲ NUO TORONTO, prie 11 plento šu 80 vietų, moderniai įrengtas, 4 kamb. butas, tik $200 nuomos per mėn. Kaina apie $3.300.

ŽEMĖS ŪKIAI

PRIE TORONTO TARP 400 ir 11 PLENTŲ 100 akrų, pirmos rūšies žemė bulvėms, kukurūzams, ir kt. 10 kamb. mūrinis gyv. namas su visais didmiesčio patogumais (anksčiau buvo pensininkų prieglauda); apšildomas anglimis, per visą namą rūsys; vištininkas 5.000 vištų), pusiau geram stovyje didelis tvartas; įvairios ž. ū. mašinos. Planas ežerui įrengti (5—8 akrų didumo) 1½ myl. nuo miestelio mokyklos; 3 myl. nuo Simcoe ežero. Skubiai parduodamas; prašo tik apie $16.000. Dabar sodyba tuščia.

Turime krautuvių, namų, vasarviečių, hotelių, motelių įvairiose vietose ir įvairia kaina. Prašome tik kreiptis pas mus. Taip pat parūpiname geresnėm sąlygom paskolų—mortgičių.

Vyt. Morkis J. Kaškelis A. Bliudžius

APDRAUDA

GYVYBĖS • AUTOMOBILIŲ • NAMŲ • HIPOTEKŲ • VASARVIEČIŲ • BALDŲ • NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ • VAGYSČIŲ • VERSLO • LIGOS • BONDAI • GYDYTOJŲ VIZITAI • OPERACIJOS • VAIKAMS MOKSLUI TAUPYMAS • MĖNESINĖS PAJAMOS IR T.T.

BALIO MASKELIŪNO AGENTŪRA

MEMBER LUA (13 METŲ PATIRTIS)

7 Superior Ave., Room 206A, Toronto 14, Ont. Tel. 251-4864

KELIONIŲ BIURAS

FOUR SEASONS TRAVEL 323 LAKESHORE RD. EAST, Port Credit

V. BAČĖNAS Visais kelionių reikalais, visame pasaulyje maloniai Jums patarnaus.

Tel. CR 8-7261 • Namų LE 6-4681

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS Į

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir U. S. S. R. paprastu bei oro paštu

BE MUITO DOVANOS:

ĮVAIRIOS SUDĖTIES MAISTO SIUNTINIAI BE MUITO IKI 33 SVARŲ. PRAŠOM REIKALAUTI MŪSŲ NAUJŲ MAISTO KATALOGŲ.

Automobiliai, šaldytuvai, skalbimo mašinos, motociklai, dviračiai, siuvamos mašinos, televizijos aparatai, pianinai, automobiliams padangos, foto aparatai ir t.t.

- Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 17¾ svarų gryno svorio.
- Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
- Gyveną ne Toronte, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.
- Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
- Jeigu turima nesiskumų, prašome klausti, telefonuoti bei rašyti, mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.
- Mūsų įstaiga labai daug kam patarnavo ir pasiruošusi patarnauti ateityje.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

BALTIC EXPORTING CO.

849 COLLEGE ST., TORONTO 4, ONT., CANADA

Telefonas LE 1-3098

DARBO VALANDOS: pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p.p.

Savininkai A. ir S. KALŪZA

LIETUVIAI STALIAI

maloniai kviečia

aplankyti jų dirbtuvę ir susipažinti su gaminių kokybe ir kainomis.

2160 DUNDAS STREET WEST • TEL. LE 2-2289

ARO CUSTOM WOOD PRODUCTS CO.

Res. tel. LE 6-5363 K. STRIAUPIS

Res. tel. RO 3-2032 P. JONIKAS

Lietuvis LAIKRODININKAS

F. BOCHULIS

71 BEATY AVE. • TORONTO • TEL. LE. 3-5116

Taisau visokių rūšių laikrodžius ir žiedus. Pageidaujantiems paimu ir pristatau į namus. DARBAS GARANTUOTAS. Taipgi per mane galite nusipirkti pigiau laikrodžius, šliūbinius žiedus ir kt.

TELEVISION–RADIO–Hi-Fi Service — Dirbtuvė

Tel. 532-7733

Taisome visus modelius T.V., Hi-Fi, Radio, vokiškus stereo, patefonus, transistorius ir kt. Darbas garantuotas, sąžiningai ir nebrangiai atliekamas lietuvio techniko.

T.V. antenos statomos ir taisomos.

Parduodame vartotas ir naujas T.V. ir H.F.

CLEAR-VISION T.V., Hi-Fi 1736 Dundas St. W.

Sav. R. STASIULIS

Taisom šaldytuvus, skalbimo mašinas, elektrines plytas.

DUFFERIN RADIO and TV

SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. Parduodamos lempos ir batarejos. Prityręs specialistas su ilga praktika.

1000 College St., • LE. 1-3074 • Sav. P. Uzbalis

NEPAMIRŠKITE, prieš važiuodami į tolimesnę kelionę, patikrinti ir pataisyti savo automobilį! Frank Petit, kvalifikuotas auto mechanikas, su malonumu tai atliks. Paskambinkite ar užvažiuokite į

Bloor Autorite Garage 296 BROCK AVE. (tarp Dundas ir College). Tel. 531-1305

PLUMBING and HEATING

J. LISAUSKAS, valdžios pripažintas plomberis, atlieka įvair. plumbing ir vandens apšildymo darbus. Darbas sąžiningas ir nebrangus.

148 Westminster Ave., Toronto Telefonas LE. 2-5191

VISŲ RŪŠIŲ AUTOMOBILIŲ BODY TAISYMAS

Dundas Auto Body

Darbas sąžiningas ir garantuotas. Savininkas STAN MURAS

418 BATHURST ST. • WA. 1-3225

Taupyk ir skolinkis

Toronto Lietuvių Kredito Kooperatyve "PARAMA"

Būstinė: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario • Telefonas LE. 2-8723

Už sutaupas moka nuo 4½% iki 5%. Už asmenines paskolas ima tik 7%. Už paskolas-morgičius — 6½%. Paskolos mirties ir invalidumo atveju apdraustos. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000.00.

Paramos nariais gali būti kiekvienas lietuvis gyvenantis Kanadoje.

KASOS VALANDOS: dienos metu nuo 10 val. iki 1 val. 30 min. kiekvieną dieną, išskyrus sekmadienius; šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val., o vakare nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. tiktai pirmadieniais ir penktadieniais.

VIEŠOJI NUOMONĖ – STIPRUS GINKLAS

(Atkelta iš 1 psl.)

ku, tokia, kokią padiktuotų Š. Vietnamas . . .

Antisovietinė konferencija

Pasaulio Taikos Tarybos posėdis ir jo rezoliucija švedų spaudoje sulaukė labai menko atgarsio. Kur kas daugiau dėmesio ir vietos buvo paskirta kitai konferencijai, kuri tuo pačiu metu vyko Stockholme ir kurios tikslas buvo nukreiptas prieš sovietus.

Švedijos parlamento rūmuose įvyko skandinavų visuomenės veikėjų konferencija, kurioje buvo išsamiai nušviesta dabartinė sunki vienos tautinės mažumos būklė Sov. Sąjungoje. Sveikinimo žodyje Uppsalos universiteto rektorius T. Segerstedt prisiminė, jog, sunaikinus nacizmą, kaikas galvojo, jog neteks daugiau išgyventi tautinių grupių skriaudimo dėl rasės, spalvos, kultūros ar tikybos. Tačiau visi gavę pasimokyti, jog tai buvo naivus galvojimas: tokie persekiojimai vyksta pasaulyje. Rusijoje, sakė jis, mėginama nuslopinti žydiškąją kultūrą.

Kiti kalbėtojai faktais pavaizdavo tai, ką jie vadino sovietiniu antisemitizmu. Mūsų skaitytojams tie faktai žinomi, nes sovietų "tautinė politika" liečia lygiai visus nerusus ir nerusiškąsias kultūras. Todėl čia tik sustosime prie tų argumentų, kurie parodo, su kokiu pavyzdingu lankstumu sovietai buvo kaltinami už žydų persekiojimą ir drauge vengta neiššaukti užkietėjusio užsispyrimo, stengtasi palikti praviras duris, kad dabartiniai Kremliaus atsakingi vadovai galėtų pasitraukti nuo persekiojimo politikos.

Už dabar siaučiantį antisemitizmą daugiausia kaltė priskirta Stalinui, bet jos dalis jau teko ir nuvainikuotam Stalino nuvainikuotojui Chruščiovui.

Ne tik Stalinas kaltas

Red. A. Alsterdal, tarptautinės socialdemokratų studijų grupės žydų padėčiai SSSR tirti, pareiškė, kad 1948-52 m. sovietų žydai labai būgštavo, jog Stalinas ketino užbaigti tai, ką buvo pradėjęs Hitleris. Jo mirtis buvo tikras išganymas. Chruščiovas XX-me partijos suvažiavime atskleidė kaikuriuos savo pirmtako nusikaltimus, tačiau neminėjo jo nusikaltimų prieš žydus, todėl nustalinimas nepagerino žydų padėties. (Ta pati prielaida pilnai galioja ir Pabaltijo atžvilgiu — m. p.). Chruščiovo konfliktas su intelektualų sluogsniais dalimi kaip tik kilęs iš to, kad daugelis šviesuolių nepakenčia antisemitizmo ir mato, jog negali būti tikros laisvės visuomenėje, kuri skriaudžia tautinę grupę, kokia ji bebūtų. Mes žinome, tvirtino kalbėtojas, kad jie kantriai, atkakliai ir drąsiai kovoja prieš antisemitizmą. Todėl esanti viltis, kad naujieji Kremliaus vadovai atversią naują lapą Sov. Sąjungos žydų tautinėje istorijoje.

Prof. M. Pihl sakė, jog iki 1948 m. sovietai gerai suprato žydų padėtį, tačiau vėlesniais metais ėmė slopinti jų kultūrinę veiklą. Beveik visiškai sustabdytas žydiškos literatūros leidimas, katastrofiškai sumažėjęs žydų mokyklų, teatrų skaičius.

Leisti apsispręsti

Dr. J. Sannes aiškino, jog pernai įvykę pasikeitimai Kremliaus viršūnėje duoda pagrindo "atsargiam optimizmui". Chruščiovinį režimą žymėjo netvarkingos improvizacijos visomis kryptimis. Naujieji valdovai atrodo protingesni, negu jų pirmtakas. Jie veikiausiai neturį ir tų pačių antisemitinių prietarų, kuriuos turėjęs Chruščiovas . . . Įtaigodamas, jog antisemitizmo politika pagal naująją liniją nepasitarnautų sovietų interesams, kalbėtojas reikalavo vesti vajų, kad būtų sustabdyti sovietiniai išsišokimai. Sovietų žydams, pasak jo, turinti būti suteikta laisvė patiems apsispręsti, kokiu keliu jie nori eiti: pasirinkti asimiliaciją (nutautėjimą) ar toliau puoselėti žydiškąją kultūrą pagal savo tradicijas.

Izraelio atstovas

Konferencijoje kalbėjo specialiai iš Izraelio atvykęs buvęs sionistas, vėliau komunistas, dar vėliau ilgametis Stalino kalinys Josef Berger-Barzilai, kurio mintys rado labai platų dėmesį švedų spaudoje. Jis išdėstė konstruktyvią programą žydų padėčiai pagerinti. Kova su antisemitizmu, sakė jis, turi būti vedama pasaulinėje plotmėje. Rusijos žydų mažumai galima tik tada padėti, kai visam pasauliui bus viešai kalbama apie jų persekiojimus. Esama ryškių ženklų, kad žmonės Sov. Sąjungoje vis labiau reikalauja demokratijos. Ypatingai jaunimas pasisako prieš atskirų tautinių grupių skriaudimą. Žydai, sakė kalbėtojas, nėra vieninteliai, kuriems tenka kęsti persekiojimus. Tai galioja visoms mažumoms. Mažumų diskriminavimas esąs tarptautinis reiškinys, tačiau Sov. Sąjungoje jis ypatingai baisus, nes čia nėra galimybės persekiojamiems palikti kraštą — jie negali "išsprukti iš narvo".

Rezoliucija JT sekretoriui

Konferencija priėmė rezoliuciją, skirtą JT gen. sekretoriui, žmogaus teisių komisijos pirmininkui, sovietų ir Izraelio ambasadoms ir Skandinavijos valstybių vyriausybėms. Rezoliucijoje reikalaujama, kad sovietų valdžios organai aiškiai ir ryžtingai atsiribotų nuo antisemitinės politikos ir imtųsi prieš ją visų priemonių užtikrinti praktikoje žydams teises mokslo, kultūros, tikybos srityje ir leisti susijungti išskirtoms šeimoms, kitais žodžiais, emigruoti iš SSSR.

Kiek toji rezoliucija padarys įspūdžio Kremliui, sunku pasakyti. Faktas, jog švedų spaudoje ji plačiai nuskambėjo, taip kad prosovietinė taikos šalininkų manifestacija atsidūrė tik jos šešėlyje. Pasaulio viešosios nuomonės mobilizavimas sovietų engiamų tautinių mažumų naudai neabejotinai padės pajudinti ir pavergtųjų tautų laisvės bylos reikalą. Su sąlyga, jeigu ir pastarosios turės tokių nuoširdžių bei įtakingų bičiulių, kaip žydai.

SKAITYTOJAI PASISAKO

GERBIAMASIS REDAKTORIAU,

Š. m. "T. Ž." 15 nr. "Nedaugeliui žinomi istoriniai faktai" dr. M. Anyso straipsnyje rašoma, kad Vytauto D. sesuo Ringaila buvo ištekėjusi už Moldavijos despoto Aleksandro, kuris vedybas po 1420 m. anuliavęs, ir Ringaila su dideliais turtais buvusi grąžinta Lietuvon. Tačiau Liet. Enciklopedijoje (XXV t., 308 psl.) rašoma kiek kitaip.

Kai Ringailė tuokėsi su Moldavijos vaivada Aleksandru, šis iš pirmos žmonos turėjęs sūnų vardu Elijas. Ringailės vedybinis gyvenimas pasidaręs nelaimingas, kai prasidėjo ginčai dėl sosto paveldėjimo tarp posūnio Elijaus ir Ringailės sūnaus Stečkos (Steczka). Paveldėjimo reikalas vedęs prie komplikacijų, taip kad vos neiširusi Ringailės santuoka. Po jos vyro Aleksandro mirties, Ringailė vis dar buvusi sutinkama Moldavijoje. Jinai (Ringailė) 1433 m. posūnio (Elijaus) buvusi nužudyta.

Be to, dr. M. Anyso paminima, kad Ringaila pirmą kartą buvo ištekėjusi už Mazovijos kunigaikščio vyskupo Henriko, o Liet. Enciklop. — kad buvo ištekėjusi už Mozūrų kng., Ploćko vysk. nominato Henriko.

Gera būtų išgirsti "T. Ž." skaitytojams platesnių paaiškinimų apie neeilinę lietuvę moterį Ringailę, kuri yra buvusi politinių įvykių auka. Lietuvės moterys yra daug kur pasireiškusios dideliuose politiniuose įvykiuose, tačiau apie jų vaidmenį visada pasirodo šykščios žinios. **L.Š.**

KANADOJ GIMUSI LIETUVAITĖ VIENUOLĖ RAŠO

". . . . Lietuvių savaitraštis man daug padėjo. Tai vienintelė priemonė neatitrūkti nuo kalbos. Mano giminės gyvena pertoli, kad galėčiau juos lankyti. Būčiau labai dėkinga, jei galėtumėt siuntinėti man "T. Ž.", nes turiu sunkumų juos prenumeruoti.

Šią vasarą būsiu labai užimta studijomis vasaros kursuose. Sekančiais mokslo metais, šalia įprasto mokytojos darbo klasėje, savaitgaliais studijuosiu universitete. Visdėlto tikiuosi rasti keletą laisvesnių momentų paskaityti "T. Ž.".

Darbą apie lietuvius Sidney Mines tęsiu toliau ir esu patenkinta padaryta pažanga. Darbas eina lėtai, bet tvirtai. Praėjusią vasarą, viešėdama šešias savaites JAV, surinkau labai daug medžiagos per savo gimines ir draugus. Medžiagą tvarkau ir toliau, bet iki užbaigos dar toli. Užtikrinu, kai baigsiu, pasiųsiu Jums.

Su Dievu. Dėkingai Jūsų —
Sesuo St. Anthony of the Sacred Heart

KELKIME IŠ ARCHYVŲ ISTORINIUS FAKTUS

Istorija — gyvenimo mokykla. Ji vaidina labai didelį vaidmenį tautų laisvės kovoje. Iš praeities stiprybę semiasi visos tautos. Mūsų didingą praeitį yra surašę svetimieji jau senais laikais.

Didelė, galinga Lietuva buvo 1200—1700 m. Tų laikų Lietuvos valdovai drebino ir rytų ir vakarų Europą. Istorinių patrauklių faktų turime. Taip pat turime ir savų istorikų. Bet laikas dirba mūsų nenaudai — dalis jų traukiasi amžinybėn. Kol gyvi, tegul jie atskleidžia mūsų tremties jaunimui populiarioj formoj per laikraščius patraukliuosius istorijos įvykius. Jaunimas mieliau skaitys laikraščius, kaip istorijos vadovėlius. Daug gražių istorinių faktų mūsų istorikai per paskutinius dešimtmečius surado. Jie dar viešai nepaskelbti.

Kaip daugeliui senųjų, taip ir jaunųjų "nusibodo" skaityti vien tik nuopelnus paskutinio dvidešimtmečio veikėjų.

Istorikai, duokite garbingos lietuvių gyvenimo praeities vaizdų populiarioj formoj, neužkaskite tautos lobių rankraščiuose, archyvų lentynose, eikite į šviesą. **Jonas Vaidlonis**

..ŠYPSENOS..

Parlamente ir scenoje

Žymus anglų aktorius James Garrick buvo raginamas kandidatuoti į parlamentą.

— Ne, mieli bičiuliai, — atsakė aktorius, — aš geriau vaidinsiu didelio žmogaus rolę scenoje, negu kvailio — parlamente.

Drambliai ir Vilnius

Į Afriką išvyko tirti dramblių gyvenimo anglas, škotas ir lenkas. Po ketverto savaičių grįžo namo. Anglas parašė žurnalui straipsnį "Prekyba dramblių kaulais"; škotas — knygutę "Drambliai literatūroje"; lenkas — taip pat knygutę "Drambliai ir Vilniaus klausimas"...

Saugumo problemos

Vienas Niujorko dienraštis pravedė įdomią anketą. Į klausimą "Ar jautiesi saugus, jei vienas vaikštai nakties metu Niujorko gatvėmis?" teigiamai atsakė tik du vyriškiai. Vienas jų todėl, kad visuomet nešiojasi užtaisytą revolverį, o kitas — atletas, šešių pėdų augščio ir 240 svarų svorio.

Tuščioje salėje

Pirmasis vokiečių kompozitoriaus Haendelio (1685-1759) koncertas Londone nepasižymėjo ypatingu pasisekimu. Kompozitoriaus draugai dėl to buvo labai susijaudinę, bet jis pats tą smūgį sutiko labai ramiai:

— Nesirūpinkie! Juo tuštesnė salė, juo gražiau joje skamba muzika . . .

Parinko Pr. Al.

KELIONĖ Į EUROPĄ

septyniolikai dienų

birželio 7 – 24 d.

Kaina nuo $640 iki $1200, įskaitant lėktuvą,

PRIKLAUSOMAI NUO TO, KURIE MIESTAI BUS PASIRINKTI.

PASKUTINĖ DATA UŽSIREGISTRUOTI — GEGUŽĖS 15 D.

Skambinti **V. Bačėnas**

278–7261 arba **LE 6–4681** po 6 v.p.p.

VALAU FOTELIUS

IR IVAIRIUS KILIMUS.

Automatinis elektra varymas. Sutaisau iširusius gaius ir pradegintus kilimus. P. KARALIŪNAS.

Skambinkite LE. 3-4912.

International Driving School

WALDI

859 COLLEGE ST.

Tel. LE 2-5461

Mokome su standartinėmis, automatinėmis transmisijomis ir Volkswagenais.

• Gandhi teigė: "Pasitikėjimo žmonija nereikia pamesti. Žmonės — kaip marios. Jei pasitaiko vienas kitas purvinas lašas, tai jūra dėl to nepasidaro srutų bala".

BALTIC MOVERS

Baldų pervežimas Toronte ir tolimomis distancijomis. Visas vežamas turtas apdraustas. Važiuojam kas savaitę į Montrealį, Londoną, Windsorą, Hamiltoną, North Bay, Sudburį ir kitur.

30 DEWSON ST., TORONTO

Telefonas LE. 4-1403

AKIŲ SPECIALISTAS

L. LUNSKY, R.O.

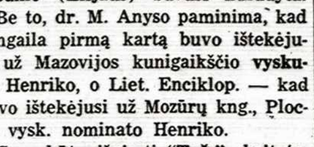

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Ištiria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nevingumą. Kalba slavų kalbomis.

470 COLLEGE ST., TORONTO

Telefonas WA 1-3924

OKULISTAS

S. BROGOWSKI, O.D.

420 Roncesvalles Ave. (prie Howard Park Ave.). Telefonai: kabineto LE. 1-4251; namų CL. 9-8029. Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų. Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

OKULISTĖS

Br. Bukowska-BEJNAR, R.O.

Wiktoria BUKOWSKA, R.O.

274 RONCESVALLES AVE (prie Geoffrey St.)

TEL. LE. 2-5493

Darbo valandos: kasdien 10 v. ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 6 v.v.

Dėmesio namų savininkai!

Atlieku įvairius namų vidaus bei lauko remontus. Darbas geras. Kaina pigi.

BR. AMBAKAS

Tel. LE 7-2815

A.P. GARAGE

60 HOWARD PARK AVE.

LE. 5-9130

Atlieka sąžiningai visus mechaniškus automobilių pataisymus. Patepimus ir alyvos keitimus.

Prieš pirkdami vartotus automobilius atvežkite patikrinimui: nurodysim visus trūkumus ir duosime patarimus.

Sav. ANTANAS PASKEVICIUS

A. ČIŽIKAS

ALFA RADIO & TV

Parduodam ir taisom televizijos ir radijo aparatus. Taisom šaldytuvus, krosnis, skalbimo mašinas.

TELEFONAS LE 1-6165. • 672 LANSDOWNE AVE., TORONTO

GAISRO: namai, įvairios įmonės, ūkiai, vasarnamiai; inventorius — kilnojamas turtas.

VAGYSTĖS: rezidencijų turtas — rūbai, brangenybės; krautuvių prekės, pinigai, ir t.t.

ATSAKINGUMO (liability): privataus asmens, profesionalo — daktaro, dantisto, architekto, ir t.t. biznieriaus, apt. gyventojo

DRAUDIMAI

P. BARAUSKO Agentūra RO 6-0811

W. A. LENCKI,

B.A., L.L.B.

Teisininkas – advokatas, notaras

100 ADELAIDE ST. W., Room 107

TELEFONAS EM 6-4182

Toronto

LIETUVIO ADVOKATO ĮSTAIGA —

NEIMAN, BISSETT & SEGUIN

Advokatai - Notarai

35 HAYDEN ST., TORONTO

(arti Bloor ir Yonge gatvių)

Tel. įstaigos: WA 4-9501

Tel. namų: BE 3-0978

George BEN, B.A.

Advokatas notaras

1134 DUNDAS ST. W., Toronto 3

Telefonas LE 4-8431

STANLEY WM. FROLICK, B.A.

advokatas notaras

80 RICHMOND ST. WEST

Telefonas 362-2585

Įstaigoje kalbama ir lietuviškai

NOTARAS

A. LIŪDŽIUS, B.L.

Toronto įstaigos bendradarbis: V. S. MASTIS, LL.D.

Namų, farmų ar betkurio verslo pirkimo—pardavimo dokumentų sudarymas, mortgičiai, sutartys, testamentai ir kiti teisiniai reikalai.

TORONTO: 220 Roncesvalles Ave., Antrad. ir penktadieniais 5—8 v.v.

Dėl pasimatymo kitu laiku susitarti tel. LE 7-1708

HAMILTON: 21 Main St. E., JA 7-5575, FU 3-8928

DR. E. ŽUBRIENĖ

DANTŲ GYDYTOJA

1577 BLOOR ST. WEST (prie Dundas)

Telefonas LE. 2-4168

DR. J. MATULIONYTĖ

DANTŲ GYDYTOJA

1796 BLOOR ST. W. (prie Keele)

Priėmimo valandos: pirmadieniais ir trečiadieniais 2-9 val. vak., antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais 9-5.30 val. p.p.

Telefonas RO. 6-1372

DR. V. J. MEILUVIENĖ

DANTŲ GYDYTOJA

208 Roncesvalles Ave. (prie High Park Blvd)

Tel. 535-7025

Priima pacientus pagal susitarimą.

DR. V. SADAUSKIENĖ

DANTŲ GYDYTOJA

129 GRENADIER ROAD (2-ras namas nuo Roncesvalles) Toronto.

Telefonas LE. 1-4250

Priėmimo valandos: 9-12 ir 3-8 val. vak. (pagal susitarimą).

Kabineto telefonas LE. 4-4451

DR. P. MORKIS

DANTŲ GYDYTOJAS

Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą.

1082 BLOOR ST. W., Toronto 4, (į rytus nuo Dufferin St.)

BATHURST DENTAL CLINIC

794 Bathurst St.

(Bloor a. Bathurst)

Tel. 534 - 8814

Dr. N. Novošickis

Dr. A. J. Vaughan-Vaichulis

Dr. P. Vytė

draudimai

NAMŲ, AUTOMOBILIŲ KOMERCINIŲ IR KITŲ

draudimo įstaiga

AL DUDA

ATSTOVAUJAMOS KANADOS, J.A.V-BIŲ IR UŽSIENIO DRAUDIMO KOMPANIJOS

24 val. pat. RO 9-4613

Darbo val. RO 9-4131

Namų RO 6-7133

TORONTO ONT

Toronto kronika, studentų, ateitininkų ir skautų žinios — 6 psl.

Šv. Jono Kr. par. žinios

— Pirmosios išpažinties ir Komunijos parapijos vaikams — šį sekmadienį 9.30 v. Po pamaldų parapijos salėje — vaišės, kuriose dalyvauja jaunieji iškilmių dalyviai, jų tėveliai, giminės ir artimieji. Šeštadienį, šventės išvakarėse, 4 v. p.p. — vaikų išpažintis ir paskutinis pasiruošimas pirm. Komunijos iškilmėms.

— Šį sekmadienį Motinos Diena. Prisiminkime maldoje kiekvienas savo motiną. Praėjusį sekmadienį išdalinti lapeliai Mišioms už motinas bus surenkami šį sekmadienį.

— Šį penktadienį, pirmąjį gegužės mėnesį rytinės pamaldos 7, 30, 8 val. ir vakare 7.30 v. Po rytinių pamaldų lankomi ligoniai.

— Gegužinės pamaldos—penktadieniais 7.30 v. vak. Gegužinės pamaldos jungiamos su vakarinėmis mišiomis, po kurių giedama Marijos litanija.

— Gegužės 3 d. iš parapijos bažnyčios palaidotas a. a. Motiejus Rutkauskas. Velionies sūnums ir jų šeimoms nuoširdi užuojauta.

— Pr. penktadienį įvyko platesnis pasitarimas G. Ganytojo stovyklos reikalais. Nutarta šiais metais stovyklauti 4 savaites; dvi savaitės skiriamos jaunesniems stovyklautojams, o kitos dvi — vyresnio amžiaus jaunuoliams. Stovyklos reikalais rūpinasi kun. J. Staškevičius. Stovykla veiks liepos mėnesį.

— Velykų atostogų metu pertrauktas parapijiečių lankymas tęsiamas toliau.

— Mišios: penktadienį 7.30 v. vak. už a. a. Algį Slapšį; šeštadienį 7.30 v. ryto už Petrą Petrusevičių, 8.15 val. už a. a. Marijoną Vaškevičienę ir 9 val. už Vasiukevičių - Šlikų šeimos mirusius; sekmadienį 11 v. — Giedžiūnų intencija.

— Susituokė Raimundas V. Gerasimavičius ir Irena Večerskaitė.

Paminklams pamatai šv. Jono lietuvių kapinėse išliejami šią savaitę. Šeimos, kurios dar prieš kapinių lankymo dieną, t. y. gegužės 30, numato statyti antkapius savo artimiesiems, maloniai prašomos artimiausiu laiku pranešti kapinių administracijai — paskambinti į Šv. Jono Kr. kleboniją.

Šv. Jono Pašalpinės Dr-jos susirinkimas — šį sekmadienį, gegužės 9 d., 3 v. p. p., salėje virš "TŽ" redakcijos. Šis susirinkimas bus paskutinis prieš vasaros atostogas. Vasaros metu susirinkimų nebus.

EVANGELIKŲ LIUTERONŲ PAMALDOS

Ontario prov. gegužės mėnesį

Toronte: kas sekmadienį 1.30 v. p. p. Alhambra United bažnyčioje (Bloor ir Alhambra gatvių kampas).

Tillsonburge: gegužės 9 d., 7 v. v., Lingaičių ūkyje, R. R. 5.

Hamiltone: gegužės 16 d., 5.30 v. v., Christ Latvian bažnyčioje 18 Victoria Ave. So.

Socialinės Pagalbos informacinis biuras bus atdaras šį ketvirtadienį, gegužės 4 d., nuo 7.00 iki 9.30 v.v. L. V. Namuose, 57 Sylvan Ave. Tel. 534-5773. Biuras teikia informacinius patarnavimus įvairiais socialiniais ir asmeniniais reikalais: šeimos, šalpos, pensijos gavimo, vaikų ar jaunimo auklėjimo ir pan. Galima kreiptis asmeniškai ar iš anksto telefonu susitarus.

A. ir J. Krasauskų prekyba "European Meat Market" 2899 Bloor St. W. atšventė vienerių metų sukaktį. Pasveikinti bei palinkėti sekančių metų susirinko artimi draugai ir bičiuliai. **F.**

JEI ŠĮ SAVAITGALĮ važiuotų kas į Čikagą ir galėtų paimti vieną asmenį, prašau paskambinti LE 4-8056.

RETA PROGA! Wasagoje pardavus verslą "NIDA" Oakview Beach ketvirtoj gatvėj), savaitgaliais išparduodamas visas inventorius: šaldytuvai, lovos, stalai, įvairios krosnys ir kiti įvairūs daiktai. Skambinti P. Dambrauskui RO 9-6198.

NEW HIHG PARK GARAGE
Visų rūšių automobilių taisymas: viršutinių ir vidaus dalių. Dažymas ir speciali džiovykla.
VED. VYTAUTAS STOČKUS
535 - 5133
119 Fermanagh Ave. Prie Roncesvalles Ave. Toronto 3, Ont.

STARLITE DRIVING SCHOOL
Vokiška vairavimo mokykla
ved. Rudy Wolfinger
330 Queen St. W. Tel. EM 6-2957
ATIDARYTA KASDIEN
Ilgametė praktika. Parengiame egzaminams įvairiomis kalbomis. Nebūtinas geras anglų kalbos mokėjimas

Prisikėlimo par. žinios

— Praėj. sekmad. iškilmingų Mišių metu pirmąją Komuniją priėmė 70 par. vaikučių. Po Mišių par. salėje buvo iškilminga agapė, kurioje dalyvavo pirmąją Komuniją priėmę vaikučiai su savo tėveliais ir artimaisiais, viso per 400 asmenų. Nuoširdi padėka N. Pr. M. seserims už labai gražų vaikučių paruošimą ir tėveliams už pasiaukojimą vaikus pristatant į pamokas. Vaikučiams linkime, kad ta pirmosios Komunijos diena liktų gyvenimo džiaugsmo ir malonių šaltiniu.

— Šį sekmadienį Motinos Diena. Visus kviečiame gausiai eiti sakramentų.

— Šį sekmad. 11 val. laikomos Mišios už a. a. Mariją Baranauskienę. Užjausdami Baranauskų ir Tamulionių šeimas, Mišias užprašė p. p. Girdzijauskai, Jurkšaičiai, Liuimos, Mažonai, Rusinai ir p. Šapokienė.

— Gegužinės pamaldos šiokiadieniais — 7.30 v. v., sekmad. — po Sumos.

— Motinos Dienos novenos Mišios — per visą gegužės mėn. 8 v. r. Visus, kuriems leidžia sąlygos, kviečiame gausiai dalyvauti.

— Motinos Dienos novenos Mišios — per visą gegužės mėn. 8 v. r. Visus, kuriems leidžia sąlygos, kviečiame gausiai dalyvauti.

— Šis penktadienis — mėnesio pirmasis. Mišios, išpažintys ir Komunija — 7, 7.30 ir 8 v. ryto ir 7.30 v. vak. Gegužinės pamaldos — po vakaro Mišių.

— Parapijos choro repetciija—šį ketvirtad. po gegužinių pamaldų.

— Parap. choro repeticija — cija — šį penktad., 6.30 v. v.

— Pr. pirmadienį par. kunigų ir komiteto posėdyje nutarta par. namų statybos vykdymą pavesti A. Kaziliaus ir B. Mackevičiaus "Northlake" b-vei. Sutartis bus pasirašyta artimiausiu laiku. Statyba prasidės šį mėnesį ir truks apie pusmetį. Žemės prakasimas gegužės 23 d., sekmadienį po Sumos. Ta proga bus atspausdintas specialus biuletenio priedas — aukotojų ir jų pažadėtų bei iki šiol įteiktų aukų sąrašas. Kurie savo aukų dar neįteikė, kviečiame tai padaryti dabar.

— Susituokusius John Ohaus ir Ritą Juodikytę nuoširdžiai sveikiname ir linkime laimingo gyvenimo.

Vysk. V. Brizgys, grįždamas iš Montrealio, buvo sustojęs Toronte pas N. Pr. M. seseris.

Žuvo automobilio nelaimėje J. M. Juras, 32 m., jo žmona Margarita ir motina, taipgi J. Jarosz iš Grimsby. Nelaimė įvyko netoli Hamiltono. Tikslesnių žinių kol kas neturima.

A. Misiūnas su šeima buvo nesunkiai sužeisti automobilio nelaimėje.

Atitaisymas. Užuojautoje Gracijonui Jasevičiui "TŽ" 17 nr. atspausta V. ir E. Abromaičiai; turėjo būti **V. ir E. Abramavičiai.**— Informacijoj apie Čiurlionio ansamblį atspausta: "mini savo 15 metų sukaktį; turėjo būti 25 metų. Atsiprašome.

Premijos pažangiems moksle. Ir šiais metais Studentų Rėmėjų būrelis rūpinasi sukelti lėšas ir duoti premijas augščiausiais pažymiais baigusiems abiturientams (XIII kl.) ir studentams, perėjusiems į augštesnį kursą su I ir II laipsnio garbės pažymiais. Bus atsižvelgiama į dalyvavimą lietuviškoje veikloje.

Studijų centras, vad. "A Self—Instruction Centre, įsteigtas Toronto viešojoj bibliotekoj 1303 Queen St. W. Ten galima mokytis anglų kalbos pasinaudojant mašinomis ir plokštelėmis. Taipgi sudarytos galimybės mokytis ir kitų dalykų. Be to, yra įvairios literatūros 60 kalbų. Centras atidarytas bal. 29 d. Biblioteka veikia kasdien nuo 12 iki 8.30 v.v.; šeštadieniais nuo 10—6 v. v. Sekmadieniais uždaryta.

RINKIMAI TORONTE

(Atkelta iš 1 psl.)

Kiti 26 kandidatai, gavę mažiau kaip 100 balsų:

J. Dvilaitis	99
V. Barisas	99
J. Pleinys	98
A. Stanevičius	97
V. Miceika	97
J. Kšivickas	97
R. Otto	94
J. Kaškelis	92
P. Januška	91
L. Skripkutė	90
A. Paškevičius	88
J. Šemogas	81
V. Jonynas	66
S. Baršauskas	68
E. Daniliūnas	64
V. Petraitis	61
J. Varanavičius	55
J. Butkus	54
J. Kručas	51
L. Eimantas	50
K. Mileris	47
J. Lukšys	46
V. Tautkevičienė	41
J. Krištolaitis	46
B. Balaišis	35
M. Kizis	24

A. a. M. Rutkauskas, 77 m. amžiaus, mirė bal. 30 d. prie Tillsonburgo, Ont., savo sūnaus globoje. Velionis kilęs nuo Kybartų. Palaidotas iš šv. Jono Kr. bažnyčios lietuvių kapinėse. Laidojimo apeigas atliko šv. Kazimiero par. kleb. dr. J. Gutauskas iš Delhi. Prieš ketvertą metų tose pat kapinėse palaidota velionies žmona.

R. V. Gerasimavičius ir Ir. Večerskaitė susituokė gegužės 1 d. Šv. Jono Kr. bažnyčioje. Jaunojo tėvelio namuose įvyko jaukios vaišės, dalyvaujant abiejų šeimų giminėms ir artimų bičiulių būreliui. Svečius labai maloniai nuteikė jaunoji, kuri, nors augusi jau Kanadoje, vadovavo lietuviškoms dainoms, kurių ji išmoko dalyvaudama jūrų skautų veikloje.

Sol. V. Verikaitis, pakviestas antikomunistinio bloko organizacijų, gegužės 2 d. koncertavo Ročesteryje.

MOTERŲ POPIETĖ

K.L.K.M. Dr-jos Toronto Prisikėlimo skyriaus ruošta moterų popietė bal. 25 d. praėjo tikrai nekasdieninėj nuotaikoj. Apie 100 įvairaus amžiaus kolonijos moterų, susėdusių prie kavai paruoštų stalų, turėjo progos pabendrauti ir tikrai pasijusti tokios artimos viena kitai. Popietė pradėta malda. V. Judzentavičiūtės sumaniai vadovaujama, ji užtruko porą valandų. Klausytojoms buvo padarytas trumpas pranešimas apie skyriaus labdaros darbus, o po to buvo pristatyta šio pobūvio prelegentė dr. O. Gustainienė. Buvo labai džiugu išgirsti mūsų pirmą lietuvę specialistę anestetikę Toronte. Iš paskaitos paaiškėjo, kokios yra ribotos eilinio žmogaus žinios apie tokį komplikuotą dalyką. Daktarės išsamus ir suprantamai perduotas to dalyko nagrinėjimas visoms paliko gilų įspūdį. Skyriaus valdyba šia proga nuoširdžiausiai dėkoja dr. O. Gustainienei už paskaitą, o p. V. Judzentavičiūtei už tokį sklandų popietės pravedimą.

Pabaigai jauniausios šidimi padainavo keletą sutartinių. Nors ir nenoromis, reikėjo skirstytis. **U.**

Išleistuvės baigusiems mokslus. Š. m. metais numatoma baigs Toronte apie 20 lietuvių Toronto universitetą ir kt. augštąsias mokyklas. Jiems bus ruošiamos išleistuvės, kaip ir kiekvienais metais. Išleistuves visuomet nuoširdžiai paremia tėvai, gydytojų, inžinierių dr-jos, studentų rėmėjų būrelio nariai, studentai ir kt. Išleistuvės būna labai įspūdingos, dalyvaujant aukštiems svečiams, organizacijų atstovams, tėvams ir beveik visiems studentams. Baigusieji gauna gražias dovanas. Išleistuvės visiems palieka gilų įspūdį.

Lenkų kultūros festivalis rengiamas gegužės 3—15 d. Parkdale Branch Library 1303 Queen St. W. Programoje numatyta: paskaita, taut. šokiai, filmai, knygų ir paveikslų paroda.

Motinos Diena — šį sekmadienį, gegužės 9 d. Pamaldose prisimenamos motinos. Bendras Motinos Dienos minėjimas — Prisikėlimo par. salėje 4 v. p. p. Minėjimą rengia apyl. valdyba. Programoje: gen. konsulo dr. J. Žmuidzino žodis, pedagogo A. Rinkūno paskaita; meninėje dalyje pasirodys lietuviškasis jaunimas ir Z. Orentienės baleto studija. Motinos bus pagerbiamos prisegant po gėlę. Prie įėjimo laisva auka minėjimo išlaidoms. Apylinkės valdyba maloniai kviečia visus kolonijos tautiečius gausiai dalyvauti motinų pagerbime.

VAIKŲ DARŽELIO ARTISTAI

Iš visų mūsų kolonijoj besireiškiančių jaunųjų artistinių pajėgų, neginčijamai stipriausia yra seselių vadovaujamo darželio auklėtinių grupė. Kai šitie mažieji taip rimtai ir taip gražiai lietuviškai sutartinai ima deklamuoti eilėraščius ir dainuot daineles — nėra nei vieno žiūrovo, kuris liktų abejingas šitiems natūraliems artistams. Kai kuris nors artistas, pamatęs salėj mamytę nusišypso ir pamoja rankyte, visa salė juokiasi daug smagiau ir nuoširdžiau, negu per geriausių komikų programas. Bet kai mažieji rimtai susikaupę deklamuoja: "Ten Sesupė, ten Dubysa, mielas Menunėlis . . .", žiūrovui ir ašara pasirodo akyse.

Bal. 25 d. į Velykų Bobutės parengimą prisirinko pilna salė vaikų ir tėvelių. Po gražių deklamacijų buvo vaidinimas "Lapės teismas". Kas iš vaikučių suprato, kaip ta gudruolė lapė iš teismo išsisuko ir nekalta liko, kas ne — sunku pasakyti, bet visi matė ir atpažino tiek daug gerai pažįstamų gyvulėlių: ir meška, ir vilką, ir gandrą, ir žąsį, ir lapę, ir katę, ir mažą pelytę. Po teismo tie žvėreliai dar pašoko, o vaikučiai jiems smagiai paplojo.

Po programos atkeliavo Velykų Bobutė su saldainiais ir paprašė vaikučius parodyti, ką jie moka. Visi vaikučiai pažaidė "Pučia vėjas", "Gaidelį", "Aguonėlę" ir kitus žaidimus. Velykų Bobutė, sužavėta tokiais gerais vaikučiais, visus apdalino saldainiais. Ar galėjo bent vienas iš mažųjų dalyvių nebūti sužavėtas tokia programa?

Velyku Bobute buvo p. Čižikienė.

Seselėms už tokią gražią pramogą, už vaikučių paruošimą tėveliai ir visi programos dalyviai yra labai dėkingi. **B. M.**

K. Jasutis su žmona išvyko 4 savaitėm atostogų į Miami Beash Floridoj. Jis jau seniai gyvena Kanadoj. Mėgsta lietuvišką spaudą, yra "TŽ" skaitytojas ir kasmet atostogauja Floridoje. Linkime gero poilsio.

PONIOMS IR PANELĖMS ŽINOTINA!

JUOZAS GRAŽYS,

jau daugeliui žinomas kaip geras kailių siuvėjas, atvyksta į Ontario provinciją — Torontą, Hamiltoną, Londoną, Delhi, Simcoe bei kitus aplinkinius miestus ir atveža pavyzdžius visų rūšių kailių. Priima užsakymus ir pristato į namus; darbas atliekamas gerai. Jūs matysite pagal pavyzdžius švarų stiprų darbą, pritaikytą prie jūsų figūros. Žymiai pigiau, kaip kitur. Tad parašykite porą žodžių, duodami tikslų adresą ir aš Jus aplankysiu.

6396 BANNANTYNE ST., Verdun, Que. TEL. 767-6183

RADIO CITY FREE PARKING LE.5-1700 1456 Bathurst at St. Clair TORONTO
Šių metų gegužės mėn. 8d. 2:00 val., 4:30 val., 7:00 val. ir 9:30 val. RADIO CITY TEATRE BUS RODOMA.

Paskutinė proga pamatyti šiuos puikius filmus.

Specialus lietuviškas filmas pirmą kartą Kanadoje

"LIETUVOS TRAGEDIJA"

— Pamatysite neprikl. Lietuvos gyvenimą
— Girdėsite lietuviškas dainas ir matysite tautinius šokius
— Pamatysite lietuviškus vaizdus — Vilnių, Kauną ir kitus Lietuvos miestus bei žymesnes vietoves
— Pamatysite vaizdus iš rusų ir vokiečių okupacijos laikų
— Matysite šiurpius vaizdus iš vokiečių koncentracijos stovyklų Europoje
— Pamatysite Lietuvos didvyrių narsius karo žygius
— Filme matysite savo draugus bei pažįstamus

PAMATYSITE SPALVUOTĄ FILMĄ IŠ

"PRERIJŲ LIETUVIAI"

— Kanadoje gyvenančių lietuvių liaudies dainas ir tautinius šokius
— Nepraleiskite retos progos pamatyti šį puikų lietuvišką filmą

Parkdale B-A Service Centre
1181 QUEEN St. W., prie Gladstone
Tel. 535 - 9468 — Lietuvis Savininkas
Benzinas, alyvos keitimas, tepimas, padangos, baterijos ir t.t.
Mechaninis mašinų taisymas, ELEKTRONINIS (Alen Scop) patikrinimas. Kvalifikuoti mechanikai.

Lankydami Torontą
nepamirškite užsukti lietuviškon dovanų, suvenirų ir įvairių reikmenų krautuvėn
„The Times"
1212 Dundas St. W. Tel. LE. 2-9547
J. BERŽINSKAS
Užsakymai priimami ir paštu.

Lietuviška baldų dirbtuvė
Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Telef. WA 2-7981. Namų telefonas AM 1-0537.

City Driving School
OFICIALIAI PRIPAŽINTA
Ontario Safety League. Nemokami nurodymai jūsų namuose arba mūsų klasėje turintiems laikinius leidimus. Ir jau galima pradėti važiuoti pirmą pamoką su standartiněm ar automatiněm mašinėm.
572 BLOOR ST. W. (prie Bathurst)
TEL. LE 2-3656

MONTREAL QUE

Šv. Kazimiero par. žinios — **Aušros Vartų par. žinios**

3426 Parthenais St. Montreal 24, Que. 1465 rue de Sève, Montreal 20, P. Q.

— Gegužės 1 d. buvo sutuokti Henrikas Dauderis su Jūrate Sakalaite. Dalyvavo bažnyčioje 150 žmonių. Mišių metu giedojo sol. A. Keblys. Vestuviniai pietūs buvo Town Hall salėje. Nuoširdžiausi linkėjimai jaunavedžiams.

— Gegužės 1 d. buvo egzaminai Rosemonto šeštad. mokyklој. Dalyvavo gražus skaičius pavyzdingų mokinių.

— Sutvirtinimo sakramentas suteiktas 9 vaikučiams gegužės 2 d. Vysk. V. Brizgys, suteikęs Sutvirtinimą, atlaikė Mišas; jų metu giedojo mokinių choras. Po Sumos buvo iškilmingi pietūs; dalyvavo priėmę Sutvirtinimą vaikučiai su savo tėveliais ir artimaisiais. Nuoširdus ačiū p. Norkeliūnienei už vaišių suorganizavimą.

— Pirmasis mėnesio penktadienis — gegužės 7 d. Mišios rytą 7.15, 7.45 ir vakare 8 v. Išpažinčių bus klausoma iš vakaro nuo 7 val.

— Gegužės 8 d., 4 v. p.p., visi šeštad. mokyklos mokiniai būtinai turi atvažiuoti į parapijos salę ir atlikti generalinę repeticiją.

— Gegužės 9 d. — Motinos Diena. Už visas motinas 11 val. Mišios; jų metu giedos mokinių choras. Po Sumos salėje bus išdalinami pažymėjimai šeštad. mokyklos mokiniams ir duodamos dovanos. Po to — mokinių išpildoma programa. Kviečiame visus gausiai dalyvauti, nes sueis abiejų parapijų mokiniai.

Kun. J. Gaudzė

Motinos Diena buvo paminėta pr. sekmadienį AV par. salėje. Bažnyčioje buvo atlaikytos Mišios už motinas. Kartu įvyko ir pirmoji Komunija. Atvykęs iš Čikagos vysk. V. Brizgys suteikė Sutvirtinimo sakramentą. Minėjimą rengė Augštesniųjų Lituanistinių Kursų mokiniai. Pamaldose dalyvavo organizuotai, gražiai tautiniais drabužiais pasipuošę. Minėjimą pradėjo kursų vedėja mokyt. Br. Lukoševičienė, sveikino motinas kursų globėjas AV par. kleb. Tėv. K. Pečkys, S.J. Ypač jautrų žodį tarė minėjime dalyvavęs vysk. V. Brizgys. Paskaitą apie motinos vaidmenį kintančioj visuomenės santvarkoj skaitė dr. J. Ciplijauskaitė - Tanner. Meninė dalis buvo įvairi ir ilga. Kartais net rodėsi, kad jaunieji kursantai pakartos Vasario 16 neužmirštamo minėjimo pasirodymą. Muzika, deklamacijos, šokiai, dainos sudarė vieną ilgą pynę, kurią gražiai pranešinėjo kursantė D. Blauzdžiūnaitė. Ypač žiūrovų šiltai priimti buvo grupiniai pasirodymai: šokiai ir dainos. Čia pirmą kartą jautėsi mūsų tyliosios muzikės ses. M. Bernadetos sugebanti ranka, lyg primenanti jos pirmųjų metų sukaktį mūsų tarpe. Šokius paruošė kadaise buvusi šių kursų mokinė, o dabar mokytoja — E. Mikalajūnaitė

Moksleivis Laisvydas Baršauskas Montrealio YMCA VI metiniame atletikos atžymėjimų įteikimo vakare balandžio 28 d. gavo net 3 atžymėjimus iš plaukymo ir gelbėjimo. Laisvydas buvo vienintelis lietuvis gausioje tą vakarą pagerbtoj sportininkų grupėje. Sveikinam.

— Gegužinės pamaldos—penktadieniais ir šeštadieniais 7 v. v., o sekmadieniais tuoj po Sumos.

— Šią savaitę penktadienį, bus vakarinės mišios 7 v. v., po to — gegužinės pamaldos.

— Tėvai, norintieji nuo ateinančio rudens leisti vaikus į seselių vedamą darželį, jau dabar prašomi juos užregistruoti. Gaila, kad lietuvių susidomėjimas šiuo darželiu yra labai menkas.

— Įdomus ir dar niekad Montrealyje nematytas skautų parengimas — skautorama įvyksta šeštadienį, gegužės 15 d., 7 v. v. mūsų salėje. Bus vaišės ir šokiai.

Clevelando vyrų okteto koncertas AV par. salėje susilaukė daug klausytojų. Oktetas buvo pažįstamas tik iš per lietuviškąjį radijo pusvalandį duodamų dainų. Įvairi programa, daugiausia susidedanti iš populiariųjų šių dienų svetimųjų dainų, specialiai pritaikintų oktetui, ypačiai patiko jaunimui. Kultūringai perduota daina, simpatingos pranešėjos pristatymas ir viso vieneto laikysena paliko profesionalų įspūdį.

KLB krašto tarybos rinkimai susilaukė didesnio balsuotojų skaičiaus, ypač iš jaunųjų pusės. Be abejonės, prisidėjo jaunųjų įtraukimas į kandidatų sąrašą. Būdingas vienos jaunos balsuotojos atsakymas į klausimą už ką balsavai: "Už visus montrealiečius ir visus iki 25 m. amžiaus. . ." Ką gi, savi už savus.

Rinkimuose į krašto tarybą balsavo 272 asmenys už šiuos kandidatus:

Abromaitis Mečys	25
Augaitis Petras	20
Aušrotas Vytautas	41
Ažubalis Petras	86
Bakšys Stasys	43
Balaišis Balys	17
Balčiūnas Gerardas	25
Balčiūnas Petras	22
Barisas Vytautas	28
Baršauskas Sigitas	157
Bastys Pranas	13
Beresnevičius Gintautas	55
Bireta Vytautas	74
Bražukas Petras	10
Bumbulis Antanas	17
Butkus Jonas	20
Čepas Silvestras	42
Čuplinskas Eugenijus	45
Dargis Stasys	19
Daniliūnas Edvardas	39
Dvilaitis Juozas	8
Eimantas Leonardas	19
Gustainis Jonas	43
Januška Petras	34
Jasinevičius Juozas	13
Jonynas Vytautas-Aleks.	137
Judzentavičiūtė Vanda	73
Jurkevičienė Emilija	24
Jurkus Algirdas	155
Kairys Stepas	73
Kaknevičius Kazys	12
Kardelis Jonas	177
Kaškelis Juozas	43
Kizis Mykolas	13
Krištolaitis Juozas	22
Kručas Juozas	26
Kšivickas Jonas	30
Kuolas Augustinas	64
Lelis Petras	79
Liūdžius Antanas	55
Lukoševičiūtė Aušra	145
Lukoševičius Petras-Pov.	203
Lukšys Jonas	24
Masionis Saulius	44
Matulionis Jonas	86
Miceika Vladas	41
Mileris Kazys	36
Nagys Henrikas	204
Otto Romualdas	169
Pacevičius Antanas	43
Paplauskienė - Ramūnienė Marija	67
Paškevičius Albinas	48
Petraitis Viktoras	6
Povilaitis Bronius	78
Pleinys Jeronimas	17
Rinkūnaitė Giedrė	99
Rinkūnas Antanas	72
Sakalas Balys	33
Šaplys Bronius	9
Simanavičius Algis	44
Simanavičius - Jonas Robertas	69
Skripkutė Liucija	63
Stanevičius Alfonsas	54
Staškevičius Jonas	109
Staškevičius Romualdas	71
Stepaitis Herbertas	13
Strazdas Jurgis	20
Sungaila Juozas	90
Šemogas Jonas	183
Šileika Andrius	54
Šipelis Vitolis	185
Tamošauskas Liudas	6
Tautkevičienė Valė	21
Vaidotas Vaclovas	30
Varanavičius Jonas	21
Yčas Jonas	70

ROYAL — LONDON & LANCASHIRE
APDRAUDOS BENDROVĖS
yra atstovaujamos:
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
Quebec Insurance Brokers Association nariai
3907 Rosemont Blvd.
Tel.: 722-2472 — 722-4735
GAISRAS — AUTOMOBILIAI
ATSAKOMYBĖ — GYVYBĖ
Tikslus ir greitas patarnavimas
Sąskaitos "Lite" Nr. D-752

DISTRICT ESTATE BROKERS INC.
Montreal Real Estate Board nariai
3907 Rosemont Blvd.
TEL. 722-2472
NAMAI, ŽEMĖ, PASKOLOS
A. GRAŽYS 739-9328
P. JASUTIS — LA 2-7879
10 METŲ PATIRTIS

"LITAS" Adresas: 1465 De Seve Street
Montreal 20, Que., tel. 766 - 5827
4.5% už indėlius
4.0% už ein. s-tas
Mėnesinis palūkanų skaičiavimas.
Nemokamas gyvybės draudimas iki $2.000.
7.6% už asmen. paskolas
6.5% už nekiln. turto pask.
Visos paskolos atviros.
Pigus paskolų draudimas iki $10,000.
KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis — nuo 10 iki 3 v., išskiriant pirmadienius ir šeštadienius; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
3907 Rosemount Blvd., tel. 722 - 2472: dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 val. ir vakarais — pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.